

LOVEC 6

Glasilo Lovske zveze Slovenije • Junij – Rožnik 1993

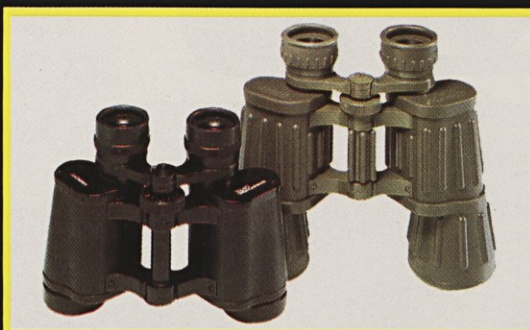
Hans Fanzoj

Borovlje-Ferlach
Puškarna in lovska oprema
A 9170 Borovlje

Telefon 9943-4227-2283
Telefax 9943-4227-2867

SAFARI CLUB INTERNATIONAL

Najstarejši proizvajalec lovskega orožja ima stalno na zalogi:

- * ekspres dvocevke Falke (Avstrija) kal. 9,3x74 R (side by side) z ejektorji; neto cena je 45000 ATS;
- * španske bokarice 12/12 (special trap) ali 20/20; neto cena 7500 ATS – 8000 ATS;
- * malokalibrske puške in karabinke kal. .222 in .223, 7x64, .30 – 06, 8x68 idr.;
- * lovske dvoglede, strelne daljnoglede 6x40, 4x32, 4x12;
- * spektivi 20x60 45 COMBI TIP;
- * Lovske bock šibrenice Falke z ejektorji (en ali dva sprožilca); neto cena od 7500 – 8000 ATS;
- * vse vrste nabojev, šibrenih in krogelnih (Hirtemberger, RWS) – ter diablele za zračne puške (tekmovalni diabol RWS in Haendler & Nattermann);
- * montažne dele za strelne daljnoglede.
- * Pri nas lahko kupite tudi vse vrste lovskih rogov.

VSEM ČLANOM LZS PRIZNAMO 10% POPUST!

PO UGODNIH CENAH VAM OMOGOČAMO TUDI LOV V AFRIKI
(TANZANIJA IN ZIMBABVE). SE PRIPOROČAMO!

LOVEC

glasilo
Lovske zveze Slovenije
– revija za lovstvo –
letnik LXXVI, št. 6
junij – rožnik 1993

Izdajatelj Lovska zveza Slovenije
Tisk Tiskarna Ljudske pravice p.o.
v Ljubljani

Poština je plačana pri pošti
61102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
Glavni urednik Borut Ingolič
Odgovorni urednik
Boris Leskovic

Andrej Dvoršak, Branko Galjot,
Konrad Sajdl, Jože Perko, Marjan
Toš

Lektorica in korektorica
Jana Unuk
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak
mesec.

Ta številka je izšla
v 24.100 izvodih.

Po mnenju Ministrstva za
informiranje št. 23/247-92 sodi
LOVEC med proizvode
informativnega značaja iz 13.
točke tarifne številke 3, za katere
se plačuje 5% prometni davek.

Naročnino na glasilo je potrebno
plačati vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije.
Izvod revije stane 200 SIT.
Za druge naročnike
je letna naročnina 2300 SIT,
za tujino 63 DEM.

**Gradivo (tipkopis!) za objavo
pošljite**
Uredništvu glasila Lovec,
Župančičeva 9 – p.p. 505
61001 Ljubljana
Telefon (061) 214-948.

**Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo!**

Cene malih oglasov:
do 15 besed 400 SIT, od 15 do 25
besed 520 SIT, od 25 do 30 besed
720 SIT.

Za vsako nadaljnjo besedo 24 SIT.
**Za člane lovskih organizacij
v R Sloveniji velja polovična
cena.**

Male oglase je treba plačati
vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9,
Ljubljana 50101-678-47158.
Devizni račun
50100-620-010-25731-3090/2
Telefax (061) 217-994

Lovec, LXXVI. letnik, št. 6/1993

Foto: J. Mihajlevič

IZ VSEBINE

Uredništvo:
IV. podelitev plaketa gla-
sila Lovec 184

Iz dnevnega tiska 187

Mnenja in kritike 188

F Pušnik:
Pohitimo, da ne bo pre-
pozno 188

F. Svetec:
Kdo je odgovoren za
neko stanje in komu 189

B. Hostnik:
O pticah »roparicah« 189

J. Perko:
Kakšen strelni daljno-
gled izbrati – s stalno
ali spremenljivo pove-
čavo 190

S. Kovač:
O vzreji lovskih psov 191

M. Cerar:
Lesna sova – indikator
zdravega okolja 192

Po lovskem svetu 193

Razmišljanje o spre-
membah pri lovu na
srnjad in jelenjad (II.
del) 193

P. Božič:
Predpisi o pregledu
uplenjene divjadi,
o zbiranju, transportu
in uporabi divjačine 195

J. Černač:
Kočevski naravni park
– nova podoba Kočev-
ske 200

DOPS:
Kosec v Sloveniji 204

F. Šetinc:
Lovstvo in prevrati 205
J. Steržaj:
Knezov srnjak 205

Lovska organizacija 206

S. Kovač:
Kako smo gospodarili
s parkljasto divjadjo
v Savinjsko-kozjan-
skem LGO v lovskem
letu 1992/93 206

L. Pohar:
Strelci na Toškem čelu 206

J. Modic:
O Bloški planoti 208

F. Ekar:
Sejem kmetijstva in goz-
darstva v Kranju 208

Jubilanti 208

Lovski optrnik 209

S. Kovač:
Ris na Menini 209

A. Frković:
Odstrel risov v zadnji
lovni sezoni 209

M. Bauman:
Uplenitelju kapitalca iz
madžarskih gozdov 210

V spomin 210

Lovska kinologija 212

I. Caf:
Vseevropski pregled
nemških kratkodlakih
ptičarjev 212
Predvidena legla lovskih
psov 213

SLIKA NA NASLOVNICI:
Ruševac – Foto:
KODIA – JACANA

V JUNIJU zakon dovoljuje lov na
vso nezaščiten divjad (lisica, piž-
movka, siva vrana, sraka, šoja) ter
na tu navedeno in prikazano div-
jad. Vendar le, če je odstrel plani-
ran in lovška organizacija (LD,
ZLD, LZS, LGO) s svojim sklepom
lovne dobe na kako divjad ni skraj-
šala oziroma lova ni prepovedala
vse leto. Upoštevati moramo tudi
sprotne odločbe, ki jih izda ministr-
stvo za kmetijstvo, gozdarstvo in
prehrano.

ruševac do 15. VI.

srnjak

divji prašič
(odstrel vodeče svinje
je prepovedan)

JUNIJ*

	SV	SZ	LV	LZ
1. To	05.15	20.45	17.28	02.51
2. Sr	05.14	20.46	18.43	03.26
3. Če	05.14	20.47	19.53	04.08
4. Pe	05.13	20.47	20.56	04.57
5. So	05.13	20.48	21.49	05.53
6. Ne	05.12	20.49	22.33	06.56
7. Po	05.12	20.50	23.08	08.01
8. To	05.11	20.50	23.38	09.07
9. Sr	05.11	20.51	–	10.12
10. Če	05.11	20.52	00.04	11.15
11. Pe	05.11	20.53	00.27	12.17
12. So	05.11	20.53	00.49	13.18
13. Ne	05.11	20.54	01.10	14.19
14. Po	05.11	20.54	01.33	15.21
15. To	05.11	20.55	01.58	16.24
16. Sr	05.11	20.55	02.27	17.27
17. Če	05.11	20.55	03.00	18.30
18. Pe	05.11	20.55	03.41	19.30
19. So	05.11	20.56	04.31	20.26
20. Ne	05.11	20.56	05.29	21.14
21. Po	05.11	20.56	06.36	21.56
22. To	05.11	20.56	07.47	22.32
23. Sr	05.12	20.57	09.02	23.03
24. Če	05.12	20.57	10.17	23.31
25. Pe	05.12	20.57	11.31	23.58
26. So	05.13	20.57	12.46	–
27. Ne	05.13	20.57	14.01	00.25
28. Po	05.14	20.57	15.15	00.54
29. To	05.14	20.57	16.29	01.26
30. Sr	05.15	20.57	17.39	02.04

* Upoštevan poletni čas!

V Ljubljani je bila v soboto, 27. 3. 1993, že IV. podelitev plaket revije Lovec. Ob tej priložnosti je glavni urednik in predsednik uredniškega odbora Lovca Borut Ingolič zbranim v dvorani Skupnosti za ceste spregovoril:

»Vsaka svečanost in vsako priznanje je nekaj posebnega in lepega, za tistega, ki ga podeljuje, in seveda še mnogo bolj za tistega, ki ga zasluženost prejme. Današnja podelitev priznanj našega glasila je le skromna oddolžitev tistim najzvestejšim sodelavcem, tistim lovcem, ki ob puški nosijo in uporabljajo tudi pero ali fotoaparati. Obenem pa pomenijo ta priznanja dodatno zadovoljstvo uredniškemu odboru našega glasila, saj se z vsako dobro napisano vrstico ali z vsako skico in fotografijo izpolnjuje poslanstvo našega glasila.

V letošnjem letu se izteka 83 let od dne, ko je izšla prva številka glasila Lovec. To je dolga doba. To je čas, v katerem se človek spremeni iz rosno mladega bitja v modrega, a od življenja največkrat utrujenega človeka. Naše glasilo pa je prav z letošnjim letom postalo mlado in novo, sveže in barvito, kot da bi hotelo dokazati nam vsem in času navkljub, da dobre misli in pravo poslanstvo nikoli ne zastarajo, ne ostarijo. Prav obratno, vedno so nove in sveže, vedno potrebne in zaželene. Ni naključje, da se je prav sedaj naše glasilo po svojem videzu tako spremenilo. Čas, ki smo ga doživljali in ga doživljamo še danes, je pač čas hitrih sprememb in zakaj jim ne bi sledili v vseh tistih odtenkih, ki pomenijo boljše in lepše? Če se je vizualna podoba našega glasila spremenila nenadoma, od zadnje lanskoletne številke do prve letošnje, pa je treba povedati, da se je njegova vsebina spreminjala in se še bo le postopoma. Listajoč številke našega glasila izpred desetletij, pa tudi tiste, izdane v zadnjih nekaj letih, te spremembe opazimo. Potihoma izginjajo nekatere rubrike ali pa se zmanjšuje njihov obseg, da odstopijo mesto drugim. Morda se vsebinska zasnova našega glasila za marsikoga spreminja prepočasi, za drugo pa zopet prehitro. Nermalokrat tudi sam slišim pripombe, češ: »Dober je Lovec, a kaj, ko je premalo strokovnih člankov, veš manjka bolj znanstven pristop.« Potem drugi: »Vse je v redu z Lovcem, a kaj, ko je toliko strokovnih prispev-

IV. podelitev plaket glasila Lovec

kov in poročil, naredi kaj, da bo več leposlovja, pa kratkih lovskih štorij, pa še napete morajo biti.« Ali pa tretji: »Je kar dobro, a skrajni čas je, da že enkrat ukinete rubriko jubilentov, sploh pa tiste prispevke, ki govore o lovcih, ki so zavedno zapustili naše vrste.« In četrti: »Je bil pa Lovec že boljši, zakaj ste skrčili prav zadnji dve rubriki, ali ne bi raje zmanjšali ali sploh izpustili prispevke o skupščinah, posvetovanjih in podobno?« Da, še bi lahko našteval. Približno toliko je mnenj, kot nas je različnih ljudi, ki smo del svojega življenja in prostega časa zapisali lovu in naravi. Pa vendarle se ta mnenja in želje nekje združujejo. Ko je v minulemu letu stekla razprava o komercializaciji našega glasila, o njegovih bolj tržni naravnosti, o dokajšnji in hitri vsebinski spremembi, ki bi jo dodatno

še stopnjeval in narekoval trg, in o bolj ali manj prosti prodaji, se večina lovcev ni opredelila za staro, ampak je bila mnenja in je še, naj ostane glasilo v svojih bistvenih elementih vsebine in njene naravnosti **naše glasilo**, to je **glasilo lovcev**. Da naj se spreminja, naj hodi in živi s časom, toda naj ne podleže izrazitemu hotenju in vplivu trga ter zakonitostim, ki vladajo na njem. Naj ne rušimo za vsako ceno starega, ki je še dobro, ampak naj odmrne tisto, kar je preživelo, da ga bo lahko nadomestilo novo, prihajajoče. Ali niso taka mnenja in pogledi dovoljšeni razlog za strpnost spreminjanja, za sicer iskanje novega, a ohranjanje in spoštovanje tudi dobrega starega? Je morda prav tako razmišljanje velike večine lovcev pravzaprav potihem povezano z našo ljubeznijo do narave pa tudi strastjo do lova?

Da, tudi lov se spreminja, kot se spreminja narava in celo njene naravne danosti, toda v svoji celovitosti ostaja prvobiten.

Glasilo Lovec je pač naše glasilo, glasilo vseh ljudi, ki so si v delčku svoje samobitnosti in posebnosti človeškega individualizma vendarle podobni. In ker je glasilo naše, pač mora biti v veliki meri namenjeno nam, to pa še ne pomeni, da s časom ne bi bilo še bolj odprto do tistih, ki sicer niso lovci, pa jim narava vendarle pomeni velik del življenja.

Vsi nekdanji pa tudi sedanjí uredniški odbori so najbrž čutili tako, kot so čutili in čutijo ter delajo Lovčevi sodelavci. Prav tem gre največja zasluga, ne samo za obstoj glasila, ampak predvsem za izpolnjevanje njegovega poslanstva. Brez številnih sodelavcev v vseh teh letih izhajanja, od tistih, ki so morda samo enkrat napisali kratek prispevek, pa do tistih, ki so s svojim nenehnim sodelovanjem dejansko soustvarjali podobo Lovca, ne bi bilo našega glasila. Prav vsem gre ob slavnostni podelitvi plaket posebna zahvala. Zahvala je namenjena še posebej vam, današnjim dobitnikom Lovčevih priznanj. Naj vam bodo vzpodbuda za nadaljnje delo in sodelovanje, in ne le za spomin, naj vam priznanje pomeni, da boste skupaj z uredniškim odborom in drugimi lovci še nadalje sooblikovali in soustvarjali vsebino glasila Lovec, da bo revija še lepša in boljša, da bo še bolj živa, zaželena in brana.«

Za njim je spregovoril tudi podpredsednik skupščine LZS Zoran Lešnik. V svojem govoru je poudaril, da mu je veliko mišli vzel z jezika že B. Ingolič. Takšen način zahvale sodelavcem glasila se mu zdi domala edini način zahvale za obogatitev revije Lovec, ki se danes ponaša z veliko naklado, ki nam jo marsikdo zavidava. Lovca večina lovcev vsak mesec nestrpno pričakuje, kakor upokojnici pokojnino, še zaposleni pa plačo. Prepričan je, da je tako, kakor je rastla naklada od prvih 600 do današnjih 24.100 izvodov, rastla tudi kakovost, kar pa še zdaleč ni odvisno vedno le od urednikov in uredniškega odbora, temveč tudi od piscev in njihovih sodelovanj z uredništvom. Več ko ima urednik prispevkov, več možnosti ima izbrati dobre, kar se nato nedvomno odraža v kakovosti revije.

»V zadnjem obdobju,« je nadaljeval Lešnik, »smo slišali

več predlogov, tako oblikovnih kakor vsebinskih. Nekaj med njimi je bilo tudi polemičnih in smo jih lahko prebrali tudi v Lovcu. Ko pa smo sprejemali letošnji finančni načrt, ki je v pretežni meri odvisen od članskega prispevka (v njem je zajeta tudi naročnina na Lovca), smo slišali med nekaterimi zlonamernimi pripombami največ zelo spodbudnih. To še posebej velja za razprave na skupščinah območnih ZLD. Tudi takšne skrajne pripombe so padale, češ da glasila sploh ne potrebujemo ali da naj Lovec postane takšen, kot je že bil nekoč – pred 20 leti – črno-bel, celo brez barvne naslovnice. Polemične so bile tudi pripombe o vsebini in o krogu bralcev. Podpredsednik skupščine se je zavzel, naj ostane glasilo Lovec samo naše stanovsko glasilo. Vsebina naj bo za nas, lovce, druge bralce pa naj seznanjajo z našim delom zvesti sodelavci. Po razglasitvi nagrajencev in izročitvi plaket se je v imenu prejemnikov zahvalil Peter Šuler.

Uredništvo

DOBITNIKI BRONASTIH PLAKET:

Andrej Dvoršak, član uredniškega odbora glasila Lovec, je nepogrešljiv sodelavec uredništva. Kot poklicni novinar je prispeval v Lovca obilo informativnih člankov in reportaž.

France Ekar, sodelavec z Gorenjskega, je v preteklem obdobju Lovca obogatil z mnogimi informa-

tudi zavzema za večjo pozornost do ptic in vabi k sodelovanju (več pisanja o opažanjih ptic v naravi).

Jože Hlebanja, strokovnjak na področju lovskega orožja, je v našo revijo prispeval kakovostne prispevke balistične vsebine in je tesen sodelavec uredništva.

Borut Ingolič uspešno in požrtvovalno vodi uredniški odbor Lovca (kot glavni urednik) že od leta 1982. Kot izvrsten poznavalec periodike in slovenskega lovstva daje strokovno pravilne in tehtne smernice uredniškemu odboru. Zavzema se za pravilno razmerje med strokovnostjo in beletristiko v reviji in glasilo zastopa v javnosti.

Boris Kryštufek je v Lovca prispeval pomemben strokoven delež. Kot viden slovenski zoolog (terio log) je napisal nekaj izvrstnih strokovnih člankov, ki pa jih je znal dovolj poenostaviti in poljudno razložiti. Spominimo se le njegovih člankov o šakalu, pižmovki in kunah.

Nikolaj Lapuh je znan pisec lovskega povesti in doživljajev. Njegova dela so slogovno zahtevnejša in poučna, izražajo pa najgloblje doživljanje narave in dobro poznavanje lovstva. Njegova dela vsebujejo izrazito lovskoetično noto in poslanstvo.

Stane Lavrič v naši reviji že vrsto let sodeluje z barvno fotografijo. Kot stalnemu sodelavcu mu je potrebno izreči vse priznanje, saj je s svojimi posnetki obogatil našo lovsko revijo.

Stane Lenardič, agilen sodelavec Lovca, je napisal precej prispevkov z naravovarstveno tematiko, prav tako pa tudi z zgledi opozarja na potrebo po večjem stiku lovstva s predšolsko in šolsko mladino. Znano je tudi njegovo obsežno delo na področju fotoreporterstva.

Boris Leskovic že od 1980. leta kot odgovorni urednik vodi uredni-

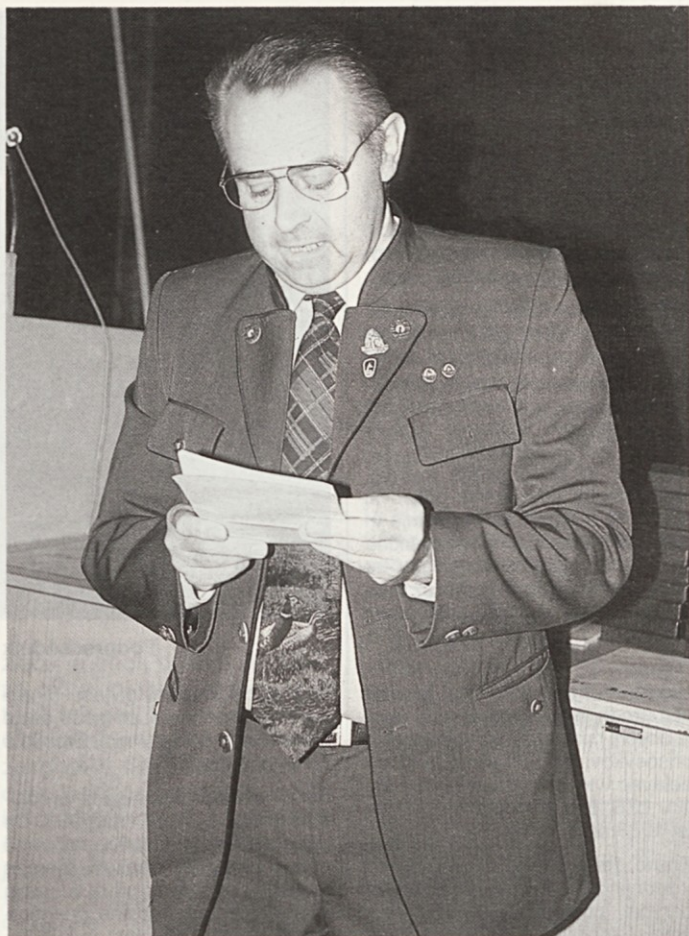

Foto: M. Radanovič

Glavni urednik Lovca Borut Ingolič

tudi njegovi naravovarstveno obarvani članki, vezani na posavsko regijo.

Jože Perko, član uredniškega odbora, je v kratkem, toda plodnem obdobju 6 let prispeval veliko za glasilo Lovec. V tem obdobju je objavil več kot 10 beletrističnih del, kot dober prevajalec iz nemščine pa je priredil iz germanskih lovskega časopisov več kot 30 strokovnih prispevkov o divjadi in lovstvu.

Vladimir Pfeifer je prispeval nekaj dobrih člankov lovskokinološke vsebine. Posebej vidni so njegovi prispevki, ki osvetljujejo zgodovinski razvoj lovske kinologije, pa tudi tisti, ki zagovarjajo obvezno uporabo psa pri vsaki obliki lova.

Vojko Pirher, strokovnjak na kinološkem področju, je v Lovcu znatno pokrival lovskokinološko stroko in poudarjal uporabo šolanih psov na lovih. V Lovcu je v obdobju 15 let objavil več kot 40 strokovnih lovskokinoloških člankov in strokovnih analiz.

Ernest Rečnik sodeluje z uredništvom Lovca že od leta 1951. Od tedaj Rečnik bogati vsebino Lovca s krajšimi leposlovnimi črticami, ki jih odlikujeta jedratost in poučnost. Večina njegovih črtic je bila objavljena v Lovskem oprtniku, ki ga bralci najraje prebirajo.

Bruno Skumavc, predsednik LZS, je s svojimi uvodniki pa tudi s siceršnjo skrbjo in pozornostjo do naše revije tesno povezan z delom celotnega uredniškega odbora. Njegova zavzetost in skrb za naše glasilo se odražata tudi v vsebinskem poslanstvu in tematski strukturi Lovca.

Vinko Sterle je eden izmed vidnejših literarnih piscev, ki je v sedmih letih objavil vrsto odlično in zanimivo napisanih lovskogodovinskih leposlovnih prispevkov s snežniško-javorniškega konca Slovenije.

Franc Šetinc je pričel tesno sodelovati z Lovcem šele v zadnjem obdobju, vendar je v kratkem času kot strokovnjak v novinarskem poklicu dal izjemen prispevek k informacijskemu poslanstvu našega mesečnika, saj pripravlja za Lovca kratek mesečni pregled pisanja o lovstvu v drugih sredstvih javnega obveščanja. Kot predsednik Sveta za založništvo se trudi za sodoben koncept lovskega stanovskega glasila in drugih knjižnih del.

Lojze Števanec je v zadnjem obdobju objavil v Lovcu več dobrih leposlovnih prispevkov z lovsko tematiko, povezano pretežno s prekmursko pokrajino in ljudmi. V svojih delih je odlično predstavil prekmurskega človeka – lovca.

Zoran Timarac je dolgoletni sodelavec, ki za Lovca spremlja in pripravlja novosti v rubriki Po lovskem svetu s slovanskega jezikovnega področja. Priredi in prevede tudi težje strokovne lovske članke. Njegov prispevek v desetletnem obdobju sodelovanja je že precejšen in očiten tudi pri pestrosti vsebine.

Marjan Toš sodeluje z uredništvom Lovca že 10 let. V tem obdobju je Toš napisal nekaj izvrstnih in odmevnih uvodnikov, poleg tega pa še veliko poročil, akcijskih in strokovnih člankov s področja lovstva na mariborskem področju.

Foto: M. Radanovič

Za kulturni nadih slavnostne podelitve plaket revije Lovec so poskrbeli Zasavski rogisti.

tivnimi članki in fotografijami. Njegova zasluga je tudi, da je vsako leto v Kranju organiziran dan lovcev, o katerem redno poročamo v naši reviji.

Janez Gregori je v preteklem letu v Lovca prispeval poučne naravovarstvene članke. Kot profesor biologije, kustos in renomiran naravoslovni pisec ter kot lovec druge lovce opozarja na pravilen pristop in ravnanje v naravi. V Lovcu se

štvo revije Lovec. V tem obdobju je Leskovic poleg uredniškega dela napisal za Lovca več kot 150 strokovnih prispevkov o divjadi, poročil in reportaž. Ker revija do letos še ni imela svojega tehničnega urednika, je ves čas skrbel tudi za njeno grafično podobo.

Hrvoje Oršanič je v dvanajstletnem obdobju prispeval nekaj izvrstnih posnetkov za naslovnice Lovca. Prav tako so bili odmevni

DOBITNIKI SREBRNIH PLAKET

Valter Dvoršek je tesen sodelavec uredniškega odbora že več kot 3 desetletja. V reviji *Lovec* je objavil do danes že več kot 40 člankov, predvsem balistične vsebine. Bronasto plaketo je prejel 1983. leta.

Alojzije Frković je kot sodelavec iz Hrvaške, sicer pa znan lovski strokovnjak v preteklem obdobju, redno sodeloval z našim uredništvom. Za *Lovca* je napisal več kot 10 prispevkov, ki kažejo izrazito željo in težnjo po sodelovanju hrvaškega in slovenskega lovstva. Med najbolj poznanimi prispevki so članki o spremljanju gibanja in življenja medvedov s telemetrično metodo in o stanju medvedov ter risov na obmejnem območju med Slovenijo in Hrvaško. Bronasto plaketo je A. Frković prejel 1979. leta.

Vlado Jenko je dolgoletni sodelavec uredništva *Lovca*. V naši reviji je objavil mnogo strokovnih lovskih prispevkov, pa tudi sicer je viden delavec v lovstvu Posavja in v okviru LZS. Bronasto plaketo je prejel 1983. leta.

Franc Jensterle je v reviji *Lovec* v zadnjih 20 letih objavil več kot 40 barvnih posnetkov divjadi. Njegova fotografska tehnika je tako kakovostna, da se njegove umetniške stvaritve pojavljajo vedno na naslovnica. Bronasto plaketo je prejel 1979. leta.

Janez Konečnik je tesen sodelavec uredništva *Lovca*. Tudi on je s svojimi fotografijami in izjemnimi posnetki divjadi veliko prispeval k grafični in estetski podobi naše revije. Bronasto plaketo je prejel 1983. leta.

Konrad Lampe je s svojimi odličnimi črno-belimi in barvnimi fotografijami znatno obogatil naše glasilo. Najboljši posnetki so bili objavljeni na naslovnica revije *Lovec*. Bronasto plaketo je prejel 1983. leta.

Janez Papež, sodelavec iz Kočevja, je v 20-letnem obdobju objavil *Lovca* z več kot 300 črno-

Foto: M. Radanović

Podpredsednik LZS Zoran Lešnik izroča zlato plaketo Janku Peratu.

belimi fotografijami divjadi, mnogi barvni posnetki pa so našli svoje mesto tudi na naslovnici. Bronasto plaketo je prejel 1983. leta.

Feri Poredoš sodeluje z uredništvom *Lovca* že od leta 1953. Do danes je Feri Poredoš v naši reviji objavil preko 90 člankov. Izjemen je njegov prispevek pri razkrivanju in opisovanju zgodovine prekmurskega lovstva, strelstva in kulture. Nič manj vidni niso tudi njegovi leposlovni prispevki, ki so slogovno in jezikovno dobro napisani. Poredoš je s svojim pisanjem redno spremljal tudi lovsko kulturo, saj so nam vsem zelo dobro znani njegovi naporji za dvig lovskega zborovskega petja in ansamblov lovskih rogostov. Poredoš je znan tudi kot urednik jubilejnih brošur Prekmurske lovske organizacije. Bronasto plaketo je prejel 1983. leta.

Konrad Seidl je član uredniškega odbora od leta 1979. Že pred tem, posebej pa v zadnjem času, je s svojimi prispevki literarne in lovsko-strokovne vrednosti obogatil revijo. Kot poznan lovski strokovnjak je v *Lovcu* objavil tudi svoje poglede na marsikaterem področju (izobraževanje, gojitvene smer-

nice itd.). Bronasto plaketo je prejel 1983. leta.

DOBITNIKI ZLATIH PLAKET

Janez Černač je prispeval k našemu glasilu z odlično lovsko fotografijo, po drugi strani pa je v lovstvu poznan kot velik strokovnjak. Srebrno plaketo je dobil 1979. leta.

Jelo Gašperšič je bil glavni urednik glasila *Lovec* v letih 1980–82. Uspešno je vodil uredniški odbor, obenem pa ostal tudi nadalje plodovit sodelavec in pisec odličnih literarnih lovskih povesti. Gašperšič je srebrno plaketo dobil 1983. leta.

Slavko Kovač sodeluje s prispevki v reviji *Lovec* že več desetletij. V reviji *Lovec* je bilo tudi v zadnjem obdobju objavljenih 42 prispevkov lovске in kinološke tematike. Srebrno plaketo je prejel 1972. leta.

Blaž Krže je tesno povezan z delom uredniškega odbora kot predstojnik služb LZS in tako že po uradni dolžnosti veliko prispeva k vsebinski podobi našega glasila. V zadnjem obdobju je objavil v *Lovcu* več kot 40 aktualnih pri-

spevkov. Srebrno plaketo je dobil 1983. leta.

Jurij Mikuletič sodeluje z revijo *Lovec* že od leta 1972. V dveh desetletjih je v reviji *Lovec* objavil več kot 2.000 likovnih del (grafik) in kot priznan lovski slikar obogatil njeno vsebino. Mikuletič je srebrno plaketo prejel leta 1983.

Janko Perat je sodelavec uredništva *Lovca* že več kot 3 desetletja. V reviji *Lovec* je objavil več kot 30 del izjemne literarne vrednosti in veliko prispeval k njenemu, tudi kulturnemu poslanstvu. Janko Perat je prejel srebrno plaketo 1972. leta.

Peter Šuler je kot dolgoletni, najvidnejši slovenski lovski funkcionar aktivno sodeloval z uredništvom *Lovca* in v reviji objavil niz akcijskih lovsko-političnih člankov. Srebrno plaketo je prejel leta 1983.

Veljko Varičak je tesen sodelavec uredništva *Lovca*. V svojem dolgoletnem sodelovanju z uredništvom je v *Lovcu* objavil množico strokovnih člankov s področja mednarodnega lovskega sodelovanja in strokovno poročal o delu CIC, kjer je tudi vidna osebnost. Srebrno plaketo je prejel 1979. leta.

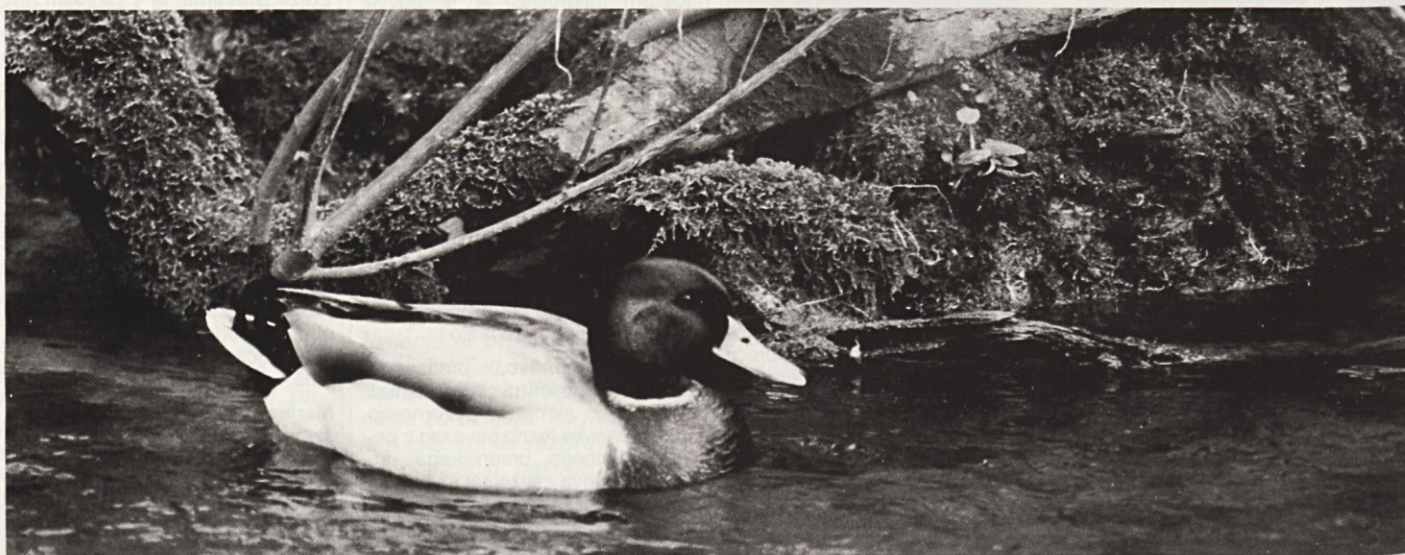

Foto: J. Černač, Diana

Ljubitelji Ljubljanskega barja

Iz Naše komune, glasila občine Ljubljana Vič-Rudnik, s 16. 3. 1993 povzemamo, da so se konec februarja zbrali na prvem letnem občnem zboru člani Društva ljubiteljev Ljubljanskega barja. Ustanovili so ribiško, ornitološko, arheološko, lovsko in biološko sekcijo. S problemi Ljubljanskega barja nameravajo bolj odločno nastopati v javnosti. Tvorno se želijo vključiti v razpravo o osnutku odloka o razglasitvi Ljubljanskega barja za krajinski park. Zbirajo tudi gradivo za publikacijo.

Naša komuna piše tudi o tem, da pomladno čiščenje Ljubljane žal ne daje ustreznih rezultatov. »Pomlad je pred durmi, zopet bomo ponavljali stare, obrabljene fraze o potrebi po lepi, čisti Ljubljani, nekateri politiki pa bodo še kar naprej 'sejali rožice' in zavajali naivne ljudi, vse pa bo neurejeno kot doslej in čakalo, da bi se naslednje leto kolo spet obrnilo...« Sredstva javnega obveščanja poročajo o uspehih akcijah, o tonah odpadkov, ki so jih odpeljali, pa tudi o tem, kako so se občani jezili na onesnaževalce, na žalost pa na koncu ugotovimo, da se ni nič spremenilo, smeti se ponovno kopičijo na mestih, od koder so jih že odpeljali.

Tudi ptice streljajo

Franc Bračko (Slovenec s 24. marca 1993) piše o nerazumnem početju predvsem italijanskih lovcev na Ormoškem jezeru, katerih gostitelji so domači lovci iz Varaždina. Pobi-jajo predvsem zavarovane vrste ptic, med njimi tudi čaplje, velike kormorane, velike žagarje, beločele gosi in mnoge druge. S tem kršijo mednarodno konvencijo in sporazume. Slovenski ornitologi opozarjajo, da bodo, če se bo to početje nadaljevalo, obvestili o tem mednarodne naravnovarstvene organizacije in evropsko javnost. Na Ormoškem jezeru preživijo do 15.000 plovcev različnih vrst. Jezero je tudi edino prezimovališče (prenočišče) več tisoč njivskih in beločelih gosi v Sloveniji. V trstičju zgornjega dela jezera poleti in jeseni prenočujejo do 500.000 lastovk in več kot 100.000 škorcev.

Ljubljansko barje

Plakete za slovenske novinarje

A. D. je v Slovenskih novicah s 30. 3. 1993 poročal o podelitvi plakete Lovca nekaterim slovenskim novinarjem. Pri tem je izpustil sebe, to je **Andreja Dvoršaka**, ki je prejel bronasto plaketo, kar pomeni, da vsekar tudi sam sodi med najzaslužnejše za napredek lovskega glasila.

Po čem je medved?

Viktor Luskovec piše v Delu z 2. aprila 1993 o novem odškodninskem ceniku za povračilo škode na divjadi. Odškod-

zajca je treba odšteti 20 tisoč, za vidro in kozoroga pa 400 tisoč tolarjev.

Odškodninski cenik velja tudi za divjad, njene preparate in dele, najdene pri preparatorjih, ki nimajo naslova uplenitelja oziroma dokaza, da je bila divjad uplenjena legalno.

Pisec meni, da bi bila potrebna določena revizija obstoječih določil, po kateri odškodnina pripada kar lovski organizaciji. Mnogo bolj smotno bi bilo, da bi se na ta način pridobljena sredstva uporabila za ohranjanje življenjskega prostora prostoživečih živali. Zakonodaja bi morala zajemati tudi določilo, da je treba odškodnino obvezno izterjati.

Kljub akciji lovcev in ribičev se na Ljubljanskem barju zopet nabirajo celo takšni odpadki.

Usoda slovenskih gozdov

Dolgoletni urednik Lovca inž. **Mirko Šušteršič** je takoj po vojni objavil zanimiv članek o gozdu in divjadi. V njem je med drugim zapisal: »Zase si težko predstavljam gozdarja, ki ne bi bil lovec, pa tudi ne lovca, ki ne bi imel smisla in razumevanja za gozd, vendar je treba razmerje med gozdom in divjadjo pravilno postaviti,

zato da je gojitev obojega smiselna...«

To opravičuje našo odločitev, da na kratko povzamemo razmišljanje **Franca Perka** (Delo, 21. aprila 1993) o usodi slovenskih gozdov. Predvsem želimo opozoriti na tiste dele članka, kjer avtor govori o poizkusih izrinjanja stroke iz zasebnih gozdov... Žal so marsikje začela razpadati kakovostna strokovna jedra... Gradnja gozdnih cest je praktično ustavljena... Posek, posebej v zasebnih gozdovih, se je občutno povečal.

Del sklepnega razmišljanja **Franca Perka** se glasi:

»Prav gotovo se bo moralo tudi gozdarstvo soočiti s težkimi ekonomskimi razmerami, v katerih je naša mlada dr-

K članku Ubijaj z ljubeznijo

K razmišljanju in pisanju me je spodbudil povzetek članka gospe Danice Petrovič, ki je bil objavljen v Lovcu št. 3/93 pod naslovom Ubijaj z ljubeznijo.

Z občutkom tesnobe sem bral njene sodbe o nas lovcih. V mislih so se mi vrstila leta mojega dela in skrbi za divjad v našem lovišču. Ni ga bilo vremena, ki bi nas ustavilo, če je bila ogrožena divjad! Koliko obhodov, opazovanj in ocenjevanj, preden sprožimo usodni strel; strel, ki v glavnem izloča šibko, bolno ali ostarelo divjad. Da ne opisujem vseh poznanih pritiskov na lovce po večjem odstrelu; na vse to tako žaljive obsodbe.

Se gospa Danica kdaj vpraša, kakšno pot opravi zrezek, ki ga ima pred seboj na krožniku? Če se, potem naj sebe in vse človeštvo postavi na zatožno klop, ne le nas lovce, zaradi nekih pračloveških ubijalskih nagonov. Vsak boljši učenec ve, da je resnica precej drugačna in da se nam morale naših prednikov ni treba sramovati.

Gospa Danica, naša skupna človeška generacija je tista, ki je preseгла vse meje dopustnega v okolju! Veliko dela, znanja in volje bo potrebno, da spremenimo svoj odnos do narave. Mislim, da smo lovci tu v prvih vrstah boja za ohranitev zdravega okolja nam in zanamcem, zato res ne zaslužimo takih obsodb!

Samo s čustvi, brez podrobnega poznavanja lovstva, se problemi pač ne rešujejo. To še posebej drži za poklicne novinarje!

Jože Hvala
(LD Tribuša)

žava. Vendar pa je neke meje, prek katere ne bi smeli ne gozdarji, ne lastniki gozdov, ne politične stranke in ne država. Kje točno je ta meja, ki še omogoča normalno gospodarjenje z gozdom kot obnovljivim naravnim bogastvom, se da strokovno in argumentirano določiti na podlagi usmeritev območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 1991–2000. Upoštevaajoč ekonomske razmere države, je mogoče določeno delo omejiti, določeno delo odložiti za boljše čase, vendar, če želimo

zagotoviti trajnost gozdov in njihovih vlog, moramo izvesti vsa z načrti predvidena obnovitvena, negovalna in varstvena dela, hkrati pa moramo vsaj zadovoljivo vzdrževati vse zgrajene gozdne ceste...«

Na koncu pisec zastavlja vprašanja, ki gotovo zadevajo tudi lovce, čeprav jih izrecno ne omenja: »Kam gremo državljani Slovenije? Kam greste lastniki gozdov? Kam gremo gozdarji Slovenije?«

Dodajmo torej še vprašanje: Kam gremo lovci?

Steklina na območju Slovenije

Od 1. do 30. aprila 1993 je bilo z območja 34 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na steklino 91 živali, in sicer: 31 lisic, 15 psov, 20 mačk, 6 kun, 1 polh, 1 gams, 6 jazbecov, 9 glav srnjadi, 2 kokoši in 1 pižmovka.

Odsek za virologijo Veterinarske fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 28 živalih z območja 11 občin, in sicer:

Ajdovščina (1), Brežice (1), Idrija (4 in 1 pes), Ilirska Bistrica (3), Kočevje (2), Lendava (1), Ljubljana Vič-Rudnik (3 in 1 mačka), Postojna (1), Radovljica (1), Škofja Loka (6 in 1 jazbec) in Vrhnika (1 in 1 jazbec).

Ljubljana, 4. 5. 1993

dr. Armin TOMAŠIČ, dr. vet. med.
REPUBLIŠKI VETERINARSKI INŠPEKTOR

MNENJA IN KRITIKE

Pohitimo, da ne bo prepozno!

»Kaj pa je tebe treba bilo!« (dr. France Prešeren) – te besede so zapisane v uvodu prve številke naše revije (glasila) Lovce, izdane 1910. leta. Morda jih bo marsikdo uporabil tudi ob branju mojega članka. Želim namreč lovce opomniti na delo v lovski družini, ki ni lov, t.j. na kulturno-prosvetno, še zlasti na pisanje kronike lovske družine.

Kronika je zgodovinski zapis o življenju in delu vsega, kar živi na svetu. Rečemo sicer: »Kaj bi zapisovali, saj si zapomnimo!« Toda resnica je drugačna. Že prva generacija ob koncu svoje življenjske poti le malo pomni o času svoje mladosti pa tudi samo za nekaj let nazaj. Le zabeležen in opisan dogodek je lahko trajen in po njem lahko spoznavamo preteklost – preteklo zgodovino dogodkov, le z vpisom in opisom jo je možno ohraniti. Tudi lovske družine naj bi za zgodovinsko ohranjanje svojega razvoja in dela le-to zapisale v primerne listine, ki jih imenujemo kronika. Da je to pomembno in potrebno, je ugotovil že upravni odbor Republiške lovske zveze Slovenije na svoji seji 10. junija 1955. leta. Obravnava in sklepi te seje so objavljeni v Lovcu št. 6/55. Sprejeti sklep organom Republiške lovske zveze Slovenije nalaga, da se napiše in izda zgodovina lova v Sloveniji. Nadalje zavezuje okrajne lovske zveze, da v svojih upravnih odborih zadolžijo tovariša, ki naj sestavi in vodi kroniko okrajne lovske zveze. Prav tako pa priporoča in nalaga nalogo, da naj podobne kronike začnejo pisati tudi lovske družine. V svojem sklepu

upravni odbor posebej poudarja, da naj pisanje zgodovine lovstva Slovenije, pisanje kronik po lovskih zvezah in družinah reši »pozabljenja«. Zanimivo bi bilo izvedeti, kako se ta sklep izvaja. Odgovor bi morala dati Lovska zveza Slovenije po pregledu dela na tem področju pri zvezah lovskih družin in v lovskih družinah. Upam, da sem bil s tem zapisom dovolj jasen in da sem razložil pomen zgodovinskih zapisov. Moje mnenje je, da je pisanje kronike za lovske organizacije zelo pomembno. Le z opisom svojega dela bomo

izpolnili svojo trajno nalogo »zapustiti našim naslednikom zgodovino društva, družine, dela in razvoja naše lovske organizacije v kraju, občini, državi«.

Pisanje kronike pa je zelo zahtevna naloga. Prepričan sem, da je v vsaki družini član, ki je za to delo sposoben. Prav tako sem prepričan, da je dovolj navdušenca, da bo to delo opravljal. Le vzpodbuditi ga je treba. In ko bo pričel pisati ter bo videl, kaj vse se v zgodovinski preteklosti odkrije, bo postal zagrižen pisec in iskalec podatkov, vse dokler ne bo

opravil svoje naloge. Biti pa mora res tudi navdušenec, kajti le tako bo zmožek to delo. Naj ne pričakuje kakšne posebne hvaležnosti od sotovarišev, ki jim je glavni cilj »lov«. Doletele ga bodo celo uvodoma zapisane besede. Hvaležni pa mu bodo naši nasledniki, ker bodo ob prebiranju zapisov v kroniki spoznali preteklost svoje organizacije in svoje prednike.

Ker naj bi se v kroniko vpisal ves čas obstoja in delovanja družine, k temu pa še nekaj zgodovine lova z območja družine, je nujno s tem pričeti takoj. To seveda velja za družine in organizacije, kjer te naloge še ne opravljajo. Če ni na razpolago arhiva družine ali organizacije, se bodo morali dogodki opisovati po pripovedih in spominu starejših lovcev. Teh pa je vedno manj. Prva generacija, ki je bila ustanoviteljica lovskih družin, je v večini že odšla v večna lovišča. Druga generacija pozablja, tretja pa nima virov, iz katerih bi črpala podatke (ker ni prejela zapisane dediščine). Prav zato sem zapisu dal naslov Pohitimo, da ne bo prepozno. Vsak zamujen dan je izgubljen dan. To sem čutil na lastni koži, ko sem leta 1989 pričel pisati kroniko za našo Lovsko družino Kamnica. Ker ni bilo arhiva, razen mojih lastnih zapisov kot soustanovitelja družine iz 1945. leta, sem moral intervjuvati starejše lovce in druge starejše krajane. Toda, glej ga šmenta! Kar pred nosom so mi umirali. Tako sem bil ob mnoge izvirne podatke ter me je stalo dvakrat več truda, da sem do njih prišel s pomočjo drugih oseb, ki sem jih moral na novo iskati. Spoštovani lovci, pričnite s pisanjem zgodovine dela in življenja naših LD! Ne bo vam žal!

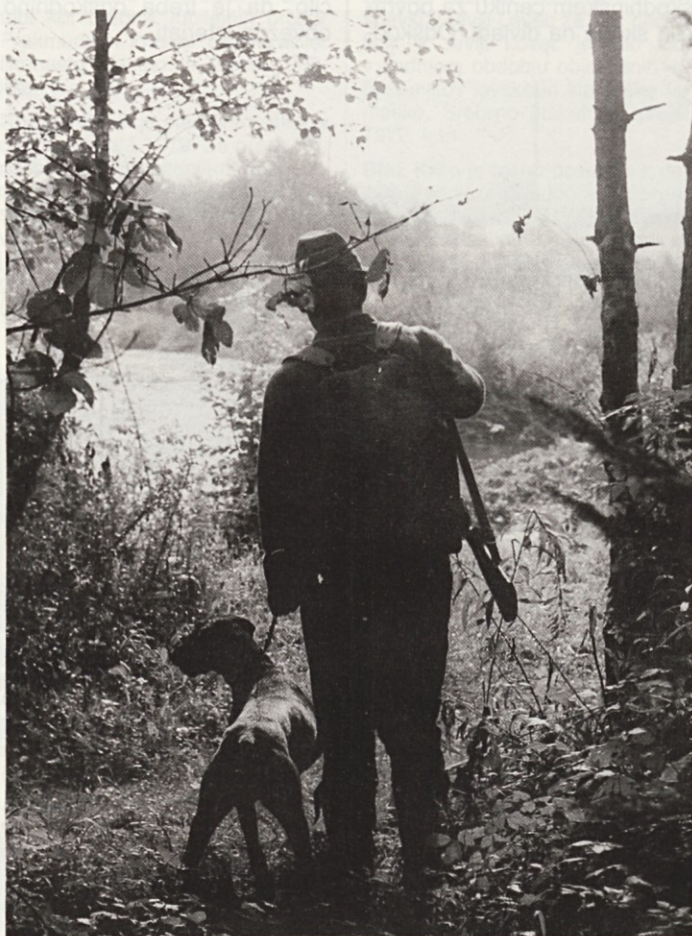

Foto: P. Adamič

Svojim naslednikom boste zapustili trajno dediščino, ki bo imela visok kulturno-zgodovinski pomen!

Franček Pušnik
(LD Kamnica)

Kdo je odgovoren za neko stanje in komu?

Zgornje vprašanje se mi zastavlja že dolgo časa, da pa sem se odločil to napisati v našo revijo, sta me spodbudila objavljena prispevka v rubriki Mnenja in kritike v Lovcu št. 4/93, piscev inž. J. Žagarja in J. Perka.

Če hočemo v korak z razvitim svetom, se moramo zgledovati predvsem po tistih evropskih deželah, ki so od nas naprednejše; teh pa je kar nekaj. Če so napredne dežele ugotovile znatne prednosti pri odstrelu podpovprečnih srn mladice istočasno z njihovimi podpovprečnimi bratci (gumbarji), B enoletniki, zakaj morajo potem pri nas zveze lovskih družin (ZLD Celje) prositi neki nadrejeni organ za dovoljenje za izvajanje odstrela? Menim, da bi morali nadrejeni (kot pametnejši) priporočati nekaj, kar je boljše in pametnejše, svojim podrejenim. Kdaj bodo, enako kot ZLD Celje, ubrale to, boljšo pot vse tiste ZLD, ki niso napredne (da ne rečem, da so nazadnjaške)? In teh ni malo. Kot je ugotovljeno v članku, je treba vse tisto, kar naj se izloči iz narave z odstrelom, izločiti takoj. Zakaj potem čakati do 1. 9.? Kdo naj tak odstrel opravi? In kako, je pa drugo, tudi resnejše vprašanje. Vsekakor ne tisti, ki tega ne zna! To pa je že eden od razlogov, da razlikujemo dobre poznavalce srnjadi od slabih. Le tem zaupajmo odstrel. Zagotovo lahko pride pri takšnem odstrelu sem in tja tudi do kakšne napake, ob katerih pa moramo biti razsodni in strpni. Zagotovo je bolje odstreliti na smrt obsojeno glavo srnjadi (zaparazitiran, driskav...) kadarkoli, kakor jo prepustiti mučnemu poginu. Nekateri pa mislijo tudi drugače. Če je poginil, ni nihče kriv, če pa ga nekdo upleni, imajo vsaj krivca, zato se nad njim neredko izživljajo, kar je zelo narobe. Tudi drugi prispevek, ki sledi prvemu, je kot nalašč za razmišljanje. Takšnih LD, ki imajo v svojih internih aktih cel kup neumnosti in nasprotij z veljavno lovsko zakonodajo, ne najdemo le na obrobju Dolenjske, temveč so po vsej Sloveniji!

Sprašujem se, kdo je dolžan pri nas preverjati usklajenost posameznih aktov LD z zakono-

nom in komu so odgovorni vsi ti samovšečni kršitelji, ki si takšne in podobne anomalije izmišljajo? Le ti so ponavadi s svojo agresivnostjo na lovskih sestankih avtorji protizakonitih sklepov. Zagotovo bi morali takšni ljudje, ki jih v svojem kritičnem članku omenjava z J. Perkom, enkrat le nekomu plačati račun. Toda kdaj in komu? Spoštovani zeleni tovariši, zamislimo se že enkrat nad takšnim početjem in priznajmo, da smo tudi sami malo krivi. Zato je tudi vprašanje, kdaj bo imela nelovska javnost o nas boljše mnenje.

Franc Svetec,
Kostanjevica
na Krki

O pticah »roparicah«

Potem ko so se za uporabne pri lovu izkazali psi, je človek skušal pritegniti v svojo lovsko dejavnost še druge živali. To mu je v omejenem obsegu uspelo pri vretici (udomačena albino oblika dihurja) in v mnogo višji in slavnjejši obliki pri ujedah. Tako je sokolarjenje postalo nekakšna zrcalna podoba lova s psi.

Tudi ujeda je po svoji naravi velik lovec. Zdi se seveda samoumevno, da se način lova, kot ga uporablja ujeda, zelo razlikuje od tistega, ki ga uporablja pes. Te ptice grbov se nam zde kot čemerna mračnijaška gospoda, ki se kot stari, resni markizi drži neke ob strani in s katero ni mogoče priti v nikakršen tesnejši stik. Njihovo udomačenje je bilo zmeraj težavno. Ujede so in bodo ostale plenilke. Ptice so na splošno manj »inteligentne« in jih je težko prevzgojiti po svoji podobi. Da bi se o tem prepričali, je potrebno samo opazovati »otrplot« telesnih oblik, ki iz ptice naredi nekakšno brezizrazno, geometrično, svečeniško žival. Tega ne spremeni niti dejstvo, da so ujede izmed vseh oblik celotnega živalskega sveta najbrž tiste, ki naredijo na nas največja vtis. Lepo, ravno počesana orlova glava, ki je samo kot nekakšen nastavek, na katerega je pritrjen »neizprosni« kljun, je bila zmeraj prispodoba gospostva in moči. Sokolovo oko, ki je celo zenica, je kot zmeraj čuječe lovsko oko. Ujede, kot kragulj, sokol selec, norveški sokol, so kot pravi aristokrati, mrki, trmasti in seveda lovci.

Še preden je človek lovil s pticami iz mesa in krvi, pa je iznašel mehansko ptico. Mogoče je, da je puščica materializirana prispodoba. Še posebej

dobro se to ujema s poduhovljenim načinom življenja primitivnih ljudstev. Lovci si je, ko je videl bežečo žival, ki je bila njemu samemu nedosegljiva, mislil sledeče: »Ptica s svojimi hitrimi peruti bi jo z lahkoto dohitela.« Ker pa on sam ni bil ptica niti ni imel nobene priroke, je na en konec kratke palice privezal konico (kljun), na drugega pa peresa (krila). To pomeni, da je izumil umetno ptico, puščico, ki je lahko bliskovito poletela skozi prostor in se zarila v bok bežečemu jelenu.

Pričujoči odlomek je prevod poglavja »Vom Raubvogel« iz knjige »Über di Jagd« španskega misleca in filozofa Joseja Ortege y Gasseta (1883–1955). Med drugim se je v svojih delih ukvarjal tudi z etiko lova. Mnogi ga danes označujejo za elitista, kar je mogoče dobro razbrati tudi iz tega odlomka. Danes, v sodobnem svetu, imamo o tem svoje mnenje in tako je tudi prav.

Ne glede na to pa bi bilo prav, da bi sodobni pogledi prevladali tudi v našem odnosu do t.i. (nezaželenih) roparic, kot jih neredko imenujejo ljudje stare šole in njihovi mlajši pristaši. Nekoristnost »roparic« se kaže predvsem v tem, da jih ni mogoče koristno dati v lonce ter da se komu pojavljajo kot konkurenti. Vprašamo pa se lahko, ali gre tudi pri človeku

zdaj že skoraj 21. stoletja vsa koristnost oziroma nekoristnost samo skozi želedec. Pri nekaterih že, in teh na žalost še zmeraj ni malo. Tako je pač, če merila te vrste prevladajo nad ekološkimi, etičnimi in estetskimi vrednotami oziroma koristmi. In tako tudi bo, dokler v sebi ne bomo začutili potrebe, da so nam za res bogato življenje potrebne tudi te.

Branko Hostnik,
Ljutomer

Gamsje garje v Sloveniji

Od 1. januarja do 31. marca 1993 so ugotovili primere gamsje garjivosti pri gamsih, kozorogih in muflonih v loviščih:

Zveza lovskih družin Gorenjske, Kranj

LD Kranjska gora

2 kozla iz razreda mladih
1 koza iz razreda srednje starih

Triglavski narodni park, Bled Revir Dedno polje

1 kozel iz razreda srednje starih
1 kozel iz razreda starih
3 koze iz razreda srednje starih
1 muflon

Revir Črni vrh – Plazi

1 kozel iz razreda srednje starih
1 kozorogova koza

Revir Jalovec

2 kozla iz razreda srednje starih
1 koza iz razreda srednje starih

Revir Čipnje

1 koza iz razreda srednje starih

Revir Kriški podi

1 koza iz razreda srednje starih

Revir Krstenica

1 kozel iz razreda mladih

Podjetje za gojitev divjadi Kozorog, Kamnik

Revir Logarska dolina

2 kozla iz razreda mladih
2 kozla iz razreda srednje starih
1 kozel iz razreda starih
2 kozi iz razreda srednje starih
2 kozi iz razreda starih
2 gamsa neugotovljenega spola in starosti

Revir Velika planina

1 kozel iz razreda mladih
5 kozlov iz razreda srednje starih
1 kozel iz razreda starih
4 koze iz razreda mladih
5 koz iz razreda srednje starih
1 koza iz razreda starih
1 muflonka

Revir Konc

2 kozi iz razreda starih

Revir Mokrica

1 kozel iz razreda mladih
1 koza iz razreda mladih
1 koza iz razreda srednje starih
7 muflonov
4 muflonke

Savinjsko-Kozjanska zveza lovskih družin, Celje

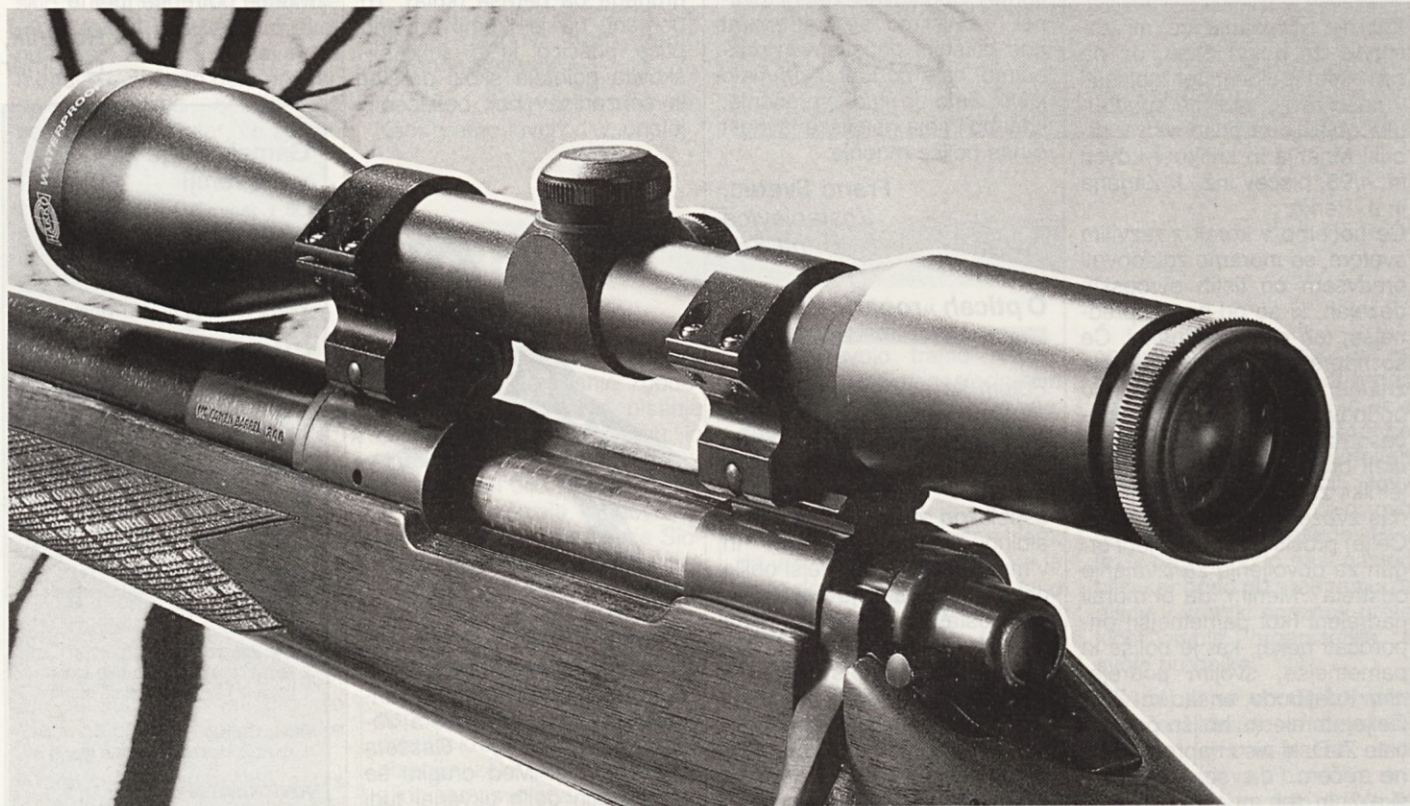
LD Solčava

1 koza iz razreda mladih

V obdobju od 1. januarja do 31. marca 1993 so na območju Slovenije našli 49 poginulih ali uplenjenih garjavih gamsov. Gamsja garjavnost je bila ugotovljena tudi pri eni kozorogovi kozi ter pri muflonih, in sicer pri 8 ovnih in 5 ovcah.

V. V.

Kakšen strelni daljnogled izbrati – s stalno ali spremenljivo povečavo?

V Deutsche Jagd-Zeitung je pisec R. Zeitler v junijski številki leta 1991 objavil zanimivo in koristno razglabljanje o vprašanju, ki je slej ko prej vrtalo po glavi tudi marsikateremu slovenskemu lovcu. Ker je tema zelo aktualna, objavljamo le malenkostno prirejen prevod članka.

Uredništvo

Lovec mora danes glede opreme nove puške ali pri nadomestitvi strelnega daljnogleda na obnovljeni, rabljeni puški dobro razmisliti, saj sprememba lovskih možnosti tudi pri strelski optiki zahteva najboljšo kakovost, poleg tega pa je divjad vedno bolj plašna in previdna. V zelo »prometnih« revirjih izstopa iz svojih stanišč samo še v poznem mraku ali sploh samo še ponoči.

Poleg tega sta lahko na priložnostnih lovskih potovanjih v pravo divjino orožje in strelni daljnogled izpostavljena nepredvidenim obremenitvam.

Razmišljanje mora izhajati iz tega, za kaj se bo orožje pravzaprav uporabljalo in kakšne

so sedanje lovske možnosti. Kaj se lahko v bodočnosti spremeni? Na kakšno lovsko potovanje ali povabilo bomo morali vzeti orožje? Ali se bo pogosto uporabljalo za nočno čakanje divjih prašičev ali lisic? Ali bo prišlo v poštev skoraj izključno za lov na čakanje ali občasno tudi za lov na zalaz? Bo potrebno streljati na velike razdalje na poljih ali v gorah? Ali vam predlagajo karabinko, če vas na vaše presenečenje povabijo na lov na pritisk?

Odločitev je odvisna samo od nas

Na našeta vprašanja si je potrebno pravilno odgovoriti. Ugotovimo lahko, da odločitev ni samo vprašanje cene, ampak je veliko bolj odvisna od lastne, individualne odločitve. Če smo pravilno izbrali, si prihranimo veliko jeze. Jasno pa nam mora biti, da nam univerzalni strelni daljnogled pri posebnih nalogah ne bo tako dobro služil kot tisti, ki je posebej prirejen za določene namene. Tako npr. ne moremo uporabiti

strelnega daljnogleda za lov na pritisk pri nočnem lovu ali daljnogleda s 24-kratno povečavo pri lovu na zalaz.

Še pred nekaj desetletji so menili, da je strelni daljnogled s 4-kratno povečavo univerzalen daljnogled za vse mogoče lovske namene. Takrat je bil standardna rešitev. Evropski proizvajalci imajo take strelne daljnogleds s 4-kratno povečavo in 32 ali 36mm objektivom še danes v programu. Pripravi so za lahke karabinke za zalaz pri dnevnem lovu. Tudi pri lovih na pritisk z relativno širokim strelnim poljem so še dobra rešitev. Vendar so strelni daljnogledi brez povečave ali s povečavo 1,5 veliko bolj primerni za lov na bežečo ali veliko divjad. Danes je univerzalen strelni daljnogled s stalno povečavo 6 × 42. Primeren je tako za lov s preže kot tudi za lov na zalaz, če ste pripravljeni na določene kompromise. Predpogoj je dobra optična kakovost, kajti le tako je uporaben tudi v mraku. Strelni daljnogled 8 × 56 predstavlja težko izvedbo za mrak in noč in je primeren praktično samo za lov s preže. Za lov na zalaz je primeren samo pogojno.

Strelni daljnogledi s spremenljivo povečavo so dandanes zelo kakovostni

Dandanes izdelujejo tehnično zelo izpopolnjene strelne daljnogleds. Z njihovimi zmogljivostmi se optika z nespremenljivo povečavo komaj še lahko kosa. So pa res zato nekoliko težji! V vsakem primeru je za njihovo izdelavo potreben večji napor, ker se samo pri optimalnih izračunih in dimenzijah optičnih sestavnih elementov lahko doseže zadovoljiv učinek. Pri tem je še posebej pomembna visoka kakovost pri izdelavi in njena natančna kontrola.

Strelni daljnogled z nespremenljivo (stalno) povečavo je glede njegovih zaslonk veliko lažje optimalno preračunati, ker žarki potekajo vedno v isti smeri, medtem ko se pri variabilnih daljnogledih ta spreminja, zato so pri njih zaslonke posledica kompromisa. V določenih okoliščinah lahko zaradi tega trpi kontrast, ki je najboljši le pri povsem določeni veliko-

sti povečave. To pride do izraza, če primerjamo razlike glede kontrasta pri konstantnih in variabilnih strelnih daljnogledih. Pri izdelavi sodobnih variabilnih optik pa je dandanes dosežena že tako visoka raven, da je to razliko komaj mogoče zaznati le pri ekstremnih svetlobnih situacijah.

Seveda imajo svetlobne razmere med okularjem in očesom prav tako negativen učinek na kontrast. To je še posebej opazno pri poševno padajoči stranski svetlobi. Gumijasti ščitnik okularja je pri tem lahko res v veliko pomoč.

Prednosti variabilnih optik v praksi očitno prevladujejo: možna je hitra in brezšumna prilagoditev na vsakokratno lovsko situacijo. Z daljnogledom, ki ima 8-kratno povečavo, je komaj mogoče pomeriti lisico, ki je oddaljena 15 m. Nasprotno pa je to pri strelnem daljnogledu 3–12 × 56 z brezšumnim premikom na 3-kratno povečavo povsem enostavno in lisica bo obležala v ognju.

Tudi pri variabilnih daljnogledih že razlikujemo med univerzalnimi in specialnimi modeli. Za dnevni lov, še posebej za lov na pritisk in lov na veliko divjad, so razvili majhne daljnogledke do 4,5 × 20. Njihova prednost je v širokem vidnem polju in možnosti izdelave nizke montaže za hiter strel. Kot univerzalne variabilne strelne daljnogledke bi lahko označili tiste od 1,5 do 6 × 42; 2,2 do 9 × 42 ali 4 do 12 × 42. Primerni so za precizen strel s preže pri veliki povečavi, vendar tudi pri zalazu ali strelu na bežečo divjad ob zmanjšani povečavi. Tak daljnogled zadošča v večini lovskih okoliščin. Nekoliko posebnější so strelni daljnogledi z velikimi premeri objektivov od 50 do 56 mm in območjem povečave največkrat od 3 do 12. Pravzaprav naj bi tak daljnogled koristil le, če bi ga bilo potrebno pogosto uporabljati pri slabi svetlobi v mraku ali celo ponoči, saj ima takrat 12-kratna povečava svoje opravičilo: divjad je videti tako večja kakor tudi bližja. Jasno je, da je možno tako dimenzionirane daljnogledke uporabljati tudi pri zalazu ali streljanju na bežečo divjad. Vendar se ob tem ni treba tolažiti, da je to optimalna rešitev. Po eni strani na osnovi visoke montaže pri hitrem in premičnem strelu ni več možen natančen zadetek, po drugi strani pa je tudi vidno polje zelo omejeno.

Pripravil: **Jože Perko**

O vzreji lovskih psov

Vzrejna pravila, ki jih imamo za vsako pasmo ali pasemsko skupino, so znana, če ne, nam jih lahko posreduje pristojni vzrejni referent. Ta nam bo tudi svetoval pri izbiri plemenjaka, seveda le na podlagi podatkov, ki jih ima z lovskih preizkušenj, in telesnih ocen, če pa se bo v svojo nalogo poglobil, bo upošteval tudi zbrane podatke več rodov nazaj. Kljub temu je vzreditelj ti-

oceni ne more opaziti.

Če imam psico, ki v vseh ozirih ustreza, in se odločim za vzrejo, je prav, da upoštevam nekatere napotke, ki mi bodo pomagali k uspehu. Osnovno načelo nam mora biti naravna vzreja. Ta je možna, če je ob pravem času, tako da ne potrebujemo pomožnih toplotnih virov ali kurjenih prostorov.

Vzrejna pravila določajo, da lahko psi v starosti do 18 me-

da daje dobre potomce in da ima obilo mleka, tako da lahko razmeroma številno leglo prve 2 do 3 tedne prehrani brez kakršnih koli umetnih dodatkov. Pri odločanju o tem igrajo veliko vlogo poštenost vzreditelja in znanje ter podatki vzrejnega referenta.

Za oceno naravne vzreje so nam poleg obnašanja obeh partnerjev pri paritvi pomembna tudi opazovanja pri poganju mladičev. Vitalni in zdravi mladički prihajajo na svet z visokim cviležem ter široko odprtim gobčkom, iz katerega iztezajo jeziček, tako da z dihanjem odstranijo zadnje ostanke sluzi iz dihal. Kakor hitro psica mladiča očisti in zmasira z jezikom, se mora ta nagonsko z vso odločnostjo odplaziti k materinim sescem. Če tega ne stori, ga navadno psica, ki ima še dovolj naravnega nagona, zgrabi za tilnik in zadavi; kajti še tako skrbna psica čuti, da imajo pravico do življenja samo zdravi in odporni mladiči.

Porod traja pri 4–6 mladičih okrog 2 uri. Med porodom si popadki sledijo na 10 do 15 minut. Daljši porodi niso normalni. Porod je za psico precej naporen in je zaradi tega zanjo v kurjenem prostoru mučen. Kaže, da so mladiči za hladen prostor neobčutljivi, kajti obnašajo se enako, kot če so poleženi poleti.

Psica ima prvi dan kolostralno mleko, ki pospeši pri mladičih odvajanje »črevesne smole«, to je prebavnih ostankov še iz časa pred porodom. Za normalno prebavo in uspevanje mladičev je to izredno pomembno in s tem si lahko tolmačimo pogine ali slabo rast nadštevilnih mladičev, ki jih nekateri skušajo vzrejati umetno, s stekleničko in raznimi preparati, ki pa nikoli ne morejo nadomestiti materinega mleka. Zato je takšna umetna vzreja nerazumljiva in neumestna pri vseh lovskih delovnih pasmah in krepek korak k degeneraciji pasme!

Nadštevilno leglo je za vzreditelja vedno problem. Večina ga reši na dokaj preprost način. Običajno pokončajo najmanjše in ženske mladiče. Da odstranimo mladiče, ki ne ustrezajo pasemskim zahtevam, je razumljivo. Potem pa je zadeva že manj preprosta. Sama velikost mladiča še ne pove nič o njegovi vitalnosti. Na to sem postal pozoren, ko je moja sestra istrijanka Bistra iz legla vedno odstranila najmočnejšega mladiča. Mladiče v leglu sem pričel tehtati, in to vsak dan ob isti uri, označil pa sem jih s številko, napisano na notranji strani uhlja. Že po 2 do

Foto: C. Pogačar

sti, ki se odloča za vzrejo, in le on in pa lastnik plemenjaka poznata vse lastnosti plemenke in plemenjaka. Tu mislim predvsem na značaj, razne skrite bolezni in napake, ki jih kinološki sodnik pri kratkotrajni telesni ali delovni

secev pustimo največ štiri mladiče, starejšim največ šest in izjemoma pri redkih ali kakovostnih leglih osem. Za to izjemo naj bi vzreditelj zaprosil le v primeru, če je psica vsaj z enim predhodnim leglom z istim partnerjem dokazala,

3 dni sem ugotovil tiste najmanj vitalne, ki na teži niso pridobivali, ampak velikokrat celo izgubljali. Ugotovil pa sem, da so nekateri ob porodu najmanjši v dveh tednih teži podvojili, v posameznih primerih pa celo potrojili. Zato vsaj 7 do 8 dni redno tehtajmo mladiče ob isti uri in vestno beležimo prirastek. Pri življenju pustimo tiste, ki so svojo vitalnost dokazali s priraščanjem oziroma pridobivanjem teže. Ob tem bi ugovarjal pretiranemu odstranjevanju psic kljub temu, da so se pokazale vitalne. Izkušeni vodniki mi bodo potrdili, da so znatno vodljivše, uporabnejše za lov in bolj navezane na dom; nezaželeno gonitve pa lahko preprečimo. Sicer pa velja, da se psica goni samo dvakrat letno, samec pa celo leto, in s tem moramo vodniki računati.

Vzreditelj mora v celem razvojnem obdobju vestno opazovati leglo. Prva dva tedna mladiči v glavnem spijo in sesajo. Psica jih le občasno zapuša, običajno leži pri njih ter z jezikom masira njihove trebuške, kar povzroča lažje izločanje blata in urina. To psica redno uporablja do časa, ko pričnemo z dodatnim krmiljenjem. Psica tudi očisti gobčke ostankov mleka.

V tretjem tednu sledi hiter prehod, v katerem mladiči odkrivajo bližnjo okolico. Zaradi nastopa vida, sluha in vonja mladiči v leglu ustvarijo medsebojni stik. V tem času, pač odvisno od mlečnosti psice, je potrebno pričeti z dohranjevanjem mladičev. Pri tem je zanimivo, da pri nekaterih naših prvobitnih pasmah, to je gonitih, še obstaja nagon, da mladiči, ki jim primanjkuje materinega mleka, psico z določenimi dražljaji izzovejo, da jim izbruhne nekaj na pol prebavljene hrane, ki jo hlastno pojedo. Mladički psico izzivajo tako, da jo udarjajo z gobčki v koticke gobca, nakar izbljuva pred tem hlastno in prekomerno požrto hrano. Ta pogled seveda ni prav nič privlačen za nežne želodce, je pa dokaz naravnega in nepopačenega obnašanja pri nekaterih naših lovskih pasmah, predvsem pri gonitih.

Po tretjem tednu starosti pridejo mladiči v čas spoznavanja bližnje okolice, v fazo učenja in oblikovanja. Velja ugotoviti, da tega, česar se mladič v tem času ne nauči, ni več mogoče nadoknaditi. Čas dohranjevanja bomo izrabili tudi za to, da mladiče navadimo na stik s človeško roko. Mladiči, ki jih vzrejamo v zadnjem kotu vrta, v temnih hlevih ali na drugih odročnih in odmaknjenih

krajih, z malo stikov z ljudmi, se gotovo razvijajo v plahe živali. Zato ni prav nič škodljivo, če se odrasli ali otroci v tem času veliko ukvarjajo z mladiči, kajti če v mladosti ni tega stika, nastanejo kasneje popadljivci iz strahu.

V tem času sem mladiče v leglu navadil še na dve stvari. V bližini legla sem večkrat ustrelil s plašilico, nato z malokalibrsko in kasneje tudi z lovsko puško. V nobenem leglu nisem nikoli kasneje odkril psov, ki bi se bali strele. In še nekaj! Že majhne pasje paglavce, ki jih navajamo na običajno hrano, navadim na poslušnost s tem, da jih k vsakemu obroku pokličem z dva-

kratnim kratkim žvižgom piščalke. »Ljubezen gre skozi želodec« je tudi tukaj pregovor, ki bi ga lahko prekrstil v »Poslušnost gre skozi želodec«. Vsak kupec mladiča naj dobi od vzreditelja tudi piščalko, kakršna je bila uporabljena pri prvem »šolanju« mladičev. Če jo bo pametno in dosledno uporabljal še naprej, bo imel vedno poslušnega psa. Vzrejanje je odgovorna naloga. Vzreditelji imajo nalogo ohraniti ali celo izboljšati pasmo. Z neodgovornim odnosom pa lahko seveda povzročijo tudi nazadovanje. V želji, da se to ne bi dogajalo, sem napisal ta prispevek.

Slavko Kovač

Lesna sova – indikator zdravega okolja

Že ime, lesna sova (*Strix aluco* L.), pove, da je njen življenjski prostor v glavnem gozd, lovi pa tudi po gmajni, sadovnjakih, parkih ter naseljih, v glavnem povsod, od nižin do planin. Je ena najbolj razširjenih in številnih sov. V času parjenja lahko pogosto v mraku ali tudi čez dan poslušamo njeno svatovsko petje, ki je bilo nekoč znamenje, da bo v bližini kraja, kjer poje, nekdo umrl. Zaradi njenega oglašanja so jo pogosto preganjali in pobijali.

Ker je njen let povsem neslišen, jo težko opazimo, čeprav ni tako majhna. Samec je nekoliko manjši (36-38) in sivo rjavo obarvan, z belimi vzdolžnimi lisami. Samica je nekoliko večja (42-45) in prav tako sivo rjava z belimi vzdolžnimi lisami. Obarvanost perja precej variira. Na istem gnezditvenem območju pri nekaterih osebkih prevladuje rjava siva, pri drugih pa ravno obratna barva. Lesna sova ima precej velike, temne oči, kar je zna-

čilno za vse sove. Je nočna sova in se podnevi skriva v temnih predelih gozda, senikih, cerkvah, precej rada pa smukne v kak star, nekurjen dimnik. Kljun je sivo rjavkast in ukrivljen. V njem ima tudi jeziček, s katerim golta celo hrano oziroma plen. Krempji so precej veliki, ostri, močni in porasli s finim, mehkim perjem.

Poljske miške, rovkve, voluharji, ptice (do goloba), žabe in hrošči so plen, ki ga ujame in pogoltne v celoti. Močni prebavni sokovi predelajo plen v hranilo, neprebavljeno (dlaka, perje in večje kosti) pa žival odstrani iz telesa v obliki izbljuvka.

Tudi lesna sova je ogrožena vrsta ptic. Kmetijstvo še vedno uporablja strupene kemične snovi za zatiranje škodljivcev na poljih, s tem pa povzroča precejšen pogin, ne le pri sovah, ampak tudi pri drugih vrstah, ki se prehranjujejo na polju. Vsakoletna deratizacija glodalcev v mestih in naseljih še dodatno pomori precejšnje število teh ptic. Tudi vse gostejši promet ob spomladanski paritvi sov terja precejšnje število poginulih ptic.

Toda zadnjih nekaj let je opaziti, da ljudje z večjo spoštljivostjo gledajo na ptice. Pridelovanje biološko čiste hrane ljudi spodbuja, da škodljivce zatirajo z naravnimi sredstvi in ne uničujejo drugih živali s kemičnimi pripravki. Minili so časi vzrazeverstev, da sova kliče ljudi spodbuja, da škodljivce oglašanje sov pove, da je okolje zdravo in primerno za življenje!

Milan Cerar

Foto: M. Cerar

Razmišljanje o spremembah pri lovu na srnjad in jelenjad

Foto: Kodla - Jacana

(Nadaljevanje)

Metode lova na srnjad

Na žalost je na območjih z jelenjadjo vsa pozornost lovcev usmerjena na pretežno največjo avtohtono vrsto (jelenjad), manjšo, sestrsko vrsto pa pogosto zapostavljamo. Kjer srnjadi, razen občasnega odstrela kakšnega srnjaka med prskom, ne lovijo, največkrat tudi znatno podcenjujejo vpliv te vrste na rastlinstvo, po-

škodbe zaradi objedanja pa pripisujejo le jelenjadi ter zahtevajo še nadaljnje zmanjšanje njene številčnosti. Za razliko od jelenjadi se srnjad na mnogih območjih razvija brez očitnega poseganja v njeno številčnost. Ostre zime, zajedavci, promet in kosilnice pospravijo na jelenjih območjih več podcenjenega prirastka srnjadi kakor lovske puške. Danes v celoti gledano ne padajo nič »močnejši« srnjaki kot včasih, ko so lovili naši dedi. Raje

obratno! Številni lovci, ki razmišljajo kot živinorejci, menijo, da bi se dalo moč rogovja ojačati tako, da bi prizanašali srnam in mladičem. To drži v omejeni meri le do tedaj, dokler ni dosežena stopnja »nasičenosti« s srnjadjo, ki je odvisna od ponudbe hrane in konfiguracije (lege) ustreznega področja. Glede na teritorialnost pa na 100 ha, tudi ob dobro strukturiranem terenu, lahko živijo le največ 3 teritorialni srnjaki, ki zato, ker so kot

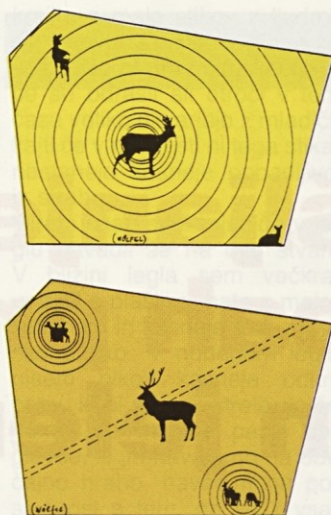
takšni hormonsko dobro stimulirani, nosijo na glavi tudi kaj »poštenega«. Vsi ostali srnjaki se morajo kot »ubogi grešniki« zadrževati ob slabše branjenih mejnih črtah. Po socialnem rangi so zato manj vredni, slabotnejši, kar na zunaj kažejo tudi s šibkejšim rogovjem (glej skico na str. 194). Ni zato tudi naključje, da t.i. »gubarji« zvečine leto za letom izstopajo približno na istih mestih v lovišču in jih tam tudi največ pade.

Kdo lahko prav pri srnjadi ve, kateri srnjak je pokrtil katero srno? Kdo ve, kakšno dedno zasnovo skriva v sebi mulasta srna, ki konec koncev prispeva vedno kar polovico dedne mase? Mimogrede povedano, tudi srne so v nekem smislu teritorialne in tudi pri njih si lahko le malo glav prilasti optimalne prostorčke za poleganje. Te ugotovitve pa niso mišljene kot priporočilo, naj bi v prihodnje odstreljevali le kapitalne srnjake! Drugače kot pri jelenju velja pri srnjadi pravilo: **število je pomembnejše od izbire!** Številni praktični pozikusi v zvezi s tem pričajo, da je rezultat v glavnem enak, pa naj je ciljna starost srnjakov predpisana ali ne. Zakaj je tako? Prvič zato, ker nam pri lovu po načelu: »najprej število, potem izbira« prihajajo pred puške zvečine mladi in še neumni srnjaki, kar obenem pomeni, da upravičeno posegamo v razred mladih in zato avtomatično ostaja za zdravo sestavo populacije dovolj zrelih srnjakov. Drugič pa zato, ker lovci pred strelom ne znamo in niti ne moremo vsaj približno natančno oceniti starosti srnjakov! Pri lanščaku se nam to z največjo verjetnostjo še nekako posreči, pozneje pa komajda še kdaj. Na vseh merilih, ki so nam jih vtepli v glavo (lisa nad smrčkom, siva glava, močan vrat, drža vratu), je sicer zrnce resnice, za lovsko prakso pa so neuporabna in nepotrebna. Njihov edini uč-

nek je ta, da hodimo na lov polni treme in slabe vesti ter da neredko goljufamo, ker jim ne zmremo zadostiti. Zamenjava čeljusti in podobne ukane so reakcija na kritike ocenjevalnih komisij in na druge sankcije. Celo uveljavljeni »resnici«, da stari srnjaki zgodaj očistijo rogovje in se pozno prebarvajo, moramo ugovarjati. Drži pa, da se srnjak, ki mu je pognalo močnejše rogovje, prebarva prej kot manj kapitalni vrstnik. Rast rogovja terja precej moči in ustrezno svoji jakosti zakasni tudi menjava dlake. Lanščak-šesterak s podobno močnim rogovjem, kot ga npr. nosi triletnik, se prebarva približno istočasno. Stari šilarji se praviloma prebarvajo enako zgodaj kot enako močni enoletni šilarji. To pojasnjuje naše napake pri odstrelu srnjakov, ki jih vedno znova zagrešijo tudi izkušeni lovci!

Zaključek: Vsakdo naj upleni tistega srnjaka, ki ga lahko ali ki mu je zanimiv. Z biološkega stališča kaj dosti ne more po- grešiti.

Tudi pri srnah čas prebarvanja ne pove nič konkretnega o nji-

Shematični prikaz razlike v vidiku teritorialnosti pri srnjaku in pri jelenu.

rostni strukturi skupnega odstrela v nekem gojitvenem območju. Povsem neuporaben pa je za to, da uplenitelje kaznujemo za posamezne nepravilne odstrela! Odkloni v obrabljenosti zob so, kot so dokazali Wiener in Goettinger s sodelavci, tako veliki, da se v večini primerov tudi strokovnjaki praviloma zmotijo za eno leto navzgor ali navzdol. Ob naši, na pet let postavljeni ciljni starosti takšno diagnosticiranje nima nikakršnega smisla. Pri jelenjadi je stvar nekoliko drugačna, saj pri ciljni starosti

12 let odkloni eno leto navzgor ali navzdol še vedno podajajo dokaj natančno sliko. Žal pa nobeni od obeh vrst divjadi pred odstrelom ne moremo pregledati čeljusti. Biti pаметen, potem ko je divjad na tleh, že mrtva, res ni prav težko...

Če rečem, da bi srnjadi posvetili več pozornosti (redukcija!), to seveda nima nič opraviti s kakšno kampanjo za njeno iztrebljanje ali celo zapostavljanje neke živalske vrste. Na območjih, bogatih s kritjem (npr. na gozdnih območjih), se to tako ali tako zlepa ne bi posrečilo. Dokler srnjad tam pogosto vidimo, jo lahko tudi lovimo, ne da bi ogrožali obstoj vrste. Še marsikdo se bo zelo čudil, kako pridno je treba loviti, da pridemo do »substance«; to je do prirastka, ko res začnemo z dejansko redukcijo.

Kako plastično lahko reagirajo populacije srnjadi na lov ter kakšne učinke ima odstrel ali prizanašanje, ponazarjajo spodaj navedeni izvlečki iz raziskav, ki so jih opravili na velikih površinah v Eberswaldu (Brandenburg):

1. **Kraj:** področje za preučevanje divjadi »Ostufer der Mueritz« (4.832 ha).

Ukrep: Leta 1959/60 – zmanjšanje gostote srnjadi s približno 25 na 8 glav na 100 hektarov.

Učinek: do leta 1964 – povečanje teže rogovja (pri triletnih in starejših srnjakih) za približno 40%; povečanje dolžine rogov za več kot 60% (pri dvehletnih in starejših srnjakih) in za več kot 200%

(pri lanščakih); zmanjšanje deleža gumbarjev za več kot 40%;

do leta 1968 – povečanje telesne teže za 32,7% (pri lanščakih) oziroma za 32,8% (pri mladičih).

Povzeto po: Stubbe, Ch. (1991): *Kaj so poskusi s srnjadjo prinesli lovski praksi*. Nieders. Jaeger, zvezek 1/91.

2. **Kraj:** Področje za preučevanje divjadi »Hakel«.

Ukrep: V letih od 1952 do 1960: povečanje gostote srnjadi z manj kot 1 kos na 100 hektarov na 20 kosov na 100 hektarov.

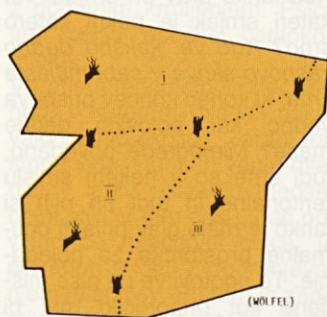
Učinek: nastanek tropov poljske srnjadi, povečanje pogina, zmanjšanje kakovosti rogovja, pojav oziroma povečanje števila gumbarjev (teh do leta 1958 na tem področju sploh niso poznali). »S temi primeri smo nedvoumno dokazali vpliv gostote na kakovost srnjadi.«

Povzeto po: Stubbe, Ch. (1991): *Kaj so poskusi s srnjadjo prinesli lovski praksi*. Nieders. Jaeger, zvezek 1/91.

Intenzivnejši, pa vendar lovsko pravičen lov na srnjad je izvedljiv povsod, če veljajo zanj naslednja, spremenjena pravila:

1. *Opustitev kakršnekoli delitve na kakovostne razrede pri odstrelu srnjakov.* 2. *Opustitev lova glede na ciljno starost pri odstrelu srnjakov.* 3. *Odstrel mladičev ne glede na spol ali telesno razvitost.* 4. *Odstrel mladice (enoletnih srn) in starejših nevedočih srn ne glede na njihovo telesno razvitost.* 5. *Opustitev kazni za odstrel mulastega srnjaka po 15. oktobru.*

Točke od 1–4 sem že izčrpno pojasnil, točka 5 pa se nanaša na lovsko politično nadvse kočljivo temo. Prav zaradi tega je ne kaže enostavno preiti. Pri

Shematični prikaz treh srnjačjih teritorijev (zaradi preglednosti so naznačena samo notranja mejna področja...).

Sestava terena in rastlinstva, kot vsota posamičnih faktorjev, vpliva na velikost teritorijev. Tudi ob optimalni kombinaciji teh faktorjev pa je na 100 ha lovišča po izkušnjah s približno tremi teritorialnimi srnjaki dosežena zgornja meja markiranih, branjenih teritorijev. Vsi nadaljnji srnjaki se morajo zadrževati pretežno v slabše branjenih mejnih področjih.

hovi starosti. Na sploh pa velja, da se breja, vodeča in mlečna srna prebarva pozneje kot mladica ali jalova srna. Slednji dve se praviloma prebarvata zgodaj, seveda le, če sta zdravi.

Tudi tisti, ki meni, da lahko po strelu določi starost uplenjene glave srnjadi le po obrabljenosti zobovja v spodnji čeljusti, se moti! Tudi v tem primeru starost lahko le slutiti. Ta način je primeren kvečjemu za to, da dobimo skupno sliko o sta-

Foto: Kodja – Jacana

razmišljanjih o izvedljivosti takšnih smernic je bila formulirana še zelo previdno. Točneje bi se glasila izenačitev odstrela srnjakov in odstrela srn ter skrajšanje lovne dobe za oba spola. Lov naj bi se končal z začetkom zime (koledarskim), najpozneje pa 31. decembra. To terja nekaj utemeljenih pojasnil. Utemeljitev za izenačitev lova na srnjaka z lovom na srno je pravzaprav podana že v zahtevah 1 in 2: opustitev kakovostnih razredov, opustitev ciljne starosti. Prekršek zoper lovopust temelji na tem, da po pomoti uplenjenega mulastega srnjaka ni mogoče »kategorizirati«. Če kategorizacije ne bi bilo, bi tak odstrel še vedno ostal lovska nerodnost. Z biološkega stališča pa je povsem vseeno, ali srnjak pade z rogovjem ali brez njega. Nikogar naj ne skrbi, da bi tako podaljšana lovna doba na srnjaka lahko

privedla do namernega odstrela mulastih srnjakov. Pogled v tiste dele Švice, kjer se lovi po revirskem sistemu, kaže, da tam ob prav taki ureditvi mulasti srnjaki padajo le izjemoma in so nepomemben delež celotnega odstrela. Vsak lovec konec koncev z izgubo trofeje lahko kaznuje le sama sebe! Zakaj pravzaprav zahtevam podaljšanje lovne dobe na srnjaka? Kakšne prednosti bi to imelo? Najprej olajšanje za lovca (prekršek zoper lovno dobo je kazniv), ki se mu kaj takega primeri, potem pa tudi večjo lovsko učinkovitost brez razpoznavnih slabih strani. Srnam ne bi bilo potrebno večkrat pomigati »s predpasnikom«, preden bi se kdo upal streljati nanje ves prestrašen, da bi utegnil ustreliti srnjaka. Ta strah je lahko še posebno pri skupnih lovih huda ovira.

Love s pritiskom na srnjad

marsikje odločno zavračajo, ker jih ne poznajo, spet druge pa imajo že dolgo tradicijo in veljajo za nepogrešljive. Tudi tu uporabnosti ne moremo podcenjevati po načelu da ali ne. V zelo visokih legah ali na kmetijsko odprtih površinah ta način lova ne bi bil niti smiseln niti uspešen. Na območjih, bogatih s kritjem, pa so takšni dobro organizirani in izvedeni lovi nadvse zanimiva in zato tudi uporabna vrsta lova. Posebni lovi s pritiskom na srnjad pa se bistveno in opazno razlikujejo od takšnih lovov na jelenjad.

Vedenjske osnove, ki so razlog za to, da se takšni lovi razlikujejo glede na vrsto, ki jo lovimo, je treba na kratko pojasniti. Srnjad ob motnji v svojem okolju le nerada zapušča svoje teritorije, se tudi ob večjem vznemirjenju ne umakne prav daleč (gibanje po majhnih površinah), se premika le od

kritja do kritja in se, ko je vznemirjenja konec, kmalu vrne nazaj. Te različne vedenjske vzorce je opaziti že pri mladičih. Jelenja teleta se že pri igri pred namišljenimi sovražniki umikajo daleč in se pri tem gibljejo kot »dolgoprogaši« (drnec, galop z uleknjenim hrbtom) ter uporabljajo predvsem oči (ozirajo se nazaj, da bi nevarnosti ne izgubila z oči). To je eno od znamenj, ki pričajo, da ta živalska vrsta izhaja iz odprtih pokrajin. Srnjad pa ima, če so podane možnosti za to, raje poraslo, z rastlinstvom bogato pokrajino (poljska srnjad je zasilna skupnost). Pri enaki igri, kot je bila opisana pri jelenjadi, se srnji mladiči poženejo v skok in tekajo brez izjeme s svetlejših mest na temnejša, kjer se potem v kritju (temnejše mesto) nepremično potajijo, pri čemer se zanašajo predvsem na sluh in voh. Kadar se srnjad premika kora-

PREDPISI O PREGLEDU UPLENJENE DIVJADI, O ZBIRANJU, TRANSPORTU IN UPORABI DIVJAČINE

V zadnjem času ugotavlja veterinarska služba Slovenije, da je pri prometu z divjačino zavladal splošen nered in da je vse več tistih, ki se ukvarjajo s prometom z divjačino, pri čemer pa ne spoštujejo veterinarsko-sanitarnih predpisov. Razen organiziranih odkupovalcev divjačine, ki imajo že dolgoletne izkušnje s pravilnimi postopki z divjadjo po odstrelu, urejeno mrežo zbiranja in ki poznajo ter spoštujejo predpise, je tudi vse več, lahko rečem, »črnega« odkupa in oddaje v promet. Med drugim je dokaz za to tudi večja količina kož divjadi, ki so jih našli jamarji v neki jami. Prav tako se pojavljajo zavržene kože v smeteh in na drugih odlagališčih. Po ugotovitvah veterinarske inšpekcije predvsem zasebni prekupčevalci, ki so se pojavili po osamosvojitvi Slovenije, odkupujejo in oddajajo v promet za javno porabo divjačino brez poprejšnjega veterinarsko-sanitarnega pregleda, zato s tem resno ogrožajo zdravje potrošnikov. Zlasti nevarno je tako početje z divjimi prašiči in medvedi, saj lahko njihovo meso vsebuje ličinke trihinele, parazita, ki pri človeku povzroča zelo težka obolenja. Zaradi tega je zelo pomembno, da se veterinarsko-sanitarno pregledajo vsi medvedi in vsi divji prašiči, ne glede na to, ali so namenjeni za javno porabo, lastno porabo lovca ali za krmljenje živali.

Naj takoj poudarim, da veterinarska služba ne nasprotuje

zasebni dejavnosti, ali kot pravimo »pobudi«, vendar pa mora tudi zasebnik brezpogojno spoštovati predpise in izpolnjevati enake pogoje kot t.i. družbeni sektor.

V tem prispevku želim **lovce, odkupovalce, mesarje, gostince, hotelirje**, skratka vse, ki so kakorkoli udeleženi v prometu z divjačino, seznaniti z veterinarsko-sanitarnimi predpisi, ki urejajo to področje.

Za vse živali, vključno z divjadjo, in za njihove proizvode, namenjene za javno porabo, je obvezen veterinarsko-sanitarni pregled in kontrola. Pregled se opravi v klavnici ali na mestu proizvodnje. Ker pri odstrelu divjadi običajno ni prisoten veterinar, je za pregled takoj po odstrelu zakon pooblastil **lovske preglednike**, ki imajo opravljen tečaj in izpit za preglednika. **Dokončni pregled mora opraviti doktor veterinarske medicine, delavec veterinarskega zavoda v hladilnici.**

Po pregledu izda preglednik **napotnico** na predpisanem obrazcu, s katero dovoli transport divjačine v zbiralnico – hladilnico ali izvozni objekt. S tem dokumentom se potrjuje, da je bila divjad uplenjena v lovišču, v katerem ni prepovedan ali omejen promet z živalskimi proizvodi, ter da preglednik ni ugotovil nobenega suma glede zdravstvene neoporečnosti mesa.

Če želi lovec imeti uplenjeno divjad izključno za lastno porabo, potem veterinarsko-sanitarni pregled ni obvezen, zadostuje, da uplenjeno divjad pregleda preglednik, vendar pa mora lovska organizacija o oddanih uplenjenih živalih voditi evidenco in lovcu izdati dobavnico, da je možna inšpekcijska kontrola, če je lovec morda divjačino oddal (brez pregleda) v javno porabo (v gostilno, hotel, mesnico itd.). Brez dobavnice lovec divjačine ne sme prevažati, razen iz lovišča do zbiralnice ali sedeža lovske organizacije.

Napotnica lovskega preglednika ni dokument, s katerim je dovoljen prevoz divjačine v notranjem prometu, razen do zbiralnice oziroma izvoznega obrata za divjačino. Za prevoz iz zbiralnice divjačine do porabnika izven območja občine ali skupnosti občin, kjer je organizirana skupna veterinarska inšpekcija, mora imeti tisti, ki divjačino prevažajo, **potrdilo o opravljenem veterinarsko-sanitarnem pregledu. Če tega nima, se za prekršek kaznuje po zakonu.** Veterinarska inšpekcija bo skupaj s pooblaščenimi veterinarskimi zavodi in policijo poostрила nadzorstvo nad prometom z divjačino in proti kršiteljem ustrezno ukrepala, zato vas o tem pravočasno obveščamo.

mag. Peter Božič, dr. vet. med.

(republiški veterinarski inšpektor)

REPUBLIŠKA VETERINARSKA UPRAVA

Foto: Kodla - Jacana

koma, dviga (za razliko od jelenjadi) parklje zvečine do višine trupa, nato jih še vedno v isti višini pomakne naprej in naposled spusti navpično na tla. Ta način hoje omogoča srnjadi, da dobro napreduje tudi skozi podrast in da se premika malone neslišno. Zaradi vseh teh faktorjev je srnjad »svetovni prvak v igri skrivanja«. Opisane sposobnosti pa tudi od letnega časa odvisno menjavanje aktivnosti in neaktivnosti povzročajo, da imamo lovci tudi ob veliki številčnosti srnjadi včasih občutek, da v naših loviščih srnjadi preprosto ni. Igra skrivanja (svetlo–temno, neslišno), ki jo uporablja srnjad, vedno znova preseneča tudi najbolj izkušenega lovca. Npr. v njegovi neposredni bližini nenadoma kot iz tal zraste srnjad. Ta pojasnila naj služijo v nadaljevanju kot primer opisanih možnosti za habitat in vrsti primeren lov na srnjad (ki ga ne gre jemati kot splošno veljaven recept!). V učnem lovišču našega inštituta (gozdno lovišče v okolici Goettingena; 115 ha; glavni drevesni vrsti bukev in jesen, dobro kupiran teren, veliko goščavja) pa tudi v nekaterih delih sosednjih lovišč že več kot štiri leta izvajamo poskusne love, katerih cilj je ob upošte-

vanju zakonskih določil in lovške pravičnosti razviti in preizkusiti habitatu prilagojeno in učinkovito (poraba časa – uspeh) vrsto lova. Do začetka poskusa smo v tem učnem lovišču uplenili po eno do največ dve glavi srnjadi na leto, prepričani, da kaj več majhen stalež srnjadi ne omogoča. Temu prepričanju pa je zelo nasprotovalo stanje gozda, kjer brez ograje gozdarskih ukrepov malone ni bilo več mogoče izvajati. Omeniti je treba še to, da so lokalni lovci navajali, da morajo za odstrel ene glave srnjadi čakati na preži od 15- do 25-krat.

Nekaj do zdaj znanih učinkov poskusnih lovov

1. Število uplenjenih glav srnjadi: povprečno po 10 glav na 100 hektarov na leto (= planirani odstrel; uplenili bi lahko več).
2. Poraba časa (po urah na preži): približno po dve čakanki na uplenjeno glavo srnjadi.
3. Oddani strel: 1,3 za 1 uplenjeno glavo srnjadi.
4. Število iskanj: doslej še nič.
5. Očitno zaupljiva divjad (srnjad in divji prašiči), ki se tudi čez dan pase izven kritja.

O izvedbi poskusnih lovov

Za uvod naj povem, da lovimo sicer v skladu z zakonskimi določili, se pa pri tem ravnamo po zelo poenostavljenih merilih. Lovimo samo dvakrat v letu (1. in 16. maja – začetek lova na srnjaka), vedno po tri ure z 12 do 14 strelci. V poznejšem času bi takega lova zaradi slabe vidljivosti (listnato drevje) ne mogli več uspešno izpeljati. Spomladi lovimo brez psov, drugič pa lovimo konec novembra ali v začetku decembra, ko listje že odpade, in sicer s psi.

Pri lovu na srnjaka se zaradi poganjanja mladičev uporabi psov seveda odpovemo in lovišče kar se le da malo vznemirjamo. Da srnjad kljub temu premaknemo, so potrebni določeni usmerjeni ukrepi. Obstoječih prež zvečine ne uporabljamo, posek sploh ne zastavljamo s strelci. Tam namreč srnjad prehitro teče (s svetlega na temno!), tako da bi bili strelci slabi, če bi strelci do njih sploh prišli. Preprosta stojišča (deska kot sedež in naslon za puško) si uredimo pretežno za prostimi površinami in posekami, pri čemer upoštevamo stečine (od kritja do kritja), in jih razporedimo po vsej lovni

površini. Strelci zasedajo stojišča zjutraj ali dopoldne, to je v optimalnih razmerah vidljivosti. V prvi fazi lova, ki traja približno eno uro, zgolj mirno čakamo (tudi gonjači). To je zelo pomembno. Če bi namreč gonjači začeli takoj vznemirjati srnjad, bi se ta potuhnila in bi jih pozneje spuščala mimo. Zaradi skupnega čakanja 12–14 strelcev, razporejenih po vsem lovišču, pa se živali ne glede na to, od kod piha veter, privadijo posebni situaciji tega dne in se komaj kaj premikajo, so pa senzibilizirane (povečana občutljivost). Po izkušnjah tudi na terenu, ki je bogat s kritjem, zadostuje že ena, po površini od 50 do 60 ha na videz brez cilja gibajoča se in povsod pojavljajoča se oseba (dve osebi za vse učno lovišče), da se srnjad začne premikati (faza aktiviranja). V tretji fazi lova z aktivnim vznemirjanjem prenehamo in spet mirno čakamo (faza reakcije). Ta tretja faza je pogosto enako uspešna kot prejšnja. Srnjad se med njo spet premika, in sicer počasi in previdno proti običajnim staniščem na lastnem teritoriju. Pri tem lovu se ravnamo po pravilu, da je srnjak enak srnjaku, in pred strelom ne ocenjujemo kakovosti ali starosti. Kategori-

zacijo (zakonska zahteva...) opravimo šele po uplenitvi. V povprečju pa dobivamo tu enako sliko kot lovski kolegi z območja, ki ugibajo in izbirajo, preden se odločijo za strel. Delež lanščakov je pri nas celo nekaj večji in torej v skladu z zakonom, ki terja močnejše poseganje v razred lanščakov.

Drugi lov v pozni jeseni se od zgoraj opisanega spomladanskega razlikuje le po dodatni uporabi sledoglasnih psov, ki gonijo na kratke razdalje. Vsak od obeh »gonjačev« vzame s seboj po enega izkušenega, za lov navdušenega brak-jazbečarja.

Zdaj pa k ugovorom, ki jih je pričakovati! Seveda je treba lov te vrste prilagoditi lokalnim danostim (trajanje, izbira psov itd.). Vedenjski in reakcijski vzorci srnjadi pa so povsod enaki in jih je treba upoštevati. V malone vseh loviščih obstoje predeli, kjer se zadržuje dosti srnjadi in v katerih so ustrezni jesenski posegi smiselni in uspešni. Ugovor, da pri takem načinu lova mladiče ločimo od srn, ne drži. V posameznih primerih se sicer lahko zgodi, da pade kaka vodeča srna, vendar pa za mladiča to ob tem poznem letnem času (november/december) ni nič več tragično, za razliko od jelenjih telet, ki jih košute vodijo po več kot eno leto. V tem letnem času se srnji mladiči drže mater že bolj iz navade, tako da ne gre več za socialno vez bistvenega pomena in za dejansko vodenje. Par srna in mladič se ob večjem vznemirjenju ne razbije, marveč se vsak od njiju v skladu s prirojenim vedenjskim vzorcem samostojno umakne ali prikrije. Tesnega stika (tek ob boku) med materjo in mladičem, kot smo ga opisali pri jelenjadi, pri srnjadi ni. To vedenje pride do izraza že v fazi odlaganja mladičev. Mladiči, ki se želijo pritajiti, se že v prvih tednih življenja razkropijo – nikdar ne ležijo skupaj, marveč se poskrijejo vsak zase. Prednost tega je v tem, da morebitni plenilec požre le enega. Vse to nam seveda ne daje pravice, da bi se pri odstrelu mladičev srn ravnali po načelu »število pred izbiro«. Tu je spet potrebna disciplina. Pravilo, da po možnosti najprej odstranimo mladiče, mora upravičeno veljati še naprej! Nesmiselno pa je izbirati po spolu ali telesni razvitosti mladičev. V zimski dlaki so vsi videti rejeni in okrogli, še posebno tedaj, kadar so vznemirjeni, saj se jim dlaka takrat postavi pokonci. Za tako izbiranje tudi ni nikakršnega razumnega razloga. Odstrel srnjakov na

Foto: Kodla – Jacana

opisani način morda ni po vsakem okusu, čeravno ga lahko, če hočemo, izvajamo tudi ob prsku ter ohranimo vso romantiko, napetost in prefinjenost. Naš spomladanski odstrel je zgolj poskus, ki priča, da gre tudi tako in da je vznemirjanje vrh vsega še manjše kot marsikje pri individualnem lovu (iskanje srnjakov pred začetkom lovne dobe, izbiranje sr-

njakov, stalno čakanje). V gozdnih loviščih bi se lov na srnjaka lahko mirno začel šele julija, ne da bi to vplivalo na rezultate. Za vznemirjanje neprimerno pomlad (poleganje in vzgoja mladičev, in to ne le pri srnjadi!) bi lahko gladko preskočili, saj bi srnjake po omejenih poenostavljenih pravilih odstrelili tudi brez prevelikega truda. Ob času prska so mla-

Foto: J. Pappež, Diana

diči že giblivi in se lahko umaknejo zasledovanju, tako da ni več nevarnosti hujših motenj. V poljskih loviščih pa poseg v populacijo v poznejšem letnem času zaradi vegetacije pogosto sploh ni več izvedljiv, zato se spomladanskemu lovu (na srnjake in mladice) tu komajda lahko odpovemo. Torej tudi tu ne smemo planirati in ravnati po načelu črno-belo oziroma da ali ne.

Zdaj pa bom poskusil odgovoriti še na zadnji ugovor, ki zagotovo ne bo izostal. Dvakrat po tri ure čakanja na vsakih 100–150 hektarov in plan odstrela srnjakov je realiziran! Kaj pa lovsko zadovoljstvo? Tudi ta ugovor ne drži. Še enkrat bom navedel kot primer Švico (revirski sistem velja samo v nekaterih delih države), kjer srnjake tudi odstrelijo po načelu izbirnega odstrela in čakanja, jesensko »žetev« mladičev in srn pa raje opravijo skupaj jeseni, z obilo znanja in veselja. Lovijo po vrsti v raznih loviščih ali delih lovišč. Možnosti za lov je na pretek.

Omenjeni ukrepi za poenostavitev izvajanja lova so bili predstavljeni zavestno na resničnosti ustrezen, utemeljen in lovsko izvedljiv način. Zahteve po sprostivni odstrela srnjadi brez planiranja odstrela, ki jo danes nekateri zelo ognjevitro zagovarjajo, nisem podprl. Ta ukrep bi glede na nazore in ciljne predstave vsakega lovca lahko privedel bodisi *do lova zaradi mesa* ali *do lova zaradi trofeje* in bi tako zgrešil predvsem naš cilj, da bi dosegli za okolje znosno gostoto divjadi in vrstam primerno spolno razmerje. Sprostitev lova brez načrtovanja odstrela lahko brez škode deluje samo pri tistih vrstah divjadi, pri katerih se pred odstrelom ne da niti po trofeji niti po drugih telesnih značilnostih ločiti samca od samice (primer: poljski zajec).

Za konec naj izrazim upanje, da je moj referat, ustrezno naslovu, prispeval vsaj nekaj k sprostivni ustaljenih mnenj in strategij. Že nadvse pozitivni obstoj in delovanje Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora (AGJSO) me navdaja z optimizmom, saj izpričuje potrebo, da prek jezikovnih in državnih meja ter ne glede na lokalne ideologije mislimo na naše divje živali in ravnamo v njihov prid.

dr. Helmuth Woelfel,
Inštitut za biologijo divjadi
in lovstvo Univerze
v Goettingenu – prevedla
Polona Terčelj

Ohranimo mu
naravno okolje!

Kočevski naravni park

– nova podoba Kočevske

Narave človek ne zna in ne zmore zgraditi

Kočevska krajina se je razvijala in oblikovala skozi milijone let.

V dolinah je človek naravo že zgodaj sooblikoval s svojim delom in življenjem, toda večji del gozdnate krajine je ostal nedotaknjen do začetka 14. stoletja, ko so jo poselili s podložniki nemških gospodarjev. Šest stoletij so tu ljudje živeli složno med seboj in z naravo. Z ročnim orodjem so deželo postopoma preoblikovali in tako ustvarjali prijaznejše življenjske razmere za človeka. Krčili so gozdove za travnike, njive in pašnike ter za svoja skromna bivališča in vrtove. Šeststo let po poselitvi je vzplamtela vojna, v kateri so se naščuvani ljudje borili in morili med seboj za zemljo, za

ideje, proti drugače mislečim, za svoje voditelje, za vero... Vojna je ljudem povzročila neizmerno gorje. S Kočevskega je vojna odplahnila ljudi po vsem svetu. Z najbolj skope zemlje in odmaknjenih bregov so ljudje že pred sto leti začeli polzeti v doline, v mesta in v obljubljeni deželo – Ameriko v upanju na zaslužek in na boljše življenje. Ta proces je tekel stoletje počasni in neopazno, ob krizah hi-

treje. Toda ideologi tretjega rajha so naenkrat izpulili korenine tisočim ljudi iz kočevske dežele in jih zapeljali na pot brez vrnitve... Človek je odvrzel motiko, koso, vejniki, sekuro... in tiho odšel, narava pa je s svojimi poslanci celila rane v okolju. Vračajo se zelišča, trave, grmovje, drevesa, divjad. S svojimi naravnimi zakonitostmi ustvarjajo nove združbe in se razvijajo v višje organizacije

rastlin in živali – v bogatejše ekološke sisteme.

Kočevska narava se je izoblikovala v milijonih in milijardah let, pač odvisno od tega, kako daleč nazaj posežemo. Človek je šest stoletij vplival na razvoj te dežele, nato pa jo je v velikem delu spet prepustil lastnemu teku.

Narava od nekdaj živi v spravi, čeprav vsak trenutek in vedno vsako bitje v njenih spletnih tekmuje za obstoj in za razvoj, kar je večna temeljna zakonitost evolucije. Bodi nam vzor!

Za bolečine in krivice, ki so si jih v preteklosti prizadejali ljudje, ni kriva narava. Zakaj torej kriviti to krajino – deželo? Njeno podobo so popačili ljudje – in samo ljudje ji lahko povrnejo spoštovanje in pravo podobo – podobo, ki si jo zasluzi.

Kočevska je bogata dežela. Bogastvo je njena neokrnjena

PREGLEDNA KARTA GOZDNEGA GOSPODARSTVA KOČEVJE

Meja gozdnogospodarskega območja
Meja gozdnogospodarske enote
Republiška meja

KOČEVSKI NARAVNI PARK CONE PARKA

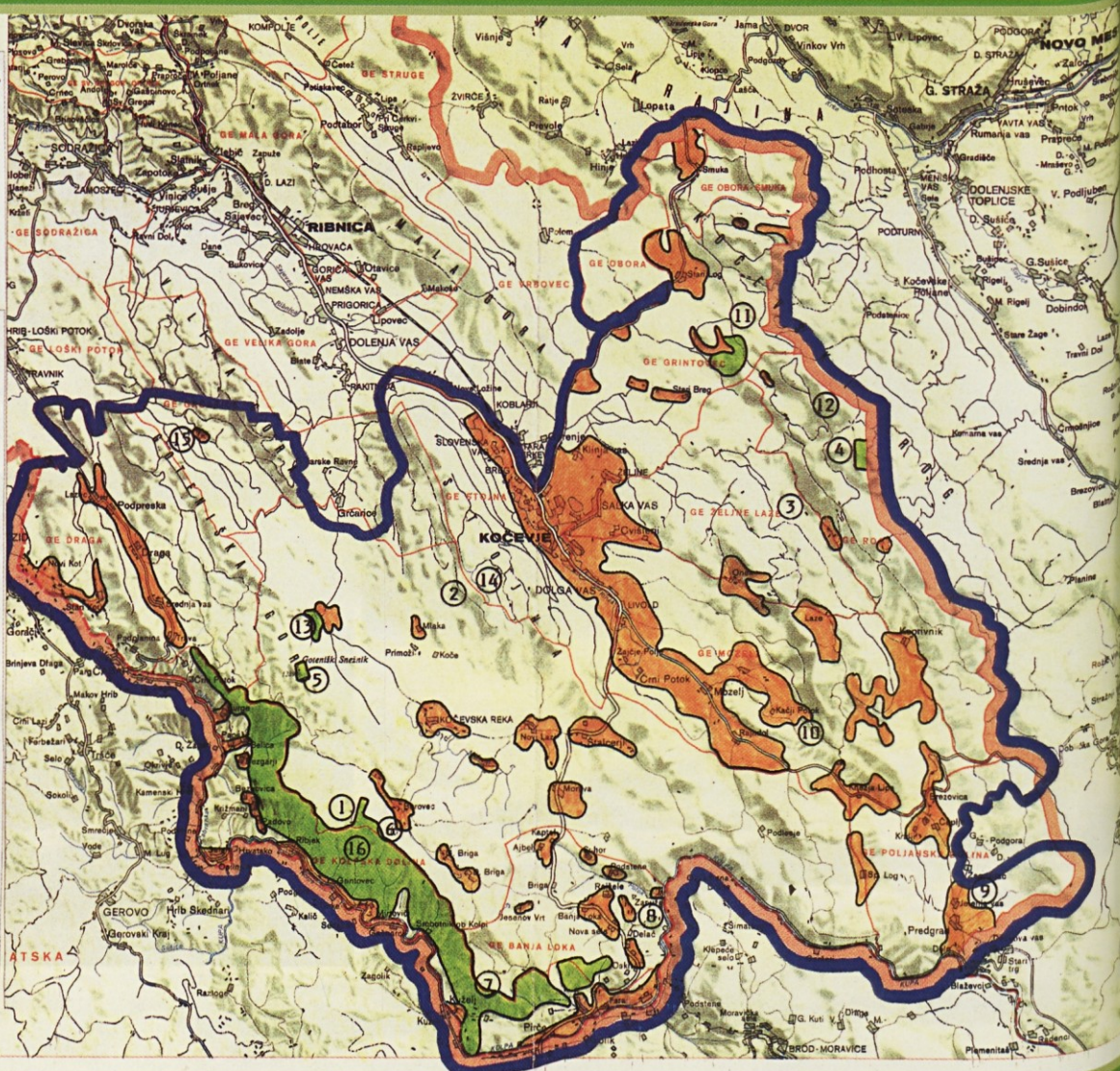
meja KNP 66200 ha
kmetijsko urbana cona 17% - 11450 ha
gozd 77% - 50750 ha
varovalni gozd gozdni rezervati 6% - 4000 ha

PRAGOZDOVI

1. Kroker
2. Strmec
3. Prelesnikova koliševka
4. Rajhenavski Rog

GOZDNI REZERVATI

5. Goteniški Snežnik
6. Krempa
7. Stružnica
8. Krajc - Bukovje
9. Lipje
10. Šibje
11. Pugled - Žiben
12. Rog
13. Kameni zid
14. Stojna
15. Glažuta
16. Kolpa

Pragozd Rajhenavski Rog

Foto: J. Černač

Živalski svet je dolgoročno mogoče zavarovati le, če ustrezno in čim prej zavarujemo tudi rastlinskega. K tem naporom pobudnika in pripravljalca ustrezne dokumentacije za ustanovitev Kočevskega naravnega parka (v rangu narodnega ali regijskega) se pridružuje tudi IO LZS, kar je izrazil s sklepom na svoji 44. seji 22. 3. 1993. Člani IO LZS so predloženo gradivo Parkovna ureditev Kočevske, ki so ga proučili, ocenili z najvišjo oceno in ga v celoti podprli. Kočevska je v gozdarskem pomenu gozdnata pokrajina, zato je še toliko pomembnejše, da lovci pobudo vsestransko podpremo, saj gre za najustrežnejši način zaščite habitatov mnogih ogroženih živalskih vrst, ki jih prištevamo med divjad. Ves projekt je do sedaj financiralo GG Kočevje iz sredstev iz državnih gozdov. Pretežni del kočevskih gozdov (76%) je in bo tudi ostal državna last. Upajmo, da bo dohodek iz teh gozdov v veliki meri usmerjen tudi v naravovarstvene programe, razvoj podeželja in raziskovalne dejavnosti. Divjad bo na tem območju vedno dovolj pozorno upoštevana, tako pri načrtovanjih, raziskavah, varstvenih naporih kakor tudi pri lovu oziroma izkoriščanju te naravne dobrine. Poseben poudarek bo na zaščiti habitatov za rjavega medveda, volka, risa in divjo mačko. Veliko pozornosti bodo posvečali tudi usklajenosti delovanja vseh sedanjih uporabnikov prostora.

Ob vsem, kar so nam povedali in predložili odgovorni za pripravo projekta, ni nikakršnih ovir, da lovci ne bi v celoti podprli njihovih naporov, še zlasti ne zato, ker imajo predvsem velika divjad in posebej zveri vse možnosti za preživetje in ohranitev le v obsežnih in strnjenih gozdnih kompleksih. LZS bo zato zavzeto sodelovala pri vseh promocijah te zamisli, predvsem v lovski, po potrebi pa tudi širši javnosti.

Ob tem pa kaže poudariti, da s tem projektom ne želimo zamrzniti sedanjega stanja, pač pa naj to pomeni intenziven razvoj Kočevske na novih izhodiščih ter na dragocenih naravnih danostih. Usklajena raba prostora z varovanjem ter z nego pa je namenjena najprej ljudem s tega področja, izjemnega pomena pa je za Republiko Slovenijo ter za celo Evropo.

B. Leskovic

narava. Nima rudnikov dragih kovin in tudi ne urana. Ni neskončnih njiv, ne železarn in termoelektrarn z visokimi puhajočimi dimniki strupenih plinov, ni betonskih mravljišč s ti-sočnimi uradniki. Do nedavnega pa so bila merila razvosti bleščeče kovine, asfalt in beton, s čimer naj bi si naravno krajino preuredili v udobno ležišče.

Ob hudih ekoloških stiskah v svetu, ko marsikje ni več vrnitve v zdravo okolje, se je izkazalo, da si je človek okolje preoblikoval v mrtvaški oder, še posebej za naslednje generacije vsega živega. Zato je ohranjenost okolje cenjeno, nedotaknjena divjina pa velika vrednota, ki jo razumen človek spoštuje in občuduje.

Človek z vsem svojim znanjem in z vsem svojim denarjem ne zna in ne more zgraditi narave. Več skrivnosti je v lastovki in njenih selitvenih poteh ali morda v nočnem lovu netopirja kot pa v najnovejših navigacijskih opremljenih človekovih strojev.

Narava je v delovanje bukovega lista ali katerekoli zeli vgradila več znanja in izkušenj, kot jih more človek v obsežen industrijski kompleks. Pretoki energije so bolj programirani in polni in medvedu kot v kateremkoli državnem energetskem sistemu.

V drobnem semenu trave, v žiru, v želodu je v genetske

programe vgrajene več življenjske modrosti in ekonomske politike, kot je premorejo nadstropja programerjev s super računalniškimi sistemi.

Kam z odvečnimi in odsluženimi snovmi, je v naravnem okolju urejeno že od nekdaj; milijone let se razkrojene odmrle snovi spet vračajo v rast in razvoj, kjer se v mogočnih in večnih krogih uravnoteženo pretakajo snovi in energija. Človeku pa predstavljajo skoraj nerešljiv problem že odpadki iz vasi, kaj šele v industrijskih kompleksih in v milijonskih mestih, kjer šele v zadnjem času uvajajo reciklažo in čim manj škodljivo uničevanje škodljivih in strupenih odpadkov.

Vsa številna bitja rastlinskega sveta so med seboj spletena v rastlinske združbe s svojim medsebojnim sodelovanjem ter s svojim medsebojnim ustvarjalnim tekmovanjem za snovi in za življenjski prostor. Podobno so si soodvisna v življenju vsa številna bitja živalskega sveta, od očem skritih organizmov v tleh, pod lubjem, v zraku, do velikih rastlinojedih živali ter do velikih zveri. Vsi ti zamotani sistemi so skozi ves razvoj našega planeta med seboj usklajeni in ekoloških sistemih, ki se še vedno spreminjajo in izpopolnjujejo. Narava je torej brezhrebno urejena in programirana za trajno življenje in za razvoj.

Stene nad Kolpsko dolino

Vsa modrost človeka v ravnju z naravo je zato v tem, kako jo varovati in ohranjati njeno ustvarjalno moč, pa jo vendar sočasno tudi rabiti za svoje potrebe. Najprej pa jo moramo spoznati in odkrivati njene zakonitosti, da bi jo nekoč tudi razumeli.

Zato skrbno varujmo naravno okolje, da ga bomo lahko tudi trajno rabili – zase in za vse naslednje generacije.

Ohranjena narava ter zgodovinske okoliščine nudijo enkratno priložnost za svojstven razvoj.

Na Kočevskem je narava izjemno ohranjena predvsem zato, ker je bilo odmaknjeno in s hribovjem Gorskega Kotarja zavarovano pred sredozemsko lakoto po lesu, čeprav je to območje zelo blizu morja. Pomankanje tekočih voda za človeka in živino, kraški svet ter za pridelavo hrane dokaj ostra klima so prostor dolgo varovali pred krčitvami gozdov.

Torej je narava s svojimi razmerami odločilno vplivala tudi na zgodovino poselitve in odselitve s tega prostora. Zaradi nenavadnih zgodovinskih okoliščin je z odselitvijo Kočevarjev postal ta prostor skoraj v celoti državna lastnina. S tem pa so bili izpolnjeni vsi potrebni pogoji za ustanovitev naravnega parka.

Naravna dediščina – osnova za ustvarjanje nove podobe Kočevskega

Obrnimo torej smerokaze razvoja v nove smeri, ki jih omogoča ohranjena in edinstvena narava v tej prelepi deželi. Česa naj se lotimo, da bomo boljši od drugih? Kaj lahko naredimo, da bomo konkurenčni, da bomo pridobili nova in kvalitetna delovna mesta z dobrim zaslužkom? Kaj lahko izdelujemo, česar ne znajo na vsem svetu?

Kaj pa morda že imamo, česar nimajo nikjer v naši državi, ne v Evropi in morda ne na vsem svetu?

Nihče nima **Kolpske doline** s sulci pod brzicami v tolmunih in jezovih, z medvedjimi brlogi pod skalnatimi grebeni, z gamsi in risi nad previsi, z rdečim rujem v jeseni, z rastlinjem in živalstvom, ki se je razvijalo in ohranilo pod vplivom kar treh klimatskih območij, pa tudi ne cerkvice v Ribjeku in ne zgodovine gradu Kostel.

Nikjer na svetu ni jelovo-bukovega **pragozda Krokar** nad previsi kanjona Kolpe.

Nikjer na svetu ni še ene **Dragarske doline** s tako sestavljenimi vzorci cvetja na preproгах po košenicah in lazih proti Loškemu potoku.

Nikjer na svetu ni **Roga** s takimi jelovo-bukovimi gozdovi, s pragozdnim rezervatom Rajhenavski Rog, z rukališči v Rajhenavu in v Somovi gori, s Prelesnikovo koliševko. Nik-

jer ni še enih Podsten in Roške žage. Tu so obeležja iz surove vojne, pomniki nekega časa v Rogu.

Nikjer drugje ni **Suhega potoka, Rdečega kamna, Pugleda in Žibna** – ki so pričevalni kraji nekdanjega podeželja in vasi kočevske dežele in s tem zgodovina osvajanja in opuščanja.

Kdo ve še za eno **Krempo** z narcisami, še za en **Mokri potok, Šahen**, travnike pod Gotenico s takimi rukališči in stečinami ter sledmi volkov?

Tega ni nikjer in takega tudi ne bo več!

Mleko, maslo, sire, ovčje meso, teletino in govedino ter les imajo po vseh straneh naše države, v Evropi pa celo preveč, saj ne vedo, kam s hrano. Toda tu sta mleko in maslo najboljše kakovosti, tu so siri, ki bi bili iskani pri najzahtevnejših kupcih, meso drobnice in govedi ter mesni izdelki za sladokusce vsega sveta, kakovostna divjačina iz naših lovišč – odprtih hlevov...

Spoštovanja vredna sta znanje in spretnost ljudi, ki v izdelkih suhe robe tako oplemenitijo les, da človek ob tem pomisli, da je škoda sežgati vsako trsko. Milijone kubičnih metrov lesa je v teh gozdovih, vseh vrst in kakovosti, ki so pogojno obnovljivi. Od te glavnice lahko, če prav in strokovno ravnamo z gozdovi, trajno odpiramo obresti v prirastku. Samo znanje, stroka in podjetnost lahko najbolje vnovčijo resonančno smreko iz Drage, s Snežnika in Debelega vrha, pa češnje iz Poljanske doline, javor iz Somove gore, lipo iz Šahna...

Zakaj se ne bi naužili svežega zraka v Glažuti, se razgledali z Belih sten ali z Lovskega vrha, poiskali odtise medvedovih šap na blatni vlaki pa risove sledi nad Osilnico. Zakaj si ne bi privoščili tihih večerov na Rdečem kamnu, noči ob ognju na Luži, v bivakih na Stojni, poslovnega srečanja v Kočah. Komu lahko ponudimo, naj se razgleda po Poljanski dolini, prisluhne šumenju Kolpe na Žagi, koga lahko popeljemo v valovito kočevsko gozdnato krajino s kanjo in sršenarjem na svetlem nebu? Kdo bo poslušal pesem divjega petelina nad Gotenico, kdo pa pihanje polhov, skovik sove in nočni klepet starih bukovih tet v nočnem vetru?

Odpiramo vrata – vstopite

Kočevska gozdnata krajina je tudi vzpodbuda za ustvarjalnost.

Najboljši in najprepričljivejši

Foto: J. Černac

Foto: J. Černač

Kanjon Kolpe, ki deli Republiko Slovenijo in Hrvaško. V ekološkem smislu pa je to celovit in izjemno obsežen naravni prostor. Pogled iz Kozic nad Predgradom proti Fari.

Foto: Kodla - Jacana

Foto: J. Černač

Značilna kočevska krajina (pogled proti Mozlju in Lovskemu vrhu)

glasniki resnice in lepote so ustvarjalni ljudje, ki znajo vase vsrkati podobe s krajino in ljudmi, te podobe v sebi prenesti in jim dati novo in trajno življenje na platnu, v grafičnih listih, v obdelanem lesu ali kamnu, na filmu, v glasbi ali v izbranih besedah...

Vabimo jih, naj nam v podobah in izbranih besedah ohranijo mogočna debela in trohnečo moč v pragozdu Strmca, tankolase breze iz Šahna, Morave, Poljanske doline pa cveče laze v Dragi, v Svetlem potoku, jelovo-bukove gozdove v Strmci, Stružnici, Rogu. V note naj se ujamejo južni vetrovi, ječanje bukovih krošenj, jelenji ruk pa mirna, prebujajoča se jutra, prehajajoča v delovni dan z vsem ropotom, klici in zasoplo hojo ob podrtih drevesih, drugič spet umirjajoč se večer z razmišljanjem o minevanju in rojevanju bitij, družb, idej...

Kdo bo bolje upodobil mogočno telo medvedke, ki varuje svoje igrive mladiče zase, za ohranitev vrste ter s tem simbolno varuje okolje za vse živo, tudi za človeka, kdo bo bolj prepričljivo prenesel na platno velike oči sove uharice, simbolno modrost trajnega ravnotežja med plenilcem in plenom, kdo skrito materinstvo v poljšem duplu...?

Povabilo velja vsem, ki želijo soustvarjati novo podobo kočevske gozdnate krajine.

Samo znanje in strokovnost bosta ohranila dragocen prostor in temu prostoru in ljudem zagotovila kvaliteten razvoj. Odpiramo vrata ljudem s srcem in razumom, strokovnjakom in raziskovalcem ekoloških, bioloških, socioloških in medicinskih znanosti – vsem tem naj postane Kočevsko odprt laboratorij.

Ustanovitev Kočevskega naravnega parka naj bo le formalno priznanje za skladno, ohranjeno in še skrivnostno krajino, ki že živi. Razglasitev naj pomeni, da z zakonsko zaščito zagotavljamo ohranitev tega prostora za vse naslednje generacije in za razvoj te dežele. To pa so delovne naloge ljudi, ne več krajine in narave.

Naravni park ljudem v tem prostoru ne more biti vsiljen, in ne podarjen. Država ga lahko le omogoči in s tem zavaruje svoje javne interese za Republiko Slovenijo in za širše potrebe – za bodočnost. Obstoje in nadaljnji razvoj naravnega parka pa sta odvisna predvsem od ljudi, ki živijo in bodo živeli v njem in z njim.

mag. Janez Černač

KOSEC V SLOVENIJI

V Sloveniji gnezdi tri vrste ptic, ki jim v svetovnem merilu preti izumrtje. Med njimi le kosec gnezdi v takšnem številu, ki bi utegnilo zanimati funkcionarje mednarodnih organizacij in skladov za varstvo narave in ptic. Kolikšno je to število, ne ve nihče, gotovo pa je, da so številke, navedene za Slovenijo v knjigi o ornitološko pomembnih območjih Evrope, močno podcenjene. Ali nam bo uspelo ugotoviti številčnost in razširjenost naših koscev, še preden izginejo, je odvisno od nas samih. Le na osnovi teh osnovnih podatkov lahko vrsto res učinkovito varujemo. Prav zaradi izredne ogroženosti svetovne populacije kosca in zaradi njenega domnevno ugodnega položaja pri nas smo se v Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije odločili, da raziščemo stanje naše koščeve populacije.

K SODELOVANJU STE VABLJENI VSI!

Letos bi predvsem radi poiskali travnike, na katerih kosci še pojejo, in jih delno prešteli, drugo leto pa bi na podlagi izkušenj izvedli natančnejše štetje in dopolnili obstoječe podatke.

O NAČINU DELA:

Prepoznavanje kosca po oglašanju (vidi se ga ne, ker je skrit v travi) je povsem neproblematično in ne zahteva posebnega ornitološkega predznanja. Njegovo monotono pesem sestavlja glasen dvozložen »rerrp – rerrp«, ki nekoliko spominja na zvok pri brušenju kose.

Kje ga lahko pričakujemo?

Praktično na vseh večjih travniških površinah, kjer je trava dovolj visoka, da mu nudi kritje. Ponavadi so to travniki, ki jih kosijo šele poleti. Rad ima vlažne travnike, še zlasti če so ti spomladi nekaj časa poplavljeni. Gnezdi tudi na visokogorskih alpskih senožetih do 1400m, npr. na Kobariškem Stolu in na planinah nad Tolminom (Geister 1985, Acr. 25).

Kdaj ga iščemo?

Najprimernejši čas je druga polovica maja in junij. Kosca lahko slišimo preko celega dneva, vendar je za ugotavljanje številčnosti primerno le obdobje mraka po sončnem zahodu in pred vzhodom ter nočni čas, nekako med polnočjo in tretjo uro zjutraj (poletni čas), ko kosec najbolj zanesljivo poje. Večina evropskih raziskav je potekala ponoči, zato bi bilo prav, da tudi mi večino dela opravimo takrat.

Štetje:

Ko ugotovimo koščevo prisotnost na nekem področju, si tega najprej natančno ogledamo na zemljevidu. Ponavadi so ti travniki dovolj majhni, da lahko preštejemo vse pojoče samce naenkrat, drugače pa si področje razdelimo na dva ali več delov, ki jih obdelamo v več nočeh. V nobenem primeru se ne smemo zadovoljiti le z ugotavljanjem prisotnosti, ampak moramo na celem travniku kosce tudi prešteti. Nato meje obdelanega področja začrtamo na zemljevid.

Če se boste odločili za popis na večjih »klasičnih« koščevih prebivališčih (Ljubljansko barje, Cerkniško jezero, Planinsko polje), se prosim prej povežite s koordinatorjem akcije, ker bodo ta področja zaradi boljše preglednosti razdeljena na rastre.

NAVODILA IN OPORNE TOČKE ZA KRATKO POROČILO O POPISU:

1. RAZISKANO PODROČJE

Napišemo ime, lego in meje ter po možnosti še skiciramo zemljevid z mejami področja.

2. HABITAT

Delež travnikov, vrsta travnika (npr. vlažen, gorski, pašnik...), zaraslost z grmovjem in drevjem, košnja (kdaj in kako), stanje (melioracije, požigi...).

3. DATUM IN URA (od do) POPISOV, VREME

4. NATANČNOST ŠTETJA (v celoti, le del področja)

5. UGOTOVLJENO ŠTEVILO POJOČIH SAMCEV

6. OSTALO

Najdeno gnezdo, mladiči, druga zanimiva opažanja.

7. IME IN PRIIMEK, NASLOV

Dobrodošli so tudi starejši podatki ter podatki o naključnih in priložnostnih opazovanjih.

Poročila in podatke prosim pošljite do 1. septembra na naslov koordinatorja, kjer lahko dobite vse ostale informacije in pojasnila. Zelo veseli bomo tudi sprotne obveščanja o novih odkritjih.

DRUŠTVO ZA OPAZOVANJE IN PROUČEVANJE PTIC SLOVENIJE

Koordinator: Peter Trontelj, Cesta na Laze 27, 61000 Ljubljana, tel.: (061) 575-732

Lovstvo in prevrati

Privrženci fevdalnih pravic so videli vzrok za nazadovanje lova in lovstva v revoluciji leta 1848. Celo v Lovcu smo pred prvo svetovno vojno prebrali stališče, da so »orgije tega leta in naslednje dobe« privedle do nazadovanja plemenitega lovstva in divjadi.

Meščani in osvobojeni kmetje, zlasti veliki, so, nasprotno, videli v francoski revoluciji, ki je pravico lova prenesla na zemljiško posest, preobrat k napredku in klic k naravi. Hvalili so lovce, ki potlej niso bili več samo iz vrst plemstva, da so

vec iz številke v številko poročal, da »vojaški oddelki streljajo na divjad... Na Ljubelju streljajo in preganjajo kozoroge... Pregrešile so se tudi slovenske čete... največ pa imajo na vesti nemško-koroške tolpe...«

V zapiskih so pogosto namigovali na tujce v jugoslovanski vojski. »V obmejnih četah je 80 odstotkov Rusov, ki pokajo po kozah...« Z imenom in priimkom so jih imenovali šele čez poldrugo leto, ko je Lovce poročal o »tatinskem in barbarškem početju ruskih vraglov-

Foto: Kodla - Jacana

najboljši opazovalci narave, zato pa tudi njeni največji prijatelji in občudovalci.

Prevrat, kakor so imenovali spremembe po letu 1918, so v Sloveniji sicer hvalili, vendar so menili, da je prinesel tudi marsikaj slabega. »Tatinski lov in streljanje z vojaškim orožjem cvete kot nikoli prej,« je zapisal Lovce v eni prvih števil po končani vojni.

Slovensko lovsko društvo je protestiralo pri poveljstvu Dravske divizije v Ljubljani, nakar sta sledila dva stroga ukaza vojaškega poveljstva, s katerima so hoteli preprečiti takšno divje početje.

S tem pa tega barbarstva še dolgo ni bilo konec, saj je Lo-

cev, ki na Gorenjskem brezobzirno uničujejo divje koze, drugod pa srnjad in jelenjad...«

Po drugi svetovni vojni je že 3. septembra 1945 izšel Odlok o začasnem izvrševanju lova, ki je uvedel lov na lovne dovolilnice (»lov na karte«), ki je ponekod stalež naše divjadi domala uničil.

Zveza lovskih družin Slovenije je 10. novembra 1945 opozorila ministrstvo za gozdarstvo, da je lovstvo v Sloveniji v brezupnih razmerah. »Ker ni nobenih lovskih čuvajev, ni nobene kontrole, kdo lovi in kdo ima lovno dovolilnico, kakšen je odstrel... Nujno je treba zaščititi srnjad in izposlovati prepoved streljanja divjadi od strani

vojaštva in milice ter ponovno uvesti premije za pokončevanje volkov in divjih svinj...« Kmalu je sledilo zagotovilo ministrstva za gozdarstvo, da bo predloge zveze v kar največji možni meri upoštevalo, da pa je »treba računati s sedanjimi izrednimi razmerami, v katerih celo važnejših stvari, kakor je lov, ni mogoče zadovoljivo rešiti v tako kratkem času...« Vitomir Mikuletič je bil prvi, ki je kritično pisal o odloku. Potem ko je odlok pohvalil, je takoj dodal, da je »kaj kmalu opazil, da ima tudi svojo slabo stran.

Lova so se sedaj oprijeli tudi taki, ki nimajo pravega odnosa do njega. Mislijo samo na koristi in dobiček. Takih lovcev nismo nikoli marali. Posebno zdaj ne, ko so mnogi revirji opustošeni in prazni...« Tudi leto 1991 štejem za velik zgodovinski preobrat, ki pa zaenkrat ni imel škodljivih posledic za lovstvo in divjad. Morda zato, ker na srečo niso prevladale zahteve po tem, da bi obstoječo lovsko ureditev kratko malo ukinili in lov prepustili lastnikom gozdov, travnikov in polj.

F. Šetinc

Knezov srnjak

Eden znanih divjih lovcev med obema svetovnima vojnama v naših krajih je bil Peter Gražar (1887–1978), doma iz Unca. Delal je na Windischgratzovi parni žagi sredi gozdov v Rakovem Škocjanu, ki je tedaj spadal pod Italijo. Vsak dan je hodil čez državno mejo na delo. Pri divjem lovu je uporabljal dve puški. Eno je imel skrito v gozdu nad Simščevim

ko je bil še divji lovec. Dobro se spominjam leta 1924, pravi Peter. Bil sem na običajnem delu na žagi. Ravno sem z zidarsko žlico obmetaval z malto zunanjo steno kurilnice, ko pride mimo borštnar (gozdar) in se za kratek čas ustavi ter posedi na bližnji kladi, očitno utrujen po jutranjem obhodu lovišča. »Kako kaj, Peter?« me poz-

starca. Tako rogovje ima, da ga bodo lahko veselili. Skrbi me le, če bo tudi jutri izstopil. Vreme se nekaj kisa! Te bele ovčke po nebu mi niso nič kaj posebno všeč.« »Kaj bi to, če ga jutri ne bo, pride pa naslednji dan.« »Kaj še, kadar pridejo gospod knez na srnjaka, ga hočejo vsaj videti, in če ga ne bo, lahko padem v nemilost.« »Če je tako, je pa v resnici nerodno. Vendar, če je doslej redno hodil, ni šment, da ga ravno jutri ne bi bilo. Za vreme se nič ne bojte, še lepše bo kot danes.« »Ko bi te le Diana res uslišala,« odvrne borštnar in počasi odkoraka dalje. »Lovski blagor vam želim za jutri!« zakričim za njim. Roka pa nehote hitreje in močneje zamahne, da malta odletava daleč na vse strani. Ni strela, da mi ga bosta izpred nosa odnesla. Že vem, katerega je mislil. Tudi jaz ga pasem, pa ne samo nekaj dni, ampak celo že nekaj let. Tistega s sivo glavo, ki redno izstopa ob krhliki! Telo ima krepko, močan tršat vrat. Močno rogovje nosi z nizko držano glavo. Ni več mlad, pa tudi ne prestar. V svojem teritoriju ne prenaša nobenega pritepenca. Kaj hitro ga prežene prek meja, ki jih je

Uro pred običajnim izstopom je že nepremično ležal v sredini redkega grma, ki mu je nudil zadostno kritje na vse strani. Puško, pripravljeno za strel, je obrnil v smeri krhlike na vrh grebena, s katerega je držala navzdol po laz uhojena srnjakova stečina. Nemirno je čakal. Oblegali so ga komarji in ga pikali po rokah in obrazu. Ni se premaknil. Le včasih je ježno pihnil v komarja, ki mu je sedel na konec nosu. Bolj ko se je mračilo, bolj so bili nadležni. Nepremično moram vzdržati le še kakih deset minut, pa se bo prikazal z elegantnim korakom v vsej svoji veličini. Moram vzdržati! Gosposki ga ne prepustim, ne, prav tega ne! Skoraj se je razjezil in še bi naprej razpredal svoje misli, če ga ne bi nenadoma zagledal. Kot duh se je pojavil prav na vrhu grebena, v kritju krhlikovega grma. Prišel je tiho in neopazno. Stal je nepremično in previdno motril navzdol po laz. Obračal je »kronano« glavo in strigel z uhlji, kot bi tudi njega nadlegovali komarji. Ko se je končno le prestopil in pokazal pleče, je prežečemu divjemu lovcu puška počasi ležla k licu. Rezek pok je predramil vse Slivske laze. Srnjak je planil kvišku, napravil nekaj skokov in se zavalil po stečini. Obležal je za češminovim grmom. Stopil je k njemu in mu najprej dvignil glavo. Lepo razkrceno, temno rogovje. Močna stebila s povešeno rožo, gosto posuta z grbicami, in že nekoliko otopele konice. Trofeja – ponos vsakega jagra! Tudi Petra je lepa trofeja prevzela, da je pozabil na običajno previdnost divjega lovca po oddanem strelu, ki ga je bilo nedvomno čuti po vsem Škocjanu. Ko se je napake zavedel, je bilo že prepozno. Preden je utegnil srnjaka odvreči v kritje grmovja in gozda, so ga že obkolili trije fašisti, ki so bili v bližini na običajni obmejni patrolji. Vklenjen je tovoril celih dvanajst kilometrov srnjaka in puško čez Ravbarkomando v Postojno.

Obsojen je bil na 16 dni zapora. Ko je kazen prestal, ga niso izpustili, ampak so ga odpeljali v Trst na kvesturo kot političnega osumljenca oziroma vohuna. Ker pa niso imeli za to nobenih dokazov, so mu odvzeli le obmejne dokumente in ga končno, po 33 dneh zapora in zasliševanja, poslali nazaj v Jugoslavijo. Ker je bil odšel v Italijo seveda nezaželen, je izgubil delo na žagi v Škocjanu, ki pa je leta 1927 pogorela in je po tistem niso več obnovili.

Janez Steržaj

Foto: K. Lampe, Diana

lazom za Ivanjim selom, drugo pa je povezal v brezovo metlo in jo tako prenesel čez mejo mimo obmejnih straž na italijansko stran in jo imel skrito med skalovjem na Medvedovi peči. Leta 1947 je bil med ustanovnimi člani naše Lovske družine Rakek. Bil je veselega in duhovitega značaja ter vedno prijeten sogovornik. Tako mi je razkril marsikatero svojo dogodivščino iz časov,

dravi. »Dobro za vas, gospod borštnar,« mu odgovorim, »ko se tako lepo sprehajate po gozdu. Tale malta, ki jo že od ranega jutra krepko nabijam po zidu, pa mi ni ravno za kratek čas.« »Že, že Peter, pa kaj hočeš, taki so časi. Tudi jaz imam svoje delo in težave z njim. Ravno sedaj imam velike skrbi. Gospod knez pridejo jutri na srnjaka. Že nekaj dni pasem na Slivskih lazih lepega

zaznamoval s pogostim grebenjem mahovja in prsti. Na paši ob izstopu je hudo nezaupljiv. Hitro odskoči v kritje, ne da bi kaj dolgo oprezal. Morda pa ga prav ta budnost reši. In kaj če ne? Prekleto, da bi bil po nekaj letih kar tako obenj? To pa ne! Še močneje je metal malto ob steno, da se je od zamaha deska, na kateri je stal, močno zibala pod njim. Sklep je dozor. Popoldan po delu gre ponj.

Kako smo gospodarili s parkljasto divjadjo v Savinjsko-kozjanskem LGO v lovskem letu 1992/93

Srnjad

Na območju Savinjsko-kozjanske ZLD Celje je bil načrtovan odstrel 7.951 glav srnjadi, odstreljeno pa 6.629, medtem ko je bilo izrednih izgub (povoženo, pokošeno, raztrgano od potepuških psov, lov. tativna itd.) 977 glav. Tako znaša skupen »odvzem« iz lovišča 7.606 glav srnjadi ali dobre 4 glave na 100ha lovne površine. Odnos med spoloma je 3.770 moških in 3.836 ženskih živali. Starostna struktura pa je v primerjavi z gojitvenimi smernicami sledeča: srnjačkov in lanščakov 1.820 ali 27% (goj. smernice najmanj 30%), dve- in večletnih srnjakov 1.551 ali 23% (goj. smernice največ 20%), srnic in srn-mladic 2.171 ali 33% (goj. smernice najmanj 30%), dve- in večletnih srn 1.087 ali 17% (goj. smernice največ 20%). Iz gornje razpredelnice je razvidno, da je starostna struktura odstreljene moške srnjadi preveč v škodo 2- in večletnih srnjakov, medtem ko je starostna struktura odstreljene ženske srnjadi v skladu z gojitvenimi smernicami. V preteklem letu so LD že drugič izrabile odstrel srn mladice v roku od 16. 5. do 15. 6. Odstreljeno je bilo 88 telesno šibkih srn mladice, in to v 25 loviščih. Skoraj polovica LD te možnosti ni izkoristila.

Gamsi

Lovske družine so načrtovale odstrel 249, izvršile pa odstrel 174 gamsov, ob istočasni registraciji pogina 11 gamsov. Gamsje garje so še vedno navzoče v lovišču Solčava, izven tega lovišča jih še nismo zabeležili. Spolno razmerje odstrela je 94 kozlov in 80 koza. V aneksu h gojitvenim smernicam smo si določili, da bomo v naših loviščih zasledovali sledečo starostno strukturo odstrela: 50% mladih, 30% srednje starih in 20% starih gamsov. Odstrel pa je bil 54% mladih, 32% srednje starih in 14% starih gamsov. Ta struktura pomeni izboljšanje od preteklega leta, bi se pa dala gotovo še popraviti. Zelo pa bo treba zaostri pogoje okoli odstrela rodnih koz,

sicer bomo kmalu čutili težke posledice!

Jelenjad

Višina odstrela za to divjad ni bila načrtovana, ker še vedno velja načelo, da to divjad »držimo na kratko«. Seveda pa veljajo načela lovsko pravičnega lova, vzdrževanje pravega spolnega razmerja in starostnega sestava. Odstreljeno je bilo 69 glav jelenjadi, od tega 28 moških in 41 ženskih živali. Starostna struktura odstreljene jelenjadi pa je bila sledeča: moška teleta 7 glav ali 10%, jeleni lanščaki 11 ali 16%, jeleni, 2-4-letni, 10 ali 14%, ženska teleta 12 ali 17%, košute-

14% in 3 košute ali 14%.

Mufloni

S to divjadjo gospodarili 6 lovskih družin na 3 območjih. Načrtovani odstrel je bil izvršen 85-odstotno, v spolnem razmerju 29 moških in 46 ženskih živali. Starostna struktura odstreljenih muflonov je sledeča:

moška jagnjeta	6 glav ali 8%,
ovni, 1-letni	6 glav ali 8%
ovni, 2-6 letni	16 glav ali 21%
ovni, 6- in večletni	1 glava ali 2%
ženska jagnjeta	19 glav ali 25%,
ovce, 1-letne	6 glav ali 8%,
ovce, 2- in večletne	21 glav ali 28%.

Značilnost vseh 3 populacij je zelo nizko število zrelih ovnov.

Foto: L. Pohar

Tudi članice so pokazale svoje strelske sposobnosti.

junice 12 ali 17% in odrasle košute 17 glav ali 26%.

Damjaki

S to divjadjo gospodarita 2 lovski družini v Šaleški dolini. Načrtovani odstrel 25 glav te divjadi je bil izvršen 88-odstotno v spolnem razmerju 9 moških in 13 ženskih živali. Pri tej populaciji je zanimivo, da kljub predhodni 2-letni zaščiti in nato 3-letnemu odstrelu izključno v razredu mladih živali ni zrelih jelenov. Tudi v preteklem letu je bilo težišče odstrela izključno na mladih živalih, in sicer so bili uplenjeni: 3 jeleni lanščaki ali 14% ter 6 jelenov od 2 do 4 let ali 28%, 7 ženskih telet 30%, 3 junice ali

Divji prašiči

Odstrel divjih prašičev je znašal skupno 240 glav (leto prej 261). Odstreljenih je bilo 114 moških in 126 ženskih živali.

Starostna struktura odstreljenih divjih prašičev je sledeča:

mladičev 136 ali 56% (gojitvene smernice najmanj 60%), lanščakov 75 ali 31% (gojitvene smernice najmanj 30%), odraslih 29 ali 13% (gojitvene smernice največ 10%).

Odstrel je bil načrtovan in opravljen po bazenih, od katerih sta bila v popolnem skladu z gojitvenimi smernicami bazena Bohor in Boč-Macelj.

Slavko Kovač

Strelci na Toškem čelu

Lovski in drugi športni strelci iz vse Slovenije so se 27. aprila letos, na državni praznik, dan upora proti okupatorju, na Toškem čelu ponovno – že dvajsetič – pomerili v streljanju na umetne golobe in tarčo srnjaka... Topel pomladni, praznični dan in prvo vsakoletno merjenje strelskih spretnosti sta privabila na strelišče LD Toško čelo preko sto strelcev in še enkrat

toliko ljubiteljev tega športa. Manj večji in pripravniki (teh je bilo preko 30) so se po znanih strelskih mojstrih zgledovali tako v ravnanju z orožjem kot v sposobnosti koncentracije ter mirnega, prisebnega samoobvladovanja. Športno streljanje in tekmovalstvo je gotovo hkrati najboljša šola in pogoj za varen, zanesljiv in uspešen lov. Žal smo tudi letos zabeležili manj ekip iz lovskih družin ob istočasni večji udeležbi izvrstno izvežbanih strelcev iz različnih športnih strelskih združenj.

Tekmovalstvo je odprl in vodil Bor Keršan, predsednik LD Toško čelo. Utečena in požrtvovalna ekipa njene strelske sekcije je tudi to pot tekmovalstvo izpeljala vzorno, varno in brez zastojev.

Glavni sodnik je bil strelski veteran in organizator Stane Tomažič ob učinkoviti pomoči bratov Vinka in Hineta Hofmana pri golobih ter para Jurič-Kolarič pri srnjaku. K uspehu tekmovalstva je pripomogla še vrsta drugih članov strelske sekcije: Bogo Ličen pri metalnih strojih, inž. Stane Kovač in Franc Gašparič pri beleženju in ugotavljanju rezultatov in številni drugi.

Doseženi so bili naslednji rezultati:

GLINASTI GOLOBI

1. Matjaž Hlebš (ZLD Zasavje) – 15
2. Tone Markič (TS Sektra) – 15
3. Franc Končan (SD Svoboda) – 15

SRNJAK

1. Jože Česnik (LD Grmada) – 86
2. Marko Sterle (LD Ig) – 85
3. Viktor Čuden (LD Borovnica) – 84

KOMBINACIJA

1. Franc Končan (SD Svoboda) – 178
2. Niko Mejaš (SD Svoboda) – 177
3. Matjaž Hlebš (ZLD Zasavje) – 176

EKIPNO (17 ekip)

1. SD Svoboda – 519
2. TS Sektra – 465
3. ZLD Zasavje – 457

Po tekmovalnem delu, ki so ga sklenili še z razvedrilnim streljanjem, so na koncu razglasili rezultate in podelili nagrade. Prvi med posamezniki v vsaki disciplini in zmagovalne ekipe so prejeli pokale, drugi in tretji medalje, vsi do 36 mesta pa tudi praktične nagrade.

Po tradiciji sta tudi tokrat strelski tekmi sledila prijateljsko srečanje in sproščena zabava, kar je uspelo prav tako lepo kakor tekmovalstvo. Prijeten praznični dan in zvoki ansambla Litjski val so poleg lovcev in strelcev ob lovski koči še pozno v noč zadržali tudi številne izletnike. Posebej sta se spet izkazala gostoljubna oskrbnika Boža in Slavko Brezovnik z njuno znano, bogato gostinsko ponudbo in prijazno ter nadvse solidno postrežbo.

L. Pohar

MEHANOOPTIK

Janez Založnik
Dolenjska cesta 53
61000 Ljubljana
Tel.: (061) 218 186

Popravljam vse vrste lovskih dvogledov, strelnih daljnogledov, žepnih fotoaparátov in druge projekcijske optične aparate.

Delovni čas:

Vsak delovnik od 9.–15. ure
v četrtek od 9.–18. ure
v soboto zaprto

Se priporočam

Foto: L. Ponar

Na strelskih položajih...

Lovci LD Šentjernej po uspešnem novembrskem lovu na zajce. Med njimi skoraj na nobenem lovu ne manjka Karel Lenčič (na sliki prvi z desne). Kljub svojim 92 letom je še čil in zdrav, le večkrat se mu stoži po starih časih in po svojih, že pred dolgimi leti umrlih tovarših. Karel je eden od ustanoviteljev LD Šentjernej, njen dolgoletni starešina, gospodar in danes častni član. Je prava lovška grča. Želimo mu še obilo zdravja in dober pogled na lovih.

Bazensko tekmovanje ostrostrelcev

LD Kapla in območni štab TO sta bila prireditelja tekmovanja ostrostrelcev z lovsko puško risanico. Vabilu se je odzvalo osem lovskih družin z dvema ekipama, tako da je imel sodniški zbor dosti dela. Navadno se, ko si človek želi lepo vreme, vedno zatakne. V jutranjih urah se je pojavila gosta megla, tako da smo po dvehurnem čakanju tekmovanje morali odpovedati! Žal pomoči ni bilo, »nabrušeni« ostrostrelci so se morali vrniti domov. Takrat pa ostane samo grenek spomin na vloženi trud. No, naslednjo nedeljo je posijalo sonce z dokaj ostrimi zobmi, vendar so bili pogoji za tekmovanje zadovoljni.

Čaj in prigrizek sta se prav dobro prilegla vsem udeležencem. Organizatorji so bili zadovoljni, še posebej strelski referent Darko Kmetec. Vsi, ki so se tekmovanja udeležili, niso obžalovali, boj je bil zanimiv do zadnjega strela.

Vsa pričakovanja, da bodo prva mesta odnesli favoriti, so se kaj hitro izjalovila. Prisebna in umirjena ekipa LD Janžev Vrh je kot na preži čakala na svoj trenutek. Ivan Pušnik, Dani Osovnikar, Anton Vr-

Foto: Anton Razpet

Spomin na uspešno brakado članov LD Porezen-Cerkno in LD Tolmin (5. 11. 1992) v lovišču LD Tolmin. Prijateljstvo med lovci obeh LD se pogloblja, nič manj spodbudni pa niso tudi lovski uspehi, o čemer zgovorno priča tudi slika.

šovnik in Robert Krautberger se niso ustrašili znanih imen. Pokal in diploma ekipnega zmagovalca sta danes zasluženo v njihovih vitrinah.

Prav zanimivo je bilo opazovati, kdo bo zmagovalec med posamezniki. Ko je že vse kazalo, da je prvo mesto oddano, je nastopil

najstarejši tekmovalac, Jakob Medved, član LD Podvelka. Hladnokrvnost in mirna roka partizanskega borca nista »prizanesli sovražniku«. Trije odlični strelci so mu prinesli prvo mesto in zmagovalni pokal. Čestitamo!

Navada je pač taka, da zaključek mora biti v znaku lovstva, jasno obarvan s šegami in kako hudo-mušnico. Povod za to so dali domačini; niso namreč dopustili, da bi katera od gostujočih ekip zasedla 16. mesto; zadnjega ni bilo. Ko se je vse srečno končalo, so bili zadovoljni vsi, štab TO, prireditelji in tekmovalci. Tudi zaradi tega smo se pristrčno poslovili do naslednjega srečanja. Premaganci pa že sedaj napovedujejo krepko povračilo. Pa ga počakajmo!

Rezultati tekmovanja:

Ekipno: 1. LD Janžev Vrh, 2. LD Orlica-Vuhred, 3. LD Zeleni Vrh-Vuzenica.

Posamezniki: 1. Jakob Medved, LD Podvelka; 2. Tomo Ravnjak, LD Radlje ob Dravi; 3. Branko Golob, LD Remšnik.

N. K.

O Bloški planoti

Ko sem nekega mrzlega zimskega dne ležal, bolan za gripo, ki me je kar za nekaj dni spravila v posteljo, sem začel razmišljati, da kot dolgoletni naročnik revije Lovec nisem do sedaj zasledil nobenega članka o naši lepi Bloški planoti. Navada je, da se posebnosti nekega kraja predstavijo tudi drugim. V meni je tedaj vzklikla misel, da bi poskusil kaj napisati, čeprav nisem niti malo poklican za take reči. Ve-lja pa poskusiti.

se med prvimi preizkušalci jagal na lesenih letalih, katerih zagon je bil na močno elastiko. Planota je dolgo redila najboljše vole za mesto Trst. Njihova teža še danes začudi nepoznavalca razmer: 1000 kg pa tudi več so tehtali. Planota je pridelovala znani bloški krompir, ki je po dobrem okusu slovel daleč naokrog. Kaj pa danes?

Če se kot popotnik ali turist pelješ iz Ljubljane po avtocesti proti Primorski in želiš zaviti na Notranjsko, to storiš na odcepu za Unec, nadaljuješ pot preko Cerknice in mimo Cerkniškega jezera proti Ribnici in Kočevskemu, tedaj ne hote prevoziš Bloško planoto, saj cesta pelje skoraj po vsej njeni dolžini proti Dolenjski in Kočevskemu. To pa je tudi edina glavna prometna žila proti Bloški planoti. Druga, iz smeri Ljubljane, se ji ogne v Velikih Laščah in se s prej opisano smerjo združi v Zlebiču, malo pred Ribnico. Zato pravimo, da je planota v novjšem času postala prometni otok. Vendar je kar na gosto preprejena s krajevnimi cestami in potmi, tako da imajo nekatere vasi dve ali celo tri vhodne ali izhodne ceste. Pose-ljena je sicer redko, vendar ima vse-eno 45 majhnih vasic in zaselkov.

Znana je stara šala, ki je doma prav tu. V njej se gospodar hvali, da njegova krava daje toliko mleka, da ga je dovolj za vso vas, pa še za mlekarno ga nekaj ostane. Seveda, ko pa vas šteje le eno hišno številko, v hiši pa živi le on sam. V teh vaseh živijo večinoma Notranjci ali Bločani, ki so čvrsti ljudje, ne manjka jim humorja, pa tudi trme ne. Bločani so znani po visoki rasti. Na tej planoti je bil doma tudi Martin Krpan, čeprav si ga lastijo Vrhničani. Ni dolgo tega, ko je tod okrog še obstajal priimek Krpan. Revirni gozdar mi je pred leti pokazal, kje je domnevno stala Krpanova domačija, nedaleč od Pajkovskega gradu.

Planota leži tako, da se navezuje na največje slovenske gozdove, na Kočevsko in Snežnik ter Javor-niški masiv. To pa je tudi pogoj za obstoj vseh vrst divjadi, od meso-jede do rastlinojede in vsejede.

Kot dolgoletnega lovca, gozdnega delavca in malega kmeta me vežejo lepi spomini na srečanja s temi živalmi. Tudi bežal sem že pred medvedom. Živali, ki poseljujejo Bloško planoto, so zdrave in telesno močne. Kot gospodar Lovske družine Nova vas sem več let oddajal uplenjeno divjad podjetju Lovec in med stotinami uplenjenih živali oddal tudi precej telesno izredno močnih. Lovišče omenjene družine je srednjegorsko, z nadmorsko višino od 700 do 1030 m. Ris, ki je bil ponovno naseljen na Kočevskem, je tudi naš stalni gost. Ravno tako v januarju sledimo volka, če je le sneg, da so sledovi vidni. Občutne škode pa ne dela nobeden od njih. Divji prašič, ki tukaj ni stalna divjad (saj ni hrastovih gozdov), pa naredi občutno škodo, kadar se tu začasno zadržuje.

Znano je, da je Bloška planota travnata in gozdnata. Tu ni vinogradov in velikih obdelovalnih polj.

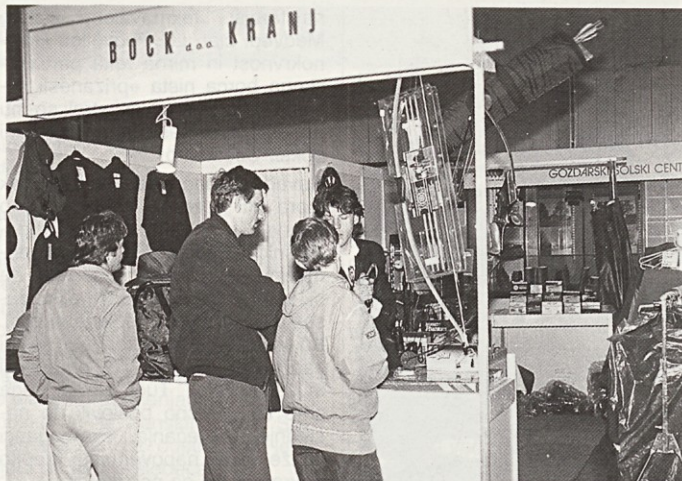
Glavna panoga je živinoreja. Podoba Bloške planote se je v zadnjih 45 letih močno spremenila, več je gozda, saj se je divje zaraslo okrog 3000 ha nekdanjih košenic. To zaraščanje nudi ugodne razmere za srnjad in jelenjad, ki naseljujeta celotno planoto. Potok Bloščica, ki leno teče po skoraj vsej dolžini planote ter ponikne za vasjo Velike Bloke, je še do danes obdržal svoje naseljenice – ribe, klene in kapeljne terake jelševce in koščake. V mojih mladih letih so tod živele tudi jerebice in prepelice, ki pa jih danes že skoraj ne vidiš in ne slišiš. Velik vzrok za to je sprememba v načinu obdelovanja polj. Žita se seje malo, saj je glavni pridelek seno. Zajec kot stepska divjad pa preživlja težke čase, saj ga desetkajo bolezni, promet in plenilci, ki so se, odkar so zaščiteni, zelo razmnožili. Bloška planota ali Bloke, kot ji pravijo mnogi, bi zaslužila še daljši opis, vendar izpod peresa kakšnega strokovnjaka, ki je za to bolj sposoben in bi se v to temo poglobil. Če pa boš kot popotnik hodil tod naokoli, pa le postoj, saj so tu še dobre gostilne in dobri ljudje.

Jože Modic

Sejem kmetijstva in gozdarstva v Kranju

V času od 2. do 9. aprila 1993 je v Kranju potekal 32. mednarodni sejem kmetijstva in gozdarstva, ki obsega ponudbo za polje, gozd, deluje pa tudi kot pospeševalni moment za razvoj gozdarstva, kmetijstva in drugih dejavnosti, katerih sestavni in aktualni del je tudi lovstvo.

Gorenjski sejem je tudi prvi med slovenskimi sejmi začel uvajati strokovno-znanstveni pristop na lovskem področju, t.j. brez improviziranih pristopov in predstavitev preparatorsko-trofejnih ekspona-

Z letošnjega sejma kmetijstva in gozdarstva v Kranju

Foto: F. Ekar

tov. Lovska organizacija se je odločila v Kranju, metropoli Gorenjske, v osrčju alpskih gojitvenih lovišč, uvesti in poudariti strokovno-znanstvene izsledke. Na letošnjem sejmu je vsekakor izstopala odlična, strokovno zasnovana razstava Lovske zveze Slovenije o rjavem medvedu, ki je razlagala projekt o medvedu, povezan tudi z območjem Alpe-Jadran s tematiko in analitiko o razširjenosti medveda v Sloveniji, njegovih migracijah ter prizadevanjih za ohranitev rjavega medveda v Sloveniji. Prikazana je bila varstvena strategija ranljivih živalskih vrst, ki se oblikuje že tedaj, ko imajo te vrste še vse lastnosti vitalne populacije. Skratka, lahko rečemo, da je bila razstava dobro pripravljena in z aktualno tematiko. Škoda je le, da je že vnaprej napovedani posvet odpadel in so bila obravnavana le področja ožjega značaja; take oblike pa se nemalokrat oddaljuje od osnovnih, skupno zasnovanih stališč.

Sejem je v splošnem prikazoval novo situacijo proste tržne oblike, ko je edini selektor kupna moč

– tolar. Na sejmu je bila kompletna ponudba transportnih sistemov, vseh vrst priključkov pomembnih domačih in evropskih proizvajalcev za delo na polju, v gozdu, pa tudi mikavnih in uporabnih v lovstvu.

Zanimiva in ugodna pa je bila tudi lovska ponudba. Npr. firmi Veja d.o.o. Trebnje ter Bock d.o.o. Kranj (nova firma) sta ponujali vse vrste krogelnih nabojev pa tudi veliko izbiro zaščitne osebne opreme ter drugih lovskih potrebščin. Puškarstvo Šteh pa je prikazalo in sprejemalo naročila za puške višjega formata. Firma Carex d.o.o. iz Celja, ki je izvajala svetovalno dejavnost za delo, vzdrževanje in nego gozda, je predstavljala tudi zaščitna sredstva proti škodi od divjadi, še posebej mikavna pa je bila ponudba »zaščitne mreže« za zaščito gozda ali poti.

Med sejmom je bila tudi aktualna okrogla miza, na kateri se je obravnaval zadnji čistopis Zakona o gozdovih, ki so ga interpretirali za to odgovorni z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Prisotni so bili tudi člani lov-

ske organizacije, kajti prav ta zakon bo osnova za oblikovanje nove lovske zakonodaje. Prav tako je bil v času sejma kinološki nastop lovskih psov in posvet vodnikov lovskih psov. Po končanem sejmu pa je bila na razstavi tudi seja skupščine LKD Gorenjske.

V času sejma je bilo aktualno zasedanje Skupnosti za lov, ribolov, katere člani so podjetja oz. zavodi. Na zasedanju je bilo izpostavljeno tudi vprašanje komercialnega odstrela v letu 1993, pa tudi t.i. embarga za srbske lovce – vprašanje je ostalo nedorečeno.

Skratka, tako poslovni kot strokovni del 32. mednarodnega sejma kmetijstva in gozdarstva sta nadpovprečno uspeša, saj je bila prvič zbrana bogata in sodobna svetovna ponudba. Uspeh prireditve pa potrjuje tudi število obiskovalcev, ki jih je bilo skoraj 50.000. To je dober začetek letošnje sejemse sezone na Gorenjskem sejmu v Kranju, še posebej, ker v letošnjem letu mesto Kranj praznuje 500-letnico sejemske dejavnosti.

Gorenjski sejem v Kranju pa je tudi v zaključnih razgovorih za organizacijo širše ponudbe kmetijske in gozdarske mehanizacije na tradicionalnem Gorenjskem sejmu, ki bo avgusta v Kranju in na katerem bo prav tako bogata ponudba za lovce. Torej na svidenje ob velikem šmarnu v Kranju.

Želimo še enkrat poudariti, da Gorenjski sejem izkazuje veliko pozornost lovski dejavnosti, saj vedno brezplačno daje na voljo prostore za razstave, posvete, lovsko kinologijo itd.

Sejem kmetijstva in gozdarstva, ki ga je odprl minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Jože Osterc, so obiskali tudi predstavniki gospodarskih zbornic in političnega življenja iz Slovenije, Hrvaške, Madžarske, Češke, Poljske, Italije in Avstrije.

Franc Ekar

JUBILANTI

Zibelka je **Mirku Rajhu**, ki je praznoval 80-letnico, stekla 24. 12. 1912 na Moti pri Ljutomeru. Njegova lovska pot se je pričela že v stari Jugoslaviji; puško je dal na

ramo kot 20-leten mladenič v lovišču svojega očeta-lovskega zakupnika. Lov na race v revirjih ob Muri s številnimi pritoki, zalivi in mrtvicami je Mirku pomenil lovski raj.

Hkrati s tem življenjskim jubilejem pa praznuje tudi 60-letnico svojega lovskega udejstvovanja, kar je sedaj najdaljši lovski staž v LD Ljutomer. Jubilant Mirko je ustanovni član naše LD, ustanovljena v letih 1945–46, sprva pod imenom Ljutomersko lovsko društvo.

V letu 1946 je bil na osnovi Začasnega zakona o lovu ustanovljen Okrajni lovski svet Ljutomer, katerega tajnik je bil Mirko (1946–49) vse do njegove ukinitve po lovskem zakonu iz leta 1949.

Okrajni lovski svet Ljutomer se je preimenoval v Ljutomersko podzvezo in Mirko je bil 3 leta (1952–55) njen uspešni predsed-

nik. Ljutomerski lovci so mu tudi zaupali, da jih je 2 leti (1951–53) zastopal v upravnem odboru Lovske zveze Slovenije.

Tretji republiški lovski zakon datira iz leta 1954 in leta 1955 sta se združili okrajni lovski zvezi Murska Sobota in Ljutomer v Okrajno lovsko zvezo (OLZ) Pomurje. Tako so lovske družine ljutomerske občine delovale v sklopu OLZ oziroma Lovske zveze Pomurje do leta 1967. V tem času je bil Mirko 2 leti (1959–61) delegat LD Ljutomer pri OLZ Pomurje, vseskozi pa predavatelj po lovskih družinah. Njegove teme so bile zlasti: lovstvo nasplo, varstvo in gojitve divjadi, lovsko orožje in balistika.

Ljutomerske lovske družine so leta 1967 ponovno ustanovile svojo Lovsko zvezo Ljutomer. Dve leti kasneje je bil Mirko izvoljen za njeno predsednika in jo je vodil 6 let

(1969–75).

Mirko je v lovstvu vseskozi najpriazdevneje deloval, vsekakor je najzaslužnejši lovec v naši LD. Svoje moči pa je nudi tudi drugim društvom in organizacijam.

Za plodno delovanje na raznih področjih je bil tudi večkrat odlikovan. Prejel je državni red zaslug za narod s srebrno zvezdo, srebrni znak Planinske zveze Slovenije, priznanje Konjeniške zveze Slovenije. Lovska zveza Slovenije pa ga je odlikovala z znakom za zasluge, z redom II. in I. stopnje. Naša LD je proslavila visoki življenjski jubilej Mirka Rajha, hkrati pa tudi enak jubilej našega člana Jožeta Polaniča, na »zadnjem pogonu« lani na Silvestrovo. Slavnostni govornik je bil starešina Edo Ljubic, lovec Franc Rajner pa je orisal življenjsko pot obeh jubilaritov. LD je oba slavljence tudi obdarila, vsak je

prejel oljno sliko, izdelek znanega prleškega slikarja in rezbarja Draga Ficka.

Naš spoštovani in delovno uspešni nestor in mentor Mirko, še na mnoga in uspešna leta ter vsekdar – dober lovski pogled!

LD Ljutomer – J. I.

Dolgoletni član Lovske družine Ruše, **Jože Sernc** iz Bezene, je praznoval visok življenjski jubilej, 90-letnico.

Rodil se je 23. decembra 1902. leta na ugledni slovenski kmetiji Marolt na Pohorju. Lov je bil v družini tako rekoč doma in ta tradicija se je prenašala iz roda v rod. Tako je bil lovec že njegov ded, nato njegov oče, ki je ljubezen do narave in divjadi prenesel tudi na svoja dva sinova Jožeta in Edija. Prav tako pa je naš slavljeneč Jože Sernc to družinsko tradicijo prenesel na svojega sina Jožeta mlajšega in zeta Boža, ki sta tudi člana Lovske družine Ruše.

Naš Jože je stopil v lovske vrste že davnega 1919. leta, član LD Ruše pa je vse od leta 1945 dalje. Tako mu letos teče že 74. leto staža v zeleni bratovščini. Ker je bil njegov prvi dom na Smolniku tako rekoč sredi revirja, je že od rosnih let živel z naravo, z gozdom in njegovimi prebivalci. Tudi kasneje, ko se je poročil in s svojo izvoljenko Tiličko zaživel na novem domu na Bezenu, je postal še bolj vnet lovec in gojitelj divjadi, čeprav mu je zaradi skrbi za družino in delo na novi domačiji ostajalo le malo časa za ta njegov hobi.

Jože Sernc je vse svoje življenje posvetil lovstvu in gojitvi divjadi. Še danes nam je vzor pokončnega moža, ljubitelja narave in divjadi ter dobrega lovskega tovariša. V dolgem obdobju članstva v naši LD je opravljal tudi številne pomembne funkcije. Bil je med ustanovitelji lovske družine Ruše in njen prvi starešina (od 1945. do 1950. leta), od leta 1951 do 1955 pa je bil član upravnega odbora ter je opravljal še druge funkcije v lovski družini. Za svoje dolgoletno požrtvovalno delo v lovski organizaciji je leta 1987 prejel tudi lovsko odlikovanje red za lovske zasluge III. stopnje.

Ob njegovem visokem življenjskem jubileju mu iskreno čestitamo in mu želimo čim boljšega zdravja ter osebne sreče v krogu družine.

LD Ruše

Vinko Umek, starosta domačih lovcev in ustanovni član LD Globoko pri Brežicah, je 15. 1. 1993 slavil 90 let svojega življenja in 66 let aktivnega delovanja v lovstvu. Rodil se je leta 1903 v kmečki družini Umekovih na Bojsnem, kjer so se moški že od nekdaj ukvarjali z lovom, saj je bil oče Franc lovski družabnik tedanjega lovskega zakupnika Premeliča iz Kapel. Tako je že od otroških let ob očetu spoznaval naravo in živalstvo in se tako seznanjal z lovsko abecedo. Kot štiriindvajsetletnik se je še sam priključil Premelčevi družini kot organiziran lovec.

V mladosti se ni šel učiti poklica, ampak je ostal doma na kmetiji, ki jo je prevzel po očetu in kjer vztraja še danes in skrbi za družino, poleg lovske žilice pa sta mu bili prirojeni tudi rokodelska spretnost (oblikovanje lesa in kovine) in tudi kmečka veterina.

Kljub napornemu delu na kmetiji in pri njeni obnovi je vedno našel čas za lovsko udejstvovanje. Veljal je za zglednega gojitelja in varuha divjadi. Po 2. svetovni vojni, ki jo je preživel kot aktivist OF na Kozjanskem, se je takoj vključil v obnovno opustošene domačije na Bojsnem, obenem pa se je že maja 1946 vključil v LD Globoko. Kot vesten

lovec ter pošten in pokončen mož je med članstvom vedno užival ugled poštenega lovca. Zato je bil leta 1947 izvoljen v UO LD Globoko, kjer je ostal vse do leta 1954, enako v letih 1966–1967. V letih od 1955 do 1959 je bil član NO.

Kot dober poznavalec lovišča in njegovih mej je vrsto let deloval kot član komisije za določitev mej med LD Globoko in sosednimi LD. Vinka je odlikoval skromen in pošten značaj. Svoja stališča je zagovarjal trdno in argumentirano. Zato je bil med članstvom priljubljen in cenjen, kar so mu dokazali že ob njegovi 60-letnici s podelitvijo listine o častnem članstvu LD Globoko.

Naš jubilar Cenek, kakor ga kličemo, je pod težo bolezni in let moral opustiti aktivni lov, vendar je z mislimi še vedno z nami, kakor tudi mi z njim. Hvaležni smo mu za vse, kar je dobrega storil za lovstvo kakor tudi za vse prijetne trenutke, ki smo jih velikokrat preživljali z njim. Iskreno mu čestitamo, z željo, da bi mu jesen življenja potekala v miru in zadovoljstvu.

LD Globoko, I. K.

Janez Starič je 30. 12. 1992 praznoval svojo 90-letnico. Ob njegovem rojstvu v Radni vasi v začetku tega stoletja so mu vile rojenice k zibelki položile tudi lovski klobuk. Zeleni bratovščini in gozdu se je zapisal za vse življenje.

Že leta 1922 je postal lovski za-

OPOZORILO

Vse doisnike LD iz Slovenije prosimo, da se zaradi velikega pritiska na rubriki **Jubilanti** pa tudi **V spomin** natančno držite **Navodil o objavljanju zapisov o jubilarjih in o umrlih (Lovec 7-8792, 3. str. ovitka)**. Predvsem pa vas prosimo, da nam pošljete res **jedrnate zapise z vsemi zahtevanimi podatki (največ 1 tipkano stran oz. 30 razprtih vrstic)**. Navodil se tudi v uredništvu strogo držimo zato ne delamo izjem!

Uredn. odbor Lovca

kupnik pri hmelniški graščini. Skupaj z Jožetom Barbo sta imela do začetka druge svetovne vojne v zakupu Ornuško gmajno.

Prva funkcija, ki jo je opravljal v LD, je bila zaprisežen lovski čuvaj. Veliko črnila bi prelili, če bi hoteli zapisati vse funkcije in naloge, ki jih je opravljal v lovski družini Trebelno. Vedno jih je skušal opraviti kar najbolj vestno in v dobro vseh. Starešina je bil od leta 1953 do 1957 in od leta 1965 do 1969. Gospodar družine pa je bil od 1949 do 1953 in od leta 1957 do 1961. V nadzornem odboru je delal od leta 1961 do 1965. Skromen odraz njegovega lovskega udejstvovanja je dejstvo, da je prejel odlikovanje znak za lovske zasluge.

Kar ga je narava naučila, je vedno radodarno in nesebično razdaljal mlajšim lovcom kot vzoren učitelj in tovariški vodja.

Poznaajo ga mnogi lovci Dolenjske. Rad se je udeleževal skupnih lovov dolenjskih lovcev na Frati, kjer je za udeležbo prejel tudi zlato značko.

Tudi visoka starost ga ni odvrnila od klica boginje Diane. Še leta 1990 je uplenil zajca. Kasneje zaradi bolezni v družini ni več hodil na skupne brakade. Sedaj uživa zasluženi pokoj v domu starejših občanov v Novem mestu.

Vsi njegovi lovski tovariši, še posebno pa sodelavci in člani LD Trebelno, mu še naprej želimo veliko trdnega zdravja in dobre volje.

LD Trebelno – A. V.

LOVSKI OPRTNIK

Ris na Menini

Člani LD Gornji grad so v začetku tega leta doživeli pravo presenečenje. V Bočkem grabnu, to je na severni strani Menine, so našli gamsjega mladiča, ki ga je sodeč po vseh sledovih zadavil ris. Dobro so bili vidni ugrizi na vratu ter sledovi krempljev na plečih. Ris je napadel tropič treh gamsov, ki so se pasli na spodnji strani gozdne ceste, kar mu je olajšalo zalaz. Zadavljenemu gamsjemu mladiču je odtrgal pleče in ga odnesel. Naslednji dan so lovci v tem predelu lovili in našli sveže stopinje risa premera 6–7 cm; našli pa so tudi mesta, kjer je ris intenzivno pra-

skal po snegu. Po približno 10 dneh so gozdni delavci našli zjutraj še toplo srno-mladico, zadavljeno z ugrizom v vrat, vendar brez drugih poškodb. Očitno so delavci risa prepodili od njegovega plena. Zahodno od prvih dveh najdišč, v smeri Florjana, so nato našli še starejšo srno, zadavljeno in brez ene prednjih nog, ki je bila odtrgana in odnešena z oplečjem vred. Zanimivo je, da se je na območju, kjer so bila opažena ta trganja, 15. januarja letos pojavil tudi manjši medved. Žal zaradi pomanjkanja snega njegovega gibanja od 10. februarja ni bilo več mogoče zasledovati.

Za Menino je značilno, da predstavlja nekakšen prehod v Zgornjo Savinjsko dolino. Že leta nazaj se

je medved najprej pojavil na Menini in šele nato v ostalih zgornjesavinjskih loviščih. Tokrat drži to tudi za risa.

Slavko Kovač

Odstrel risov na Hrvaškem v zadnji lovni sezoni

(Poročilo dopisnika s Hrvaškega)

Na osnovi posebnega dovoljenja Zavoda za zaščito prirode Ministrstva graditeljstva i zaštite okoliša Hrvatske so na ozemlju Hrvaške lovci uplenili skupno 9 risov. Naj-

več risov so uplenili v Gorskem Kotaru, v občini Čabar in Delnice (skupno 6), kjer je ta ponovno naseljena zver iz družine mačk našla najboljše razmere za svoje življenjske potrebe, obstanek in razmnoževanje. Ostale tri rise so odstrelili v Hrvaškem primorju (enega v občini Crikvenica, dva pa v občini Senj, na obronkih Severnega Velebita). V Liki, kjer se še vedno odvijajo vojaške operacije, pa tudi v Istri v zadnji sezoni odstrel risa ni zabeležen.

Od 9 ulovljenih risov so bili 4 moškega spola in 5 ženskega. Do 10 kg je tehtal en ris, od 10 do 20 kg je tehtalo 6 risov in preko 20 kg dva risa. Dva najtežja odrasla samca sta tehtala 23,5 in 29,0 kg. Osem risov so ustrelili

z lovsko puško, enega pa so ujeli v past, postavljeno ob mrtvi srni. Večina risov je bila uplenjena v zimskem času in v snegu (največ na skupnih lovih na divje prašiče in lisice). V lovišču Bjelolasica, revir Ravna Gora (občina Delnice), so v dobro organiziranem pogonu oziroma brakadi (uporaba brak-jazbečarjev) 20. 2. 1993 psi dvignili kar štiri rise (od tega so odstrelili dva). Razen na 13.000 ha zgornjih delov masiva severni Velebit, kjer je zaradi ponovne naselitve gamsa ris nezaželen in zato nezaščiten, do sprejema novega Zakona o lovu ris na Hrvaškem še nadalje uživa status zaščitene živalske vrste. Predvideva se, da bo z novim zakonom ris v Hrvaški uvrščen med divjad, in sicer bo zavarovan z lovno dobo.

S tem zadnjim ulovom je bilo do sedaj na Hrvaškem skupno odstreljenih ali na kak drug način pokončanih 128 risov, od tega 49 samcev, 69 samic in 10 neugotovljivega spola. Največ risov je bilo ulovljenih v Gorskem Kotaru – 69 (54%), v Hrvaškem primorju 46 (36%), v Liki 9 (7%) in v Istri 4 (3%).

A. Frković

Uplenitelju kapitalca iz madžarskih gozdov

Ponovno se mi je ponudila priložnost, da se z nekaj vrsticami oglašim v naši prijetni in vedno boljši reviji. K temu me je vzpodbudil avtor članka Kapitalec iz madžarskih gozdov, objavljenega v Lovcu 4/93, str. 136.

Spoštovani avtor in srečni uplenitelj, naj mi bo oproščeno, da iz svojega zornega kota prekomentiram vsebino sestavka, ki me je, odkrito povedano, kot lovca močno razočarala. Najprej bi močno podvomil o trditvi, da je Janez z vsem srcem in dušo zapisan naravi, če

se je komaj pri trinštiridesetih predal naravi in njenim lepotam. Po vsej verjetnosti bo bolj držala ugotovitev, da je Janez eden od tistih, na žalost neredkih članov zelene bratovščine, ki so ugotovili, da jim finančne razmere dopuščajo, da se preizkusijo tudi na tem področju. Osebo poznam veliko sedanjih lovcev, in to seveda dobro situiranih, ki so šli v te vrste zgolj zaradi potrditve svojega navideznega ugleda, ne pa zaradi ljubezni do divjadi. Ne moti me to, da je imenovani uplenil takšnega jelena, kot ga trenutno v Sloveniji nima nihče (ali ta ugotovitev drži, ne vem), močno pa me kot lovca moti, kako je Janezu v treh letih lovskega staža uspelo opremiti svojo lovsko sobo, ki je po mnenju avtorja članka že kar majhna dvorana, z enajstimi jelenjimi rogovi, devetimi merjaščimi čekani in z nekaj rogovi srnjakov. Oprostite mi, to je fenomen, ki s pravim lovstvom nima nikakršne zveze. Če so te številke resnične, o čemer pa ne

Foto: A. Mlakar

Večletna srna brez leve prednje noge, ki se je v začetku aprila letos ujela za zadnjo nogo v žičnato ograjo GG Ljubljana-Enota Velike Lašče na Tolstem vrhu. Srna je imela staro, vendar že zaceljeno strelno rano (krogla ji je odstrelila nogo). Ko se je srna ujela za zadnjo desno nogo, ji s pomočjo ene same sprednje ni uspelo zbrati toliko moči, da bi se rešila. Omagala je in žalostno poginila. Našel jo je lovski čuvaj Anton Mlakar (LD Mokrc). Srna je bila po desni strani že načeta od lisic.

dvomim, potem ugotavljam, da je imenovani porabil ogromno časa za lov; saj vemo, kolikokrat gre lovsko pravični lovec na lov, preden najde ustrezno trofejno divjad, ki je primerna za odstrel.

Glede na zgoraj navedena dejstva pa se bojim, da je našemu »uspešnemu« Janezu zmanjkalo časa za dela v lovišču, ki so neobhodno potrebna.

Spoštovani lovski prijatelji, zavedajmo se, da je naše osnovno poslanstvo gojitev divjadi in vse, kar je v zvezi s tem, ne pa ti »podvigi«, o katerih pišemo. Osebo si želim, da bi bilo takšnih Janezov v naših vrstah čim manj, in to v dobro vsega slovenskega lovstva in njegovega ugleda.

Miroslav Bauman
(LD Jurovski dol)

V SPOMIN

9. 11. 1992 smo se v lepem, sončnem jesenskem popoldnevu, ko se še zadnji sončni žarki prebijajo skozi porumenele zlate gozdove in opozarjajo na bližajočo se mrzlo zimo, na mestnem pokopališču v Celju ob prisotnosti številnih lov-

cev, praporščakov, rogistov in pevec ter številnih krajanov poslovili od **Francija Križnika**, ki je umrl 4. 11. 1992.

Pokojni Franci je bil rojen 7. 11. 1924 v vasi Podlog – Sentvid pri Planini, pod mogočnimi vrhovi gozdov Bohorja. Kot sin očeta lovca je vse pristne, zdrave lovske navade in vrline sprejel že na začetku svojega življenja in jih gojil ter širil na vse svoje bližnje, pa najsibo v ožjem ali daljnem okolju. Takega smo poznali in ga imeli radi.

Svojo lovsko pot je nadaljeval takoj po osvoboditvi domače zemlje. Leta 1946, po združitvi treh lovskih družin v LD Bohor, je bil izvoljen za predsednika vse do leta 1949. Delo in službene dolžnosti so se širili in nadaljevali. Leta 1953 je prišel v našo LD Vojnik, kjer je prevzel mesto tajnika in ga z vso marljivostjo opravljal vse do leta 1964., ko je z vestnim in marljivim delom dokazal, da ima vse spo-

sobnosti za predsednika LD, ki ji je nato predsedoval vse do leta 1980. Od leta 1976 do leta 1980 je bil tudi podpredsednik ZLD Celje in član izpitne komisije.

Bil je pobudnik krmnih njiv in zimskega krmljenja divjadi v lovišču. Z vso vnemo se je zavzel za izgradnjo lovske kočice v Lipi leta 1957, nato pa uredil tudi kočico na ribniku, iz katere je nastal lovski dom.

Za svoje vestno delo je prejel vsa slovenska lovska odlikovanja, zaradi širjenja dobrih sosedskih odnosov in pobratenja z LD Fazan iz Kutine pa tudi priznanje red II. stopnje Lovske zveze Hrvaške.

Dragi Franci, občudovali smo tvojo zagnanost pri delu, tvoj globok smisel za lovsko etiko in čut za pravičnost. Te vrednote bodo ostale v nas kot tvoja trajna zapuščina.

V nas bo ostal poleg žalosti tudi ponos, da si bil član naše lovske družine.

Počivaj v miru v domači zemlji mlade slovenske države. Naj ti boginja Diana nakloni najboljše stojišče v večnih loviščih.

Hvala ti za vse, dragi prijatelj!
LD Vojnik – K. F.

Sredi lovne sezone, 1. 12. 1992, nas je za vedno zapustil naš dolgoletni član **Miha Horjak**. Zahrbtna bolezen je prekinila njegovo življenjsko pot, ravno ko se je vračal s svojega najbolj priljubljenega lovskega revirja.

Miha se je rodil 5. 8. 1929 v Laškem. Po končanem šolanju se je zaposlil v bližnji tovarni, si nato ustvaril dom in družino. Lovstvu in naravi se je zapisal leta 1952, v našo družino pa se je vključil leta 1954, kar pomeni, da je lovstvu namenil polnih 40 let.

Njegova aktivnost in lovsko znanje sta mu dala pogoje, da je bil že leta 1956 vključen v vodstvo družine, kjer je na raznih dolžnostih aktivno deloval vse do svoje prerane smrti.

Vrsto let je bil član izvršnega odbora, nadzornega odbora, gospodar LD, član disciplinske komisije in vodja lova. Od leta 1976 je bil tudi član izvršnega odbora Zveze lovskih dručin Celje in od leta 1980 dalje predsednik komisije za lovsko strelstvo.

Predan naravi in lovu, je svoje bogato lovsko znanje in izkušnje prenašal na mlajše lovce kot njihov mentor in učitelj.

Izgradnja modernega lovskega strelišča na Šmohorju in adaptacija lovskega doma so plod njegovih prizadevanj. Sodelil je v sam vrh lovskega strelstva in vedno smo se veselili, kadar je v ekipi naše družine stal na zmagovalni stopnici. Nemalokrat se je zgodilo, da je bila zmagovalna ekipa sestavljena tako: Horjak Miha, Mišo in Gregor, kajti Miha je imel dva sinova. Vzgojil ju je v velika ljubitelja narave, lovca in uspešna lovska strelska tekmovalca. Za svoja dela je prejel številna visoka priznanja in odlikovanja.

Lov se je zanj končal. 4. 12. 1992. Na pokopališču v Laškem so puške njegovih lovskega tovarišev naznanile slovo in z otožno bolečim glasom se je oglasil lovski rog. Lovci pa smo njegov prerani grob prekrili s smrekovimi vejicami. Miha, pogrešali te bomo!

Lovci LD Rečica – F. N.

Milan Jenčič je 15. decembra 1992 končal svojo naporno, toda plodno življenjsko pot. Bolezen ga je strla, preden je mogel storiti vse, kar bi rad, tega pa je bilo še mnogo. Življenje mu ni prizanašalo, pri dvanajstih letih je ostal brez očeta. Ko je zapustil šolske klopi, je moral prevzeti domačo opekarno, kmetijo, zalogo piva, občutiti vso težo gospodarske krize, doživeti vse tegobe in pasti svetovne vojne.

Tudi po vojni njegov idealizem ni

bil nagrajen, pa je kljub temu z vso prizadevnostjo in strokovnostjo vodil svojo, sedaj nacionalizirano opekarno in s kakovostno opeko pomagal obnavljati porušene vasi. Pred vojno ni bilo niti časa niti denarja, da bi po očetu prevzel lovsko tradicijo domače hiše, zato pa je takoj po vojni zbral peščico enako mislečih in bil pobudnik ustanovitve lovske družine v Mengšu. Od očeta je ohranil čut za lovsko pravičnost in z odporom in jezo je spremljal takratni neorganizirani in nebrzdani lov. Osnovna naloga je bila obrzdanje samovolje, to pa v tistih časih ni bilo niti lahko niti nenevarno.

Lovska družina pa je le zaživela ter spravila lov v lovsko pravične okvire in Milan je bil med prvimi poborniki in akterji takrat tako nujnih gojitvenih ukrepov. Kljub številnim obveznostim ni manjkalo pri nobenem delu v lovišču, ljubil pa je tudi lov in postavil se je s prenekatro lepo trojejo. Veliko je prispeval h gradnji lovske koče, dotlej pa je njegov dom gostil večino sej pa tudi vso dejavnost lovske družine. Od ustanovitve LD leta 1946 pa vse do leta 1990 je bil nepretrgoma član UO (od tega v letih 1956–1976 gospodar). Zavzeto je sodeloval tudi v višjih organih lovske organizacije. Zaradi vsega tega ga je LZS tudi odlikovala kar s tremi odlikovanji.

Vseh 45 let obstoja Lovske družine Mengeš je pretkano z njegovim delom. Zavzemal se je za vrednote, ki so presežale okvir lovske družine, za varstvo narave in ohranitev ogroženih vrst živalskega in rastlinskega sveta pa tudi za dobre medčloveške in medsosedske odnose ter za spoštovanje in ohranitev lovskega šega in navad. Bil je duhovit in hudomušen, vesel in družaben. To mu je priznala tudi lovska bratovščina od blizu in da-

leč, ki ga je v tako velikem številu spremljala na njegovi zadnji poti. Dragi Milan, zares smo te imeli radi in pogrešali te bomo.

LD Mengeš

V 11. številki lanskega leta smo v Lovcu v rubriki Jubilanti objavili daljši zapis o **Ivanu Rojcu** iz Žalca, ki je 31. 7. 1992 praznoval 80 let svojega življenja.

Ko je Ivan Rojc v krogu svojih lovskega tovarišev in drugih prijateljev v našem lovskega domu praznoval svoj visoki življenjski jubilej in nadvse plodno 50-letno udejstvovanje v lovskega družini in v slovenskem lovstvu, pač nihče ni pomislil, da bomo tako kmalu morali zapisati v našem glasilu tudi vest o njegovi smrti.

Tisti, ki smo Ivana Rojca poznali in smo se srečevali z njim po jubileju, smo vedeli, da je hudo bolan. Ker pa smo ga poznali predvsem kot lovca, ki je več kot 50 let z ogromno, tudi fizično sposobnostjo deloval v Lovski družini Žalec in na širšem področju, smo upali, da bo zbral še nekaj telesnih moči in se uprl smrti, ki je tako

kruto segala po njegovem življenju.

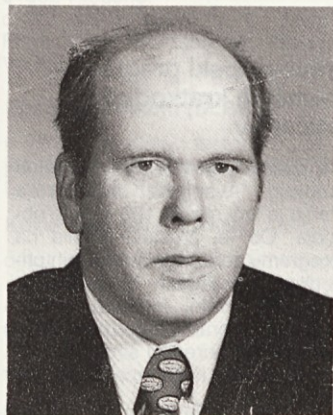
Žal je bila bolezen močnejša, Ivan Rojc je omagal 10. 12. 1992. Namesto običajnega jesenskega skupnega lova smo žalski lovci in mnogi lovci iz sosednih dručin na žalskem pokopališču pospremili svojega mrtvega lovskega tovariša do groba in ga pokopali z vsemi lovskega častmi.

Ko smo lovci stopali v žalnem sprevodu, smo v duhu podoživljali dolgih, a tako hitro minulih 50 let, ki smo jih skupaj tovariško preživeli. V mislih so se nam zvrstila nešteta doživetja in dela na lovskega področju, pri katerih je bil Rojc voditelj, mi pa soustvarjalci.

V žalnem sprevodu je eden od lovcev nosil z žalnim trakom ovešeno Rojčovo puško. Na žalni blazini so bila pripeta vsa lovskega in kinološka odlikovanja, ki se podeljujejo v Sloveniji; tudi najvišje lovskega odlikovanje, zlatorogova plaketa, je bilo zraven. Vsa ta odlikovanja so pričala, da je bil Ivan Rojc res eden najbolj zaslužnih lovcev v naši državi.

Ko smo se z zelenimi vejicami poslavljali od Ivanovega groba, smo se zavedli praznine, ki je nastala v naših vrstah z njegovim odhodom. Vedno nam boš ostal v trajnem spominu in globoko hvaležni smo ti, dragi Ivan!

LD Žalec

V petek 20. 11. 1992 v zgodnjih jutranjih urah je prenehalo biti plemenito srce našega dragega lovskega prijatelja **Aloja Lapošija** iz Kroga.

Rojen je bil 29. 7. 1932 v Krogu. Kot otrok je izgubil starše, zato je bila njegova življenjska pot trnova. Pomagal je pri delih kmetom in si tako lajšal pomanjkanje, ki ga je bilo v tistih časih veliko. Po obveznem šolanju se je šel izučiti za krojača. Zaposlil se je v tovarni Mura v Murski Soboti, kjer je kot krojač dočakal zaslužni pokoj. Kljub težkemu življenju je bil dober prijatelj, človek, ki zna pomagati drugemu. Prijel se ga je vzdevek Šnajder, ki ga je spremljal celo življenje. Kot mlad fant, poln energije in pripravljen pomagati ljudem v stiski, se je vključil v gasilske vrste v krajevni skupnosti Krog in opravljal različne funkcije. Da je delo dobro in vestno opravljal, dokazujejo njegova priznanja.

Otroštvo je preživljal ob reki Muri, zato je bil zelo povezan z naravo in živalmi v bližnjih gozdovih. Želja, da stopi v vrste zelene bratovščine, se mu je uresničila leta 1970. Vključil se je v lovske vrste takratne LD Murska Sobota. Nje-

Iz lovskega vrst so za vedno odšli tudi:

Franc Ribnikar, LD Storžič, * 6. 11. 1912, † 9. 3. 1993.

Drago Supančič, LD Storžič, * 16. 10. 1926, † 13. 3. 1993.

Srečko Goropečnik, LD Pšata, * 12. 1. 1928, † 21. 3. 1993.

Anton Ropret, LD Šenčur, * 4. 4. 1922, † 16. 2. 1993.

Rudi Kašnik, LD Podgorje, * 28. 12. 1931, † 19. 12. 1992.

Janez Močnik, LD Sela/Kamnik, * 23. 11. 1914, † 8. 2. 1993.

Roman Pajk, LD Dobovec, * 13. 7. 1948, † 18. 11. 1992.

Leopold Jamšek, LD Dobovec, * 15. 5. 1944, † 8. 2. 1992.

Jože Šante, LD Šentjur, * 14. 3. 1942, † 3. 2. 1992.

Jože Pristovnik, LD Šentjur, * 18. 3. 1930, † 24. 6. 1992.

Jože Doberšek, LD Šentjur, * 12. 3. 1931, † 21. 8. 1992.

Alojz Urbčič, LD Kočevje, * 4. 5. 1920, † 3. 10. 1992.

Dolfi Mlekuž, LD Tolmin, * 10. 7. 1926, † 9. 3. 1993.

Jakob Gerželj, LD Tolmin, * 19. 4. 1905, † 27. 6. 1992.

Jože Maček, LD Ormož, * 30. 6. 1929, † 19. 3. 1992.

Jože Puntar, LD Veliki Podlog, * 16. 3. 1906, † 18. 3. 1993.

Martin Račič, LD Veliki Podlog, * 25. 2. 1907, † 5. 4. 1993.

Franc Mljač, DSLF – J. K. – Doberdob, * 21. 5. 1935, † 10. 7. 1992.

Ivan Kelhar, LD Bresnica-Podgorci, * 23. 4. 1923, † 12. 3. 1993.

Lovrenc Bernik, LD Železniki, * 23. 7. 1958, † 28. 3. 1993.

Zdravko Troha, LD Draga-Trava, * 14. 4. 1954, † 4. 9. 1992.

Zvonko Saunig, LD Gorica, * 17. 2. 1950, † 28. 3. 1993.

Vinko Franko, LD Šentjernej, * 13. 6. 1929, † 27. 3. 1993.

Milan Mazelle, LD Jesenice, * 11. 6. 1905, † 18. 3. 1993.

Franc Orešnik, LD Jamnica-Prevalje, * 20. 11. 1925, † 12. 3. 1993.

Umrlim časten spomin!

govo delovanje v lovski organizaciji je bilo uspešno. Zaupane so mu bile razne funkcije: bil je član izvršilnega odbora (1981–83), v letih od 1976 do 1978 je opravljal funkcijo vodje sektorja, od leta 1991 do smrti pa predsednik DR LD. Dela, ki so mu bila naložena, mu niso bila v breme, saj je bil zmeraj pripravljen delati.

Bil je vnet strelca na glinaste globe in tarčo srnjaka, še bolj pa je bil navdušen za kinologijo. Na lovih ga je zmeraj spremljal njegov lovski pes. Kot dober kinolog je prejel tudi odlikovanje. Lujz, kot smo ga klicali, ni nikoli stremel za plenom, ljubil je predvsem družabnost, pesem, pa tudi za marsikatero potegavščino je poskrbel na lovu pa je dal marsikateremu pripravniku smernice za dobrega lovca in lovskega prijatelja. Za svoje plemenito delo je bil odlikovan z redom za lovske zasluge III. stopnje.

Bil je pokončen mož, zato je kljub bolezni še upal, da bo prišel v naše vrste na zborna mesta na prvem letošnjem lovu. Toda njegovo mesto v zboru je žal ostalo prazno, saj ga je bolezen priklenila na posteljo.

Z Lujzom smo lovci izgubili prijatelja, lovca, strelca in kinologa. V večna lovišča smo ga pospremili na kroškem pokopališču ob udeležbi velikega števila članov zelene bratovščine in z vsemi lovskimi častmi.

LD Krog – J. F.

Lovci LD Dol pri Hrastniku smo na dolskem pokopališču pospremili k večnemu počitku našega dolgoletnega člana, soustanovitelja LD in enega izmed zadnjih lovev stare generacije **Huberta Plaznika**, ki je umrl 25. 11. 1992.

Hubert se je rodil 14. 12. 1908 v delavski družini v Hrastniku. V kemični tovarni Hrastnik se je izučil električarskega poklica in se v njej tudi zaposlil. Grozote druge svetovne vojne je preživel kot ude-

leženelec NOB in prispeval svoj delež k osvoboditvi domovine. Po vojni se je zaposlil v tovarni kemičnih izdelkov Hrastnik, kjer je opravljal delo vodje elektroslužbe vse do upokojitve. Vse od začetka je tudi aktivno sodeloval pri obnovi domovine. V Hrastniku si je ustvaril prijeten dom in družino.

Hubert je bil lovstvu zvest skoraj 70 let. Leta 1922, starega komaj

Lovci LD Dol pri Hrastniku – S.A.

LOVSKA KINOLOGIJA

Vseevropski pregled nemških kratkodlakih ptičarjev

Ta pasma ima v Evropi 100-letno tradicijo. Avstrijska organizacija zanjo je lani slavila 100-letnico obstoja. Ob tej priliki je bila na programu cela vrsta strokovnih prireditev, od katerih bi omenil le evropski vzrejni pregled in vsestransko uporabnostni izpit – VUP, saj imata ti prireditvi širok mednarodni pomen, ki se zrcali v številni udeležbi.

Evropski vzrejni pregled je bil v podeželskem mestu Hollabrunn 10. in 11. julija lani. Vzejretnemu pregledu na mednarodni ravni je bil priključen (po naše rečeno) zbor vzrejnih referentov. Pogoj za pregled je bila že doma pridobljena ocena prav dobro ali odlično.

Evropski vzrejni pregled na mednarodni ravni je bil prva tovrstna prireditev v zgodovini te pasme. Udeleženci so prišli iz 12 držav Evrope in ZDA. Organizacija je bila brezhibna, le naknadne prijave in dobro uro trajajoče dež med ocenjevanjem so motili zbranost opazovalcev, med katerimi si slišal vse jezike Evrope. Sodniški zbor so sestavljali kinologi iz Avstrije, Nemčije, Madžarske in bivše ČSFR. Ocenjevali so v štirih krogih; v vsakem po trije sodniki. Po katalogu je bilo prijavljenih 147 psov, z naknadnimi prijavi pa je število še naraslo na 170. Psi so bili razvrščeni v *razred mladih* (do 15 mesecev), *razred zrelih* in *razred lovskih*, ločeno po spolu. Le ena psica je bila prijavljena v razredu šampionov in vredna ogleda. Od vseh ocenjenih je bilo pri psih 9 % odličnih, pri psicah pa 13 %, oceno le dobro jih je prejelo 3 %. Z zadovoljstvom sem ugotovi-

vil, da so psi in psice iz Slovenije prejeli enake ocene kot doma, kar je dokaz, da je strokovnost sodnikov za ptičarje pri nas na zadovoljlivi ravni.

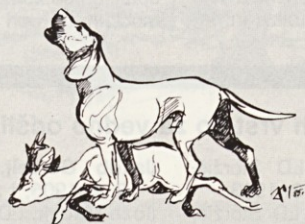
Zbor vzrejnih referentov je bil 10. julija in je bil zelo dobro obiskan. Potekala je razprava o bodoči usmeritvi vzreje. S spremembo naših kmetijskih površin je splahnelo

tudi delo našega psa ptičarja (delo pred strelom), zato pa se mu je odprla široka paleta udejstvovanja po strelu pri iskanju male obstrljene divjadi, pri delu v vodi in delu po krvnem sledu vseh parkljarjev, kjer je potreben in zaželen predvsem ubogljiv prinašalec z mirnimi živci in lahko vodljivega značaja. To naj bi bila usmeritev bodočih vzreje.

*

Mednarodni CACIT – vsestranski uporabnostni izpit v Göttweigu od 18.–20. 9. 1992 je potekal v sklopu 100-letnice obstoja kluba za to pasmo. Po mednarodnih pravilih za tako prireditev je pripustna starost napolnjeni 2 leti in prav dobra telesna ocena. Čeprav je število psov po pravilniku omejeno na 20, je prireditelj z dovoljenjem sprejel 30 prijav. 27 psov je tekmo pozitivno opravilo. Vremenske in terenske razmere za delo so bile zelo ugodne, za delo v gozdu optimalne, in lovišča v raznih delih pokrajine ob vodstvu domačinov dosegljiva v nekaj minutah. Divjadi je bilo dovolj, saj se v teh predelih prej ni lovilo. 27 od 30 prijavljenih psov je izpit opravilo pozitivno, in to 9 s I., 12 z II. in 6 s III. nagradnim razredom. Med tekmujočimi vodniki sta bila tudi dva mlada, in sicer **Goran Peršin** s psico **Palko Podhrbisko**, dosegla je 397 točk in I. nagradni razred, in vodnik **Anton Skledar** s psom **Adijem Radenskim**, ki je dosegel 369 točk in III. d. nagradni razred. Močni lepotec **Adi** je dosegel število točk za boljši nagradni razred, vendar pa je zaradi nepazljivosti vodnika zdrknil v tretjega.

Sedaj pa beseda o psih slovenske vzreje. Da bi naša vzreja kratkodlakih ptičarjev dobila čim širšo

POMOČ PRI ZASLEDOVANJU OBSTRELJENE DIVJADI VAM NUDIJO:

Štefan Zupan, Zg. Jezersko 102, 64206 Zg. Jezersko, tel.: **(064) 44-090**
Gašper Tekavec, Kolodvorska 7, 61310 Ribnica, tel.: **(061) 863-147**
Marjan Praznik, Juša Kozaka 1, 61295 Ivančna Gorica, tel.: **(061) 783-366**
Jože Fajfar, Šercerjeva 32, 64240 Radovljica, tel.: **(064) 75-721**
Boris Žele, Pod Primožem 20 b, 66257 Pivka, tel.: **(067) 51-309**
Konečnik Maks, Černeče 11, 62370 Dravograd, tel.: **(0602) 83-596**
Uljan Miroslav, Zabiče 26 b, 66250 Ilirska Bistrica, tel.: **(067) 87-158**
Franc Medja, Gorjuše 66, 64264 Bohinjska Bistrica, –
Ivan Traven, Na Dole 4, 61217 Vodice, tel.: **(061) 824-421**
Mirko Robič, Sr. Vrh 17, 64282 Gozd Martuljek, –
Ivan Poljanšek, Radmirje 53, 63333 Ljubno ob Savinji, –
Jože Batič, Lokavec 128 E, 65270 Ajdovščina, tel.: **(065) 62-876**
Janko Ferjan, Triglavška 7, 64260 Bled, tel.: **(064) 78-250**
Jože Mali, Potoče 1, 64205 Predvdor, tel.: **(064) 45-061**
Jože Šafarič, Finžgarjeva 18, 69252 Radenci, tel.: **(069) 65-509** ali tel.: **(069) 65-787**
Anton Kralj, Koroška 64, 64290 Tržič, tel.: **(064) 50-528**
Zdravko Brezovšek, 62315 Smartno na Pohorju 40, tel.: **(062) 834-211**
Ludvik Brence, Malahorna 30, 62317 Oplotnica, tel.: **(062) 819-010**
Slavko Legan, Dol. Ajdovec 9, 68361 Dvor, tel.: **(068) 87-584**
Franc Grajš, Klečec 32, 68360 Žužemberk, tel.: **(068) 87-584**, dopoldne

Opomba:

Na spisek smo uvrstili le tiste vodnike psov »krvosledcev«, ki so pristali na nudenje pomoči, in obenem tudi le tiste, ki so se pisno odzvali na naše pismo, ki smo jim ga poslali v mesecu marcu.

Komisija za lov. kinologijo LZS

vzrejno osnovo, so vzreditelji poskušali plemenjaka v inozemstvu in parjenje poravnali z mladičmi. Od vzreditelja Stanka Štuhca je mladič Biser prišel v vodniške roke in na tem VUP-u dosegel 399 točk, I. h nagr. razred, psica Tajga Pobreška vzreditelja Ivana Čafa pa je dosegla 380 točk, II. g nagr. razred. Pri obeh psicah so bili predmeti zasnovane ocenjeni z najvišjo oceno, predmeti šolanja pa so bili kamen spotike.

Če strnem ugotovitve z obeh prirediteljev o naravnih zasnovah psov in strokovnosti vodnikov, je oboje na srednjeevropski ravni, kar je lahko v zadovoljstvo vsem lastnikom in vodnikom kratkodlakih ptičarjev. Naj dodam še, da je triletni ptičar Jup von der Zista pod vodstvom inž. Leopolda Staudigla dosegel I. a nagr. razred z optimalnim številom točk 420.

Ivan Caf

PREDVIDENA LEGLA LOVSKIH PSOV

Lovski terierji (SLR LT):

o:5/I, m:4/I, leglo 11.6., rejec Martin Lakner, Bodrež 16, 63231 Grobelno.
o:5/I, m:5/II, leglo 8.6., rejec Vinko Blažinčič, Jerihova 34, 63320 Velenje.
o:5/I, m:4/II, leglo 31.5., rejec Miloš Česen, Kocjančičeva 5, 65271 Vipava.
o:5/I, m:4/II, leglo 8.3., rejec Alojz Pajk, Vir pri Stični, 61295 Ivančna Gorica.
o:5/I, m:5/II, leglo 27.5., rejec Janez Pisek, Gradnikova 69, 64240 Radovljica.
o:5/I, m:5/II, leglo 15.3., rejec Robert Vedenik, 63312 Prebold.
o:4/I, m:4/I, leglo 10.6., rejec Ljubomir Bohak, Hotinja vas 193, 62312 Orehovica.
o:5/I, m:4/II, leglo 22.4., rejec Franc Nagode, Jakovica 4a, 61370 Logatec.
o:5/I, m:5/I, leglo 25.5., rejec Peter Šoštarčič, Kozje 34, 63260 Kozje.
o:5/I, m:5/I, leglo 1.4., rejec Stanislav Grošelj, Sp. Idrija, 65281 Sp. Idrija.
o:5/I, m:4/I, leglo 9.5., rejec Miha Pšeničnik, Gorče 22, 62372 Libečice.
o:5/I, m:4/II, leglo 4.5., rejec Ivo Vrhovnik, Otiški Vrh 49, 62373 Šentjanž pri Dravogradu.
o:5/I, m:4/II, leglo 15.5., rejec Zlato Kostanjšek, Bovše 6a, 63212 Vojnik.
o:5/I, m:4/I, leglo 15.5., rejec Ivan Fišer, Slape 29a, 62323 Ptujška Gora.

Res. jazbečarji (SLR Jri):

o:5/II, m:5/II, leglo 14.5., rejec Franc Zajc, Ter 40, 63333 Ljubno ob Savinji.
o:5/I, m:4/I, leglo 22.5., rejec Urška Laboda, Celovška 177, 61000 Ljubljana.
o:5/I, m:5/II, leglo 9.5., rejec Anton Podhostnik, Cirkulane 63, 62282 Cirkulane pri Ptuj.
o:5/II, m:4/II, leglo 31.3., rejec Jurij Zlokarnik, Koširjeva 5, 61000 Ljubljana.
o:5/II, m:5/III, leglo 29.4., rejec Franc Ahačič, Begunje 88, 64275 Begunje na Gorenjskem.

LD ŠMARTNO PRI LITJI VABI NA LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE ZA

PREHODNI POKAL GRILOVCA,

KI BO 13. 6. 1993 OB 8. URI PRI LOVSKI KOČI NA GRILOVCU. VABIMO 3-ČLANSKE EKIPE IN POSAMEZNIKE. PRIJAVE SPREJEMAMO DO 12. URE. STRELJA SE NA SERIJO 10 GOLOBOV IN TARČO SRNJAKA. VELIKO POKALOV, PRAKTIČNE NAGRADE IN SREČELOV. POT IZ ŠMARTNEGA PRI LITJI DO GRILOVCA BO OZNAČENA.

Istr. kdl. goniči (SLRGki):

o:5/I, m:5/II, leglo 6.6., rejec Niko Damjanovič, CBE 2a, 68330 Metlika.
o:4/I, m:4/II, leglo 2.4., rejec Marjan Milavec, Studeno 40, 66230 Postojna.
o:5/II, m:4/I, leglo 21.6., rejec Pavel Seljak, Korita 5, 65281 Sp. Idrija.
o:5/I, m:5/I, leglo 11.6., rejec Josip Gardina, Korite 1, 66310 Izola.
o:5/I, m:5/I, leglo 29.5., rejec Bogdan Smrdelj, Kal 2, 66257 Pivka.
o:5/I, m:5/I, leglo 11.6., rejec France Čampa, Koblarji 87, 61332 Stara Cerkev.
o:5/I, m:5/I, leglo 28.5., rejec Alojz Žnidarič, Rovte 81a, 61373 Rovte.
o:5/I, m:5/I, leglo 11.5., rejec Janez Novak, Kompolje 102, 61312 Videm Dobropolje.
o:5/I, m:5/II, leglo 29.5., rejec Jože Erzetič, Kolomban 71, 66280 Ankaran.
o:5/I, m:5/I, leglo 18.5., rejec Ladislav Ferincek, Veliki Vrh pri Šmarju 13, 61293 Šmarje-Sap.

Posavski goniči (SLR Gp):

o:5/I, m:5/II, leglo 9.4., rejec Jože Grobričan, Velika sela 11, 68341 Adlešiči.
o:5/I, m:5/I, leglo 2.6., rejec Ančka Udovič, Unec 130, 61381 Rakek.
o:5/I, m:4/I, leglo 23.5., rejec Anton Glavun, Sušica 26, 61295 Ivančna Gorica.
o:5/I, m:4/I, leglo 15.4., rejec Martin Kraševac, Šolska ulica 4, 68330 Metlika.
o:4/I, m:4/I, leglo 17.6., rejec Emil Čarni, Grajska c. 46, 64260 Bled.
o:5/I, m:4/III, leglo 30.5., rejec Marjan Mihelčič, Dol. težka voda 31, 68000 Novo mesto.

Brak-jazbečarji (SLR Bj):

o:5/I, m:5/I, leglo 18.3., rejec Tine Jančar, Ogeče, 63272 Rimske Toplice.
o:5/II, m:5/II, leglo 5.6., rejec Jože Bešter, Rovte 11, 64244 Podnart.
o:5/II, m:5/II, leglo 13.6., rejec Janez Orešnik, Raskovec 33, 61360 Vrhnika.
o:5/I, m:5/I, leglo 13.6., rejec Marjan Srečnik, Zg. Lipnica 28/c, 64246 Kamna Gorica.
o:4/I, m:5/I, leglo 3.6., rejec Marjan Brejc, Praproče 6, 64244 Podnart.

o:4/I, m:5/I, leglo 2.6., rejec Zvone Korošak, Stirpnik 16, 64227 Selca.
o:5/I, m:4/I, leglo 2.6., rejec Damjan Muznik, 65224 Serpenica 5.
o:5/II, m:5/I, leglo 28.5., rejec Franc Jelenc, Prezrenje 17, 64244 Podnart.
o:4/II, m:4/II, leglo 27.5., rejec Roman Braniselj, Dol jezero 4, 61380 Cerknica.
o:4/III, m:4/I, leglo 26.5., rejec Beno Jurca, Hacetova 1, 61380 Cerknica.
o:5/II, m:4/II, leglo 27.5., rejec Jože Kamnik, Podgorje 127, 62381 Slov. Gradec.
o:5/I, m:4/I, leglo 30.5., rejec Ule Robert, Casermanova 10, 61380 Cerknica.
o:5/II, m:5/I, leglo 25.5., rejec Branko Gorza, Lovska hiša Trnovce, 61330 Kočevje.

LOVSKA DRUŽINA ŠENTJUR

prireja

MEDDRUŽINSKO TEKMOVANJE – STRELJANJE S KROGLO,

ki bo v nedeljo 13. 6. 1993 ob 8. uri na strelišču TO v Vezovju (cesta Šentjur – Planina pri Sevnici).

Tekmujejo tričlanske ekipe LD in posamezniki s po tremi strelji na malo tarčo »srnjak«. Strelja se finalna serija.

NAGRADE: Tri najboljše ekipe prejmejo pokale.

Posamezniki za prva tri mesta prejmejo medalje ter več praktičnih nagrad:

1. MESTO – odstrel srnjaka z mesom,
2. MESTO – odstrel srinega mladiča z mesom,
3. MESTO – bogata praktična nagrada.

Strelja se z lovsko puško iz poljubnega položaja, število serij ni omejeno!

INFORMACIJE:
tel. (063) 744-215

Brandek braki (SLRBrB):

o:5/I, m:5/II, leglo 23.5., rejec Anton Ramšak, A. Marinšek 12, 62341 Limbuš.
o:5/I, m:5/I, leglo 30.5., rejec Aleksander Petrič, Iztokova 18, 65000 Nova Gorica.

Hanovrski barvarji (SLRHB):

o:5/I, m:4/II, leglo 11.6., rejec Janez Balanč, Zg. Besnica 79, 64201 Zg. Besnica.
o:5/I, m:5/I, leglo 11.6., rejec Alojz Hitij, Mala vas 24a, 61290 Grosuplje.

Bavarski barvarji (SLRBb):

o:5/I, m:5/II, leglo 10.6., rejec Fric Robič, Sr. Vrh 17, 64282 Martuljek.
o:5/II, m:4/I, leglo 16.6., rejec Andrej Rupar, 61382 Begunje pri Cerknici 80.
o:5/I, m:5/II, leglo 28.3., rejec Zdravko Kosmač, Hotavlje 20, 64224 Gorenja vas.

Nem. žimavec (SLR Pos):

o:odl/PZP 77, JZP 182, VUP 2x1.0c., m:4/PZP 53, JZP 164, leglo 15.5., rejec Anton Luknjar, Logarovci 28, 69242 Križevci.
o:4/VUP I., m:4/ŠPP I., leglo 10.5., rejec Boris Leskovic, Trnovska ul. 8, 61000 Ljubljana.
o:5/I, JZP; m:4/JZP, leglo 3.5., rejec Drago Bitenc, Rakitna 84/a, 61352 Preserje.
o:4/I, m:5/I, leglo 29.5., rejec Franc Kosi, Narcisna 16, 69241 Veržej.

Epagneul bretoni (SLREB):

o:5/PNZ, m:4/PNZ, leglo 1.6., rejec Vlado Lekše, Brege 64, 68273 Leskovec pri Krškem.

Koker španjeli (SLRKŠ):

o:4/II, m:4/II, leglo 21.5., rejec Jože Brodar, Prešernova 41, 61235 Radomlje.
o:5/I, m:5/I, leglo 1.5., rejec Franc Zorko, Arnovo selo 11, 68253 Artiče.

Špringer španjeli (SLRŠŠ):

o:5/I, m:4/I, leglo 12.6., rejec Marjan Ahlin, Perovo 37, 61290 Grosuplje.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

o:5/I, m:5/I, leglo 18.6., rejec Ivan Brinovec, Log 78, 68294 Boštanj.
o:5/II, m:3/II, leglo 17.5., rejec Vinko Otorepec, Vrbje 9, 63310 Žalec.
o:4/II, m:5/I, leglo 10.5., rejec Drago Merhar, Blate 1, 61331 Dolnja vas.

KINOLOŠKA ZVEZA SLOVENIJE

MALI OGLASI

Prodaj lovske terierje z rodomnikom, stare 13 tednov. So že cepljeni. Informacije po telefonu: (064) 218-077, Majcen.

Prodaj karabinko CZ kal. .30-06. Informacije po telefonu (061) 772-860, Blažević.

Prodaj dvogled Swarovski (7 x 42), negumiran, starejši. Cena 400 DEM. Informacije po telefonu (063) 725-038, Križnik.

Lovci, lovske družine! Po ugodni ceni vam poslikam lovsko sobo z vašimi priljubljenimi **lovskimi motivi**. Slikam tudi na fasade lovskih koč (SLD znak oz. napis). Pokličite po telefonu (061) 211-789!

Popravim vam športno zračno orožje. Jože Zadnikar, Črna vas 205, Ljubljana. Tel.: (061) 172-166.

Na voljo za paritev vaše psice je nemški lovski terier Pan, 1 x PRM, 3 x RCAC, 1 x CACIB. V delu je 2 x dosegel I. nagr. razred z maksimalnim številom točk. Martin Kraševac, Šolska ul. 4, 68330 Metlika. Tel.: (068) 59-223.

Kupim šolane goniče za lov na divje prašiče. Obvezen preizkus v Istri. Iščem tudi lovca, ki ima dobre zveze na Češkem ali Madžarskem za nakup takšnih psov. Pisne ponudbe z vašo telefonsko številko pošljite na naslov: Franco Moratto, Seča 52, 66320 Portorož.

Prodajam karabinko CZ kal. .223 remington s strelnim daljnogledom Zeiss-Jena 4 x 32 (suhlska montaža), **karabinko CZ kal. .308 winch**, s strelnim daljnogledom Zeiss-Jena 8 x 56 (suhlska montaža) ter z dodatno obdelanim kopitom. Puška je povsem nova. Imam tudi **500 nabojev** zanjo. **Prodajam tudi skoraj nov dvogled** 8 x 56 Carl Zeiss Dylat. Informacije po telefonu (068) 46-533 popoldne ali (061) 783-370 dopoldne; Žefran.

Prodajam nemške ptičarje – žimavce. Oče: 5/PZS, 77 t, JZP – 182 točk, VUP 2 x I. nagr. razred; mati: 5/JZP, 185 točk, 1 x CAC, 1 x RCAC; prvakinja Lendave. Leglo 10.3.1993. Slavko Žnidarič, Rački Vrh 9/b, 69252 Radenci. Tel.: (069) 65-378.

Prodajam češko bokarico kal. 7 x 57 R/16 z menjalnimi cevmi 16/16. Informacije po telefonu (068) 47-179, Golob.

Prodajam leglo resastih istrskih goničev odličnih staršev. Informacije po telefonu (061) 864-504, Vinko Gorše, Lončarska 81, 61331 Dolenja vas.

Dunajska 7, Ljubljana

POČITNICE 93
HOTELI IN APARTMAJI
S KUHNJO

FIESA, PIRAN, UMAG,
POREČ, VRŠAR, PULA,
RABAC, KRK, RAB, PAG,
NEREZINE, VELI LOŠINJ

Tel.: (061) 313-765 ali
121-121, int. 330 od 8.
do 14. ure
Tel.: (061) 264-538 ali 631-261
od 17. do 19. ure.

Prodajam dobro ohranjeno bokarico kal. 16-16/7 x 57 R, izdelano po naročilu. Cena 4.200 DEM. Informacije po telefonu (061) 571-093, od 10. do 12. ure, Milenković.

Prodajam leglo nemških prepeličarjev, odličnih staršev. Tel.: (063) 744-265, Kolar.

Prodajam bokarico Marocci kal. 12/7 x 65 R. Montiran je strelni daljnogled Schmidt & Bender 4 x 36, suhlska montaža. Prodajam tudi **karabinko** kal. .223 remington in **MK magnum vložno cev** za šibreno cev, kal. 12. Informacije po telefonu (063) 854-278, Blažič.

Prodajam novo karabinko CZ kal. 7 x 64, s strelnim daljnogledom Tasco 3-9 x 42 (brnska montaža). Cena 1.400 DEM. Tel.: (061) 768-310, Sivec.

Zamenjam karabinko kal. 8 x 57 JS za šibrenico (dvocevko) kal. 12. Gustav Fekonja, Ljubljanska 58, 63000 Celje.

Ugodno prodajam mladiče springer španjele odličnih staršev. Informacije po telefonu (064) 47-532, Kokalj Gorazd, Duplje 64/a, 64203 Duplje.

Ugodno prodajam spektiv 20 x 60 s stojalom (novl), **udarne igle** za češke bokarice, **češko MK puško** s strelnim daljnogledom ter rezervne **nabojnike** za 5 ali 10 nabojev. Tel.: (0601) 23-629.

Prodajam suhlovo bokarico kal. 12/7 x 65 R s strelnim daljnogledom Swarovski 6 x 42. Puška ima gravirano glavo. Informacije po tel.: (063) 776-887, po 19. uri.

Prodajam vezane letnike revije Lovec od leta 1946 do 1972, **star pribor za polnjenje nabojev** ter dve **leseni podložni deščici** za rogovje (trofejo) iz leta 1914. Vlado Plateis, Jurovski Dol 10, 62223 Jurovski Dol.

Prodajam rusko trap puško, češko MK puško ter menjalne cevi za češko bokarico ZH (12/12). Informacije po telefonu (065) 809-035.

Prodajam mladiče, resaste jazbečarje, odličnih staršev. Peter Belhar, Slap 22, 64290 Tržič, tel.: (064) 53-509.

Prodajam češko šibrenico brezpetelinko 16-16 z ejektorji ali pa jo **zamenjam** za šibrenico kal. **20/20**. Informacije po telefonu (069) 65-378, Žnidarič.

Prodajam nemške ostrodlake ptičarje – žimavce (leglo 10.5.1993). O: 4/ VUP I. n.r., m: 4/ ŠPP I. n.r., Boris Leskovic, Trnovska 8, 61000 Ljubljana, tel.: (061) 212-503.

Izdelujem napravo za prirzovanje trofej (lobanje) – komplet z žago. Informacije po telefonu (065) 81-907, Perdih.

Prodajam mlada brak-jazbečarja odličnih staršev (leglo 14.3.1993). Na voljo še psiček in psička. Informacije po tel.: (061) 118-255, int. 23-97, Feher; ali pa zvečer po 20. uri: (061) 171-783.

LOVSKE POTREBŠČINE

G. SALBERGER

A-9473 Lavamünd – Labot 21 – Avstrija

fax: 9943 43 56/3188

Nudimo vam:

OROŽJE: MK repetirke, MK polavtomatske puške, enocevne šibrenice, dvocevne šibrenice, bock šibrenice, potezne šibrenice in risanice-repetirke.

STRELIVO: Na zalogi imamo vse naboje tovarn RWS, Hirtenberg, Remington, Sako, Winchester, Norma, Sellier & Bellot, Fiocchi.

OPTIKA: Strelni daljnogledi tovarn Tasco, Seeadler, Nikko, Meopta, Swarovski – Habicht, Kahles in Zeiss.

VAŽNO OPOZORILO!

V Avstriji je prosta prodaja vseh vrst pušk za ljudi, starejše od 18 let (prav tako nabojev). To velja tudi za inozemce. Iznos streliva in orožja v Slovenijo pa zaenkrat zaradi predpisov o embargu še ni dovoljen!

SE PRIPOROČAMO!

Prodajam karabinko CZ kal. .223 remington, s strelnim daljnogledom Jaguar – super 6 x 42, in **spektiv Tasco** 15-40 x 50. Tel.: (0608) 79-176, Fric.

Prodajam terenski avto Suzuki Samuraj 413-Jx, star 3 leta. Vozilo ima mehko streho, prevoženih pa 43.000 km. Je izjemno dobro ohranjeno. Informacije po telefonu (0609) 612-693, Sajovic.

Prodajam karabinko CZ kal. .30-06 s strelnim daljnogledom Ohta 6 x 40. Puška je bila uporabljena le eno sezono. Prodajam tudi letnike revije Lovec od 1965. leta dalje ter preko **20 starinskih predmetov** za opremo lovsko-kmečke sobe. **Možnost menjave za starejši traktor Steyr**, T. Vinković ali podobno. Informacije po telefonu (062) 810-942, Ramšak.

Prodajam mladiče koker španjele, leglo 30.4.1993. Stane Žagar, Senično 60, 64290 Križe. Tel.: (064) 57-214.

Prodajam nemške prepeličarje – rjavce, odličnih staršev. Tel.: (061) 773-521.

Prodajam karabinko CZ kal. 7 x 64, s strelnim daljnogledom 4 x 32. Tel.: (063) 831-007, Federnberg.

Prodajam samokres kal. 7 x 65 CZ, M 70. Orožje je novo. Informacije po telefonu (065) 86-105.

Prodajam malo rabljeno karabinko CZ 7 x 64 s strelnim daljnogledom 3-9 x 40. Cena 2.300 DEM. Informacije po telefonu: (062) 675-065, ponedeljek in torek od 17.-19. ure, Šmid.

Prodajam 100 nabojev RWS kal. 7 x 57 Kegelspitz. Informacije po telefonu (065) 22-739, Grbec.

Prodajam karabinko kal. .22 mag, s strelnim daljnogledom Tasco 4 x 32, ter nov **lovski krog** (letni) št. 100. Informacije po telefonu (061) 487-843, Babnik.

Prodajam karabinko kal. 7 x 64, s strelnim daljnogledom Tasco 3-9 x 40. Informacije po telefonu (061) 444-799, Stepanov.

Ugodno prodajam novo, brezhibno rusko bokarico kal. 12/12, z enojnim sprožilcem. Tel.: (068) 41-014, Kranjc, zvečer.

Izdelujem kakovostne lovske kravate z vezanim emblemom: srnjak, fazan, divji petelin, kozorog, gams, jerebica in lovec s puško. **Naročeno pošljem po povzetju.** Jože Gjerjek 69000 Murska Sobota, Ivana Regenta 29, telefon in telefax (069) 22-326.

Prodajam orehov les (spodnji del debla), žagan na debelino 6,5 cm (sušen 9 let), **primeren za izdelavo puškinih kopit**. Informacije po telefonu (061) 813-351, od 19. do 20. ure zvečer.

Prodajam karabinko Sava Kranj, kal. .243 winch, s strelnim daljnogledom Swarovski 6 x 42 (suhlska montaža). Puška je bila zelo malo uporabljena. Cena 2.300 DEM. Tel. (063) 821-234 popoldan.

Prodajam 12 tednov stare brak-jazbečarje, odličnih staršev. Dejan Poljanšek, tel.: (061) 651-594.

Trgovina Lovec
Prešernova 17
Nova Gorica
tel.: (065) 21-915

JOŽE ŠINIGOJ

Bilje 135/a. Renče 65292
tel./fax (065) 53-284

Nudimo vam vse za **LOV, RIBOLOV** in **LOKOSTRELSTVO**

Cenjeni lovci, ribiči in lokostrelci! V naši trgovini **LOVEC** lahko nabavite opremo domačih in tujih proizvajalcev po zelo ugodnih cenah.

Nekaj iz našega programa:

- * **LOVSKO OROŽJE:** karabinke, kombinirke, šibrenice, MK puške, pištole, revolverji in plinske pištole;
- * **LOVSKO STRELIVO:** krogelno in šibreno vseh kalibrov, trap naboji, smodnik;
- * **LOKOSTRELSTVO:** vsi proizvodi znanih ameriških proizvajalcev PSE, HOYT, PEARSON, BARNET EASTON;
- * **LOVSKA** in **RIBIŠKA** konfekcija: lovske obleke, hlače, pumparice, anoraki, ribiški in lovski telovniki, kape, klobuki, srajce, kravate itd.;
- * **OPREMA:** nahrbtniki s stolčkom, toki, etuiji za nabojce itd. Glinasti golobi, pokali, medalje, kozarci z ribiški in lovskimi motivi...
- * **VSI OPTIČNI PRIPOMOČKI IN MONTAŽNI DELI.**

Pričakujemo vaš obisk.

Delovni čas: vsak dan od 8.-18. ure
sobota od 8.-12. ure.

LD ŠKOFLJICA

VABI NA

NAJVEČJO LOVSKO VESELICO

DNE 5. 6. 1993 OD 18. URE DALJE
PRED NOVO ŠOLO NA ŠKOFLJICI

ŽREBANJE VSTOPNIC Z OBVEZNO PRISOTNOSTJO
BO NA VESELICI.

GLAVNI DOBITKI:

1. LADA NIVA
2. VRTNA SEDEŽNA GARNITURA
3. GORSKO KOLO

POLEG GLAVNIH DOBITKOV BO TUDI BOGAT SREČELOV.
ZABAVAL VAS BO ANSAMBEL **GAŠPERJI**.

LOVSKE DOBROTE: SRNIN GOLAŽ, PEČEN DIVJI PRAŠIČ IN
DOBRO VINO.

VABLJENI!

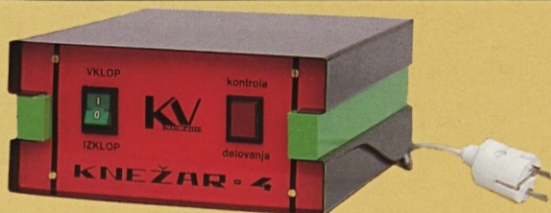
DVZ PONIKVE d.o.o.

61312 Videm Dobrepolje, Ponikve 76
Tel.: (061) 787-059, 787-111, fax: (061) 787-219

Smo invalidsko podjetje!

Za potrebe vašega društva vam izdelamo: medalje, priponke, značke, obeske, kravatne igle, gumbе, druge drobne kovinske predmete, nalepke, vizitke, priznanja ipd.

Naši izdelki so kvalitetni in jih naredimo v najkrajšem možnem času.

KNEŽAR - 4

Ta aparat je za izredno dolge
ograje
Za neobčutljive živali
S KNEŽAR-jevim modulom za var-
čevanje toka
Ima dva izhoda za ograjo
Enoletna garancija

TEHNIČNI PODATKI

Napajalna napetost	220 V - 50 Hz
	± 10%
izhodna moč	ca. 9,5 J
Napetost praznega toka	ca. 8000 V
Napetost pri 500 Ω	ca. 5500 V
Poraba toka	ca. 30 W
Najdaljša dolžina ograje	ca. 150 km

Zastopstvo:
LOVSKA ZVEZA
SLOVENIJE
Tel.: (061) 214-950

Verje 9a

61215 Medvode

Tel. 061/621-228

Fax. 061/621-065

Nepremočljiv komplet;

jakna: 2112,00 SIT

hlače: 1980,00 SIT

pelerina: 2000,00 SIT

Komplet za hladnejše noči:

NATO JAKNA: 5300,00 SIT

NATO HLAČE: 4700,00 SIT

UGODNA PONUDBA NEPRE-
MOČLJIVIH JAKEN TER HLAČ.
PRI NAS DOBITE TUDI PODLO-
ŽENE JAKNE IN HLAČE ZA
HLADNEJŠE LOVSKE NOČI.

AVTOTECH

d.o.o.

PRODAJA VOZIL

61291 ŠKOFLJICA, Ahlinova 1

Pooblaščen servis SUZUKI, kleparska in mehanična dela

AVTOSERVIS JORDAN

TEL.: 061/666-348, 666-359

FAX: 061/666-348

SUZUKI

SUZUKI SWIFT 1,3 GL	19.281 DEM
SUZUKI SAMURAI (mehka streha)	23.507 DEM
SUZUKI SAMURAI (trda streha)	23.968 DEM
SUZUKI VITARA (s tremi vrati)	32.725 DEM
SUZUKI VITARA (s petimi vrati)	37.842 DEM

Prodaja na leasing

Za člane Lovske zveze Slovenije priznavamo 10% popust pri servisnih storitvah (mehaničnih in kleparskih) na delo. Izkaz: potrjena lovska članska izkaznica!

Vsem lovcem želimo srečno vožnjo!

DELOVNI ČAS: od 8.-12. IN OD 13.-16.30
V SOBOTO: od 8.-12.